

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
RUS DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

YURİY PAVLOVİÇ KAZAKOV VE
ONUN ÖYKÜ SANATININ İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
YRD. DOÇ. DR. FİKRET HACIZADE

HAZIRLAYAN
BURÇİN SARI

KONYA 2007

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
ÖN SÖZ	viii
GİRİŞ	1
I. BÖLÜM	5
20.YY. RUS EDEBİYATININ KISACA DEĞERLENDİRİLMESİ	5
I. I. 1941–1945 Savaş Dönemi Edebiyatı	8
I. II. Savaş Sonrası, İ.V. Stalin’in Ölümüne Kadar Olan Edebiyat	9
I. III. “Don Çözülmesi” Yıllarında Edebiyat	10
II. BÖLÜM	13
YURİY PAVLOVİÇ KAZAKOV’UN HAYATI VE ESERLERİ	13
III. BÖLÜM	18
KAZAKOV’UN HİKÂYELERİNİN ÖZETLENMESİ VE GENEL OLARAK İNCELENMESİ	18
III. I. Goluboye i Zelenoye	18
III. II. Na Palustanke	20
III. III. Nekrasivaya	21
III. IV. Strannik	23
III. V. Dom Pod Kruçey	25
III. VI. Pomorka	26
III. VII. Manka	28

III. VIII. Ha Ohote	30
III. IX. Arktur Gonçiy – Pes.....	31
III. X. Teddi.....	34
III. XI. Trali-Vali	36
III. XII. Legkaya Jizn.....	37
III. XIII. Ni Sutku Ni Gryuku.....	38
III. XIV. V Gorod	39
III. XV. Zapah Hleba	41
III. XVI. Kabiası.....	42
III. XVII. “Von Bejit Sobaka!”	43
III. XVIII. Osen v Dubovih Lesah.....	45
III. XIX. Adam i Yeva	47
III. XX. Dvoye v Dekabre.....	48
III. XXI. Plaçu i Rıdayu	50
III. XXII. Proklyaty Sever.....	51
III. XXIII. Tihoye Utro	52
III. XXIV. Noç.....	53
III. XXV. Sveçeçka.....	54
III. XXVI. Vo Sne Tı Gorko Plakal.....	56
IV. BÖLÜM.....	58
“KUZEY GÜNLÜĞÜ” (SEVERNIY DNEVNİK) KİTABINDA YER ALAN ESERLERİNİN ÖZETLENMESİ VE GENEL OLARAK İNCELENMESİ.....	58
IV. I. Severny Dnevnik	58

IV. II. Nestor i Kir	59
IV. III. Dolgiye Kriki	60
V. BÖLÜM.....	63
ÜÇ PARÇADAN OLUŞMUŞ HİKÂYE OLAN “İKİ GECE” (DVE NOÇİ) ESERİNİN ÖZETLENMESİ VE GENEL OLARAK İNCELENMESİ.....	63
VI. BÖLÜM	66
YURİY KAZAKOV’UN EDEBİYAT ANLAYIŞI ve RUS EDEBİYATINDAKİ YERİ	66
VI. I. Yazarın Dili	84
VII. BÖLÜM.....	87
Y.P. KAZAKOV’UN HİKÂYELERİNDEN BİR TANESİ OLAN, YAZARIN YARATICILIĞI VE DİLİ HAKKINDA KAPSAMLI ÖRNEK TEŞKİL EDEN “MAVİ VE YEŞİL” (GOLUBOYE İ ZELYONOYE) ESERİNİN ÇEVİRİSİ.....	87
SONUÇ	113
KAYNAKÇA	115

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

YURİY PAVLOVİÇ KAZAKOV VE ONUN ÖYKÜ SANATININ İNCELENMESİ

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

RUS DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Fikret HACIZADE

2007

XX. yy. Rus edebiyatı çağdaş hikâye yazarlarından birisi olan Yuriy Pavloviç Kazakov ile ilgili yurt dışında çeşitli araştırmalar yapılmış, makaleler ve tezler yayınlanmıştır. Tez çalışmamız, başta Rus edebiyatı olmak üzere dünya edebiyatında da tanınmaya başlanan bu yazar ile ilgili Türkiye’de yapılan ilk çalışma olma özelliğini göstermektedir.

Yazar, edebi eserlerini 20. yüzyılın “Don Çözülmesi” döneminde ortaya koymuştur. Özellikle lirik tarzda yazdığı köy nesrine ve genç nesrine yakınlık taşıyan hikâyeleriyle ve bu hikâyelerinde kullandığı sade, melodik diliyle eleştirilenlerin dikkatini çekmektedir. Bundan başka “Kuzey Günlüğü” adını verdiği deneme yazıları da önemlidir. Aslında, Rusya’nın Kuzey’i, yazarın hayatında en önemli yeri kaplamaktadır, çünkü eserlerinde en çok bu mekânı işlemiştir.

Tezimiz içerisinde XX. yy. Rus edebiyatı genel durumuna bakılıp bu dönemin yazarlarından birisi olan Yuriy Pavloviç Kazakov tanıtılacak ve onun, mümkün olduğunca

çok eseri incelenerek yaratıcılığı hakkında bilgiler verilecektir. Ayrıca, yazarla ilgili örnek teşkil etmesi için bir hikâyesi de Türkçeye çevrilerek sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yuriy Pavloviç Kazakov, Kuzey, lirik, eser, hikâye

ABSTRACT

Master Thesis

YURIY PAVLOVICH KAZAKOV AND STUDY OF HIS ART OF STORY

SELCUK UNIVERSITY

INSTITUTE FOR SOCIAL SCIENCES

DEPARTMENT OF RUSSIAN LANGUAGE AND LITERATURE

Advisor: Associate Doc. Dr. Fikret HACIZADE

2007

Several researches were conducted; articles and thesis were published regarding Yuriy Pavlovich Kazakov who is one of modern story author of XX century Russian literature. Our thesis study holds the distinction of being the first one in Turkey regarding this author who began to be known mainly in Russian literature and the world literature.

Author introduced his literary works during the “thawing” period of 20th century. He draws attention of reviewers especially with his stories bearing closeness to the village prose and young prose he wrote in lyrical style and with simple, melody language he used in these stories. Moreover, his essays titled “North Journal” are also important. In fact, North of Russia comprises an important place in the life of author, because he mostly treated this place in his works.

In our thesis, general situation of XX century Russian literature shall be examined and Yuriy Pavlovich Kazakov who is one of the authors of this time will be introduced and also information will be given about his creativity by studying his works as much as possible.

And also, one of his stories will be translated into Turkish in order to constitute samples related to author.

Key words: Yuriy Pavlovich Kazakov, North, Lyric, work, story

ÖN SÖZ

Yuriy Pavloviç Kazakov (1927–1982), XX. yy. Rus edebiyatının önemli temsilcilerinden birisidir. Sovyet rejimi yıllarında sanat hayatını sürdüren Kazakov, aynı dönemi paylaştığı Rus yazarlardan farklı bir yolda ilerlemiştir. O dönemlerde, ya rejim yanlısı olunur, ya rejim karşıtı, ya da göçmen yazarlar arasına girilirdi, ancak Kazakov, hiç birisini tercih etmemiş ve hocası saydığı Konstantin Georgiyeviç Paustovski (1892–1968)'nin açtığı yoldan gitmiştir.

Kazakov, ilk gençliğini bir müzisyen olarak geçirse de daha sonra edebiyata kaymış, hikâye ve deneme türüne yakın hikâyeler yazmıştır. Konularını günlük hayattan seçmiş, kahramanlarını sıradan insanlardan oluşturmuştur. Genel sosyolojik sorunlarla ilgilenmiştir. Kimi eserlerinde kendi hayatından anları kaleme almıştır, küçük küçük otobiyografilerini çıkarmıştır.

Eserlerinde keskin bir lirizm, sade bir anlatım ve sanki bir müzik eseriymişçesine melodik bir hava vardır. Tam bir caz müzik tutkunudur. Bunu da okuyucularına yaşatmıştır. Harfleri birer nota, kelimeleriye enstrüman gibi kullanmıştır. Bu üslubuyla okuyucuda bir ritim duygusu yaratmıştır.

Kazakov, çağdaş Rus edebiyatında, yeniden klasik Rus edebiyatını canlandırmaya çalışmıştır. Çehov gibi durum hikâyeleri yazmış, aşk konuları işleyiş tarzıyla da Bunin'e yakınlık göstermiştir.

Dünya edebiyatında da dikkat çekmiştir. E. Hemingway, onun için: “*Bu Rus yazar sanki bizdenmiş gibi onunla gurur duyduk*”, demiştir.

Kazakov için peyzaj çok önemli olmuştur, özellikle Rusya'nın Kuzey'ine tabiri yerindeyse âşıktır. Ava çıkmaktan ve âşık olduğu Kuzey'in onun için eşsiz doğasında gezmekten büyük mutluluk duymuş, bunu da eserlerine yansıtmıştır.

Edebiyata başarılı eserler kazandıran Kazakov'un Türk edebiyatında henüz tanınmıyor oluşu bu tez konusunu seçmemize sebep olmuştur. Türkçeye çevrilmiş herhangi bir eseri bulunmamaktadır. İşte biz bu amaçla yazarı ve onun hikâyelerini tez konumuz olarak aldık.

Tezimizde, yazarın, başta önemli olanları olmak üzere birçok eserini özet halinde tanıtmaya çalışarak genel edebiyat inceleme metoduyla inceleyeceğiz, yazar hakkında, onun edebi yaratıcılığı ve dili üzerine bilgiler vereceğiz ve en önemli hikâyelerinden birisi olan “*Goluboye i Zeloneye*” hikâyesini Türkçeye çevirip tezimizde yayımlayacağız.

Bu tez çalışmamda bana yardımlarını esirgemeyen ve bana olan güvenlerinden hiçbir zaman vazgeçmeyen bölüm hocalarımdan başta danışman hocam Fikret Hacızade’ye, daha sonra Naile Hacızade ve Hüseyin Kandemir hocalarıma sonsuz teşekkürü bir borç bilirim.

Ayrıca, ciddi anlamda kaynak sıkıntısı yaşadığım tez konumda, Minsk Nasyonal Kütüphanesindeki yoğun çalışmalarında bana yol gösteren Minsk Devlet Dil Üniversitesi öğretim görevlilerinden Yelena hocama, desteklerini benden hiç esirgemeyen aileme, arkadaşlarıma ve özellikle kalbimin sahibine tarifsiz minnetlerimi sunarım.

Burçin SARI

2007-Konya

GİRİŞ

XX. yüzyılda Rus edebiyatı çeşitli aşamalardan geçmiştir. Öncelikle ilk yirmi yılında sembolizm, akmeizm, fütürizm akımları temsilcileri ve çok yaşamayan dekadanların temsil ettikleri “Gümüş Çağı” yaşanmıştır. Bu zamanda yazarların 1905 yılında başlayan ilk Bolşevik hareketleriyle birlikte devrim beklentisi içerisindeki Rusya’nın genel durumu, toplumsal yaşantısı, kırsal kesimin ve işçi kesiminin hayat şartları çerçevesinde şekillenen konuları edebiyatta kendisini göstermeye başlamıştır. A. Blok, N. Gumiliyov, A. Ahmatova, V. Hodaseviç, M. Voloşin, V. Mayakovski, S. Yesenin, M. Tsvetayeva, B. Pasternak “Gümüş Çağı”nın en önemli yazar ve şairleri olmuşlardır.

1917 yılında gerçekleşen Büyük Ekim devrimiyle birlikte 20.yy. Rus edebiyatı yeni bir döneme girmiştir. 1930 yılından itibaren Stalin dönemiyle birlikte Rus edebiyatında baskıcı bir sisteme girilmiş ve sonunda edebiyatta üç tavır ortaya çıkmıştır. Bunlar: Gorki gibi rejim yanlısı olan yazarlar; rejim karşıtı olup ya Mandelstam gibi sürgünlere maruz kalan ya da Gumiliyov gibi öldürülen yazarlar; sistemi kabul etmeyip dışarıya giden Bunin, Hodaseviç, Kuprin ve Tsvetayeva gibi göçmen yazarlar.

1941 yılında Büyük Vatan Savaşı’nın başlamasıyla 20. yy. Rus edebiyatı 4 yıl sürecek olan savaş dönemi edebiyatına girmiştir. Bu dönemde şairler ve yazarlar bizzat cephede yer almaya başlamışlardır. Bu dönemde yazılan eserler de vatanseverlik duygularını açığa çıkaran türden vatan savunmasıyla ilgili yazımlardır.

Savaş sonrasında Stalin’in bildirgeleriyle dolu yeni bir döneme girilmiştir. Bu bildirgelerin temelinde Sovyet halkının emeğini yansıtan eserler yazılması öngörülmüştür. 1950 yılına kadar bu sistem kendisini göstermiştir. Ancak, 1953 yılında Stalin’in ölümüyle birlikte edebiyatta ilerleme kısmen hayat bulmuştur.

Bu tarihten sonra edebiyatta “Don Çözülmesi” dönemi başlamıştır. “Son romantik” dönem olarak da adlandırılan bu dönemde artık “peyzaj” ön plana çıkmıştır ve “insan ruhunun tarihine” inilmeye başlanmıştır. Bu dönem içerisinde önce 60’lı yıllardan 80’li yıllara kadar süren sosyal-analitik nesirlerle kahramanların psikolojik özelliklerine inildiği, “köy nesri” ortaya çıkmıştır. Bunu takip ederek de aynı dönem içerisinde küçük düzenlere karşı isyankâr, batı müziğine ilgili ve eski ahlaki düzene karşı şüpheli tutumları olan kahramanların

yaratılmasıyla ve üstü açık duygularla, günah çıkartmanın yapıldığı “genç nesir”, diğer adıyla da “günah çıkartma” ortaya çıkmıştır.

Yuriy Pavloviç Kazakov da böyle bir 20. yy. Rus edebiyatında sanat hayatını sürdürmüştür. Müzisyen olarak ilerlemeye başladığı ilk sanat yolunda, edebiyata duyduğu büyük ilgiyle güzergâhında değişiklik yapıp yazarlığa geçmiştir. İlk hikâyesi 1954 yılında yazdığı “*Na Palustanke*” (İstasyonda) eseridir. Eserlerini bu yıldan itibaren vermeye başlayan başarılı yazar sanat hayatına 1977 yılına kadar devam etmiştir.

Yazar için Rusya’nın Kuzey’i edebi yaratımlarında önemli bir yer teşkil etmektedir. Eserlerine çok kez mekân olarak bu coğrafyayı seçmiştir. Daha önce de belirttiğimiz gibi yazarın ava olan düşkünlüğü de bu coğrafyadaki yaratıcılıklarına katkı sağlamıştır.

Yazar, yazım tarzıyla döneminde, eleştirilenlerin dikkatlerini çekmeyi başarmıştır. Eserlerinde güncel hayattan konular işlemiş, kahramanlarını da sıradan insanlardan seçmiştir. Eserleri içerisindeki lirik tarz ve melodik hava, onu dönemde önemli yazarlar arasına koymuştur.

Kazakov’un çalışmalarını inceleme konusundaki ciddi denemeleri, L. Polyak (1971), A. Ogneva (1978, 1994), İ. Kramova (1979), A. Ninova (1987), S. Fedyakina (1989)(Bu isimler üzerine daha fazla bilgi için bkz. Kuznetssova, Anjelika Alimova, 2001) yapmıştır, bu denemelerde Kazakov’un nesrinin gelişim eğilimleri ve özellikleri belirtilmiş, geleneklerin ve yenilikçiliğin problemleri açıklanmıştır. Ayrıca, İ. Kuzmiçev’in “*Yuriy Kazakov. Portre Resmi*” (Yuriy Kazakov. Naburovski Portreta, 1986), ve E. Galimova’nın “*Yu. Kazakov’un Sanatsal Dünyası*” (Hudojestvennyy Mir Yu. Kazakova, 1992) adlı kitapları da problemleri kronolojik dönemde yazarın yaratıcılığını ortaya çıkarmıştır.

Kazakov’un nesri N.A. Çekulina’nın “*Yuriy Kazakov’un Lirik Nesri: problemler ve janr özellikleri*” (Liriçeskaya proza Yuriy Kazakova: problematika i janroviye ocobennosti, 1984), K.T. Bayniyeva’nın “*Yu. P. Kazakov’un Çalışmalarındaki Gelenekler ve Yenilikçilik*” (Traditsii i novatorstvo v tvorçestve Yu. P. Kazakova, 1993) adlı tez incelemelerine konu olmuştur. Bu çalışmalarda, anlaşmazlığa özgü vasıflar ve yazarın hikâyelerindeki A.P.Çehov’un ve İ.A. Bunin’in stil gelenekleri de incelenmiştir.

Kazakov’un nesriyle ilgili ayrıntılı tez çalışmalarından birisini de N.G. Mahnina sunmuştur. Bu tez çalışmasında, yazarın ünlü hikâyelerinin (“*Teddi*”, “*Arktur – Gonçiy Pes*”(Av Köpeği Arktur), “*Sveçeçka*”(Mum) v.b.) yanında yayınlanan hatıra defterlerini de

temel olarak sanatsal düşüncesinin temelinde yatan tip ve sembolleri belirtilmiştir. Ayrıca, L.N. Tolstoy'un "Çocukluk", "İlk Gençlik", "Delikanlılık" adlı eserleri ile Kazakov'un "Sveçça" ve "Vo Sne Tı Gorko Plakal" adlı hikâyelerinde çocukluk konusunun yansıtılması açısından karşılaştırmalı analizi yapılmıştır.

Şunu da belirtmeliyiz ki, inceleme ilgileri çerçevesindeki tez çalışmalarında birçok eserinin yanında "Kuzey Günlüğü" serisi de vardır. Burada, hikâyelerde belirtilen manevi-etik problemlerin manasını kavrama olayı devam etmiştir ve röportaj yazarı Kazakov'un yazarlık yeteneğinin yeni sınırları ortaya çıkmıştır.

Bunlardan başka, Anjelika Alimovna Kuznetsova'nın Tver Devlet Üniversitesinde 2001 yılında hazırladığı "Yu. P. Kazakov'un Nesri (Problemler ve Şiir Sanatı)" [Proza Yu. P. Kazakova (Problematika i Poetika)] adlı tez çalışması yazar hakkında yapılmış son ve en kapsamlı tez çalışmalarından birisidir. Bu çalışmada Kazakov'un hikayelerinde psikolojik analiz özellikleri keşfedilmiş, kahramanların iç dünyasının ortaya çıkma üslubu ve özellikleri çözümlenmiş ve "Kuzey Günlüğü" kitabının stil ve janr özellikleri belirtilmiştir.

Ayrıca, bu tez çalışması Tver Devlet Üniversitesi'nin yeni Rus edebiyatı kürsüsünde görüşülmüştür. Tezin temel durumuna göre, Tver Devlet Üniversitesinde bilgin filologlar ve okul öğretmenlerinin "Yüksekokul ve okullardaki filolojinin aktüel problemleri" (1998, 1999, 2000, 2001) adlı yüksekokullar arası konferanslarında 4 rapor hazırlanmıştır. Şimdiki incelemenin materyalleri ve sonuçları yeni Rus edebiyatının yüksekokul derslerinde, özel kurs ve özel seminerlerde kullanılmaktadır.

Bunlardan başka yazarın diliyle ilgili yapılan kapsamlı bir çalışma da V. İ. İvçenkov'un "Yuriy Kazakov'un Meczazlarının Dil Bilimsel Üslup Kuralları" (Lingvostilistika Tropov Yuriya Kazakova) kitabıdır.

Yazarla ilgili ülkemizde yapılmış herhangi bir çalışma bulunmamakla beraber bizim yapmış olduğumuz bu tez çalışması ilk olma özelliğini gösterecektir.

Biz bu çalışmamız içerisinde, birinci bölümde 20. yy. Rus edebiyatına genel olarak bakmaya çalışacağız. İkinci bölümde Yuriy Pavloviç Kazakov'un hayatını ve yazdığı eserleri ele alacağız. Üçüncü bölümde yazarın yazmış olduğu hikâyelerden önemli olduğuna kanaat getirdiğimiz 26 adet hikâyesini, dördüncü bölümde "Severnıy Dnevnik" adlı kitabında yer alan çalışmalardan önem teşkil eden 3 tane eserini ("Kuzey Günlüğü" adlı çalışması, adı üzerinde bir günlük olmasına rağmen, yazarın yaratımlarında kaynak niteliğiyle önem taşıdığı için

tezimizde yer vermeyi uygun bulduk, bundan başka bu kitap içerisinde yer alan kimi eleştirmenlerce deneme türüne yakın gösterilen ancak kurguda öyküye yakın olması özelliğiyle de iki çalışmasını daha burada inceledik), beşinci bölümünde de yine yazarın, üç parçadan oluşan hikâyesi olan “*Dve Noçi*” eserini özetleyerek genel edebiyat inceleme metoduyla araştıracağız. Altıncı bölümde yazarın edebi anlayışı, kendisinin Rus edebiyatındaki yeri ve diliyle ilgili bilgiler vermeye çalışacağız. Son olarak da yedinci bölümde yazarın en önemli hikâyelerinden bir tanesi olan “*Goluboye i Zelyonoye*” (Mavi ve Yeşil) hikâyesinin Türkçeye çevirisini yaparak tezimizde sunacağız.

I. BÖLÜM

20.YY. RUS EDEBİYATININ KISACA DEĞERLENDİRİLMESİ

Rus edebiyatında klasik, romantik ve gerçekçi dönemlerden sonra 20.yy. edebiyatı başlamıştır. Edebiyatçılar, 20.yüzyılın yeni Rus edebiyatını bazen, 1881 yılı, Dostoyevski'nin ölümünden ve Çar II. Aleksandr'ın öldürülmesinden itibaren başladığını belirtmişler.¹ Bu dönem edebiyatı Rus edebiyatının “Gümüş Çağı” olarak adlandırılmıştır. Rus edebiyatının “Gümüş Çağı” yazar ve şairlerini şöyle sayabiliriz: Aleksandr Aleksandroviç Blok (1880–1921), Nikolay Stepanoviç Gumiliyov (1886–1921), Anna Ahmatova (1889–1966), Vladislav Felitsyanoviç Hodaseviç (1886–1939), Maksimiliyan Aleksandroviç Voloşin (1877–1932), Vladimir Vladimiroviç Mayakovski (1893–1930), Sergey Aleksandroviç Yesenin (1895–1925), Marina İvanovna Tsvetayeva (1892–1941), Boris Leonidoviç Pasternak (1890–1960).² 1905 yılında başlayan ilk Bolşevik hareketleriyle birlikte devrim beklentisi içerisindeki Rusya'nın genel durumu, toplumsal yaşantısı, kırsal kesimin ve işçi kesiminin hayat şartlarına eğilim bu dönemin ilk edebi eserlerine şekil vermiştir.

XX. yy. Rus edebiyatında asıl olarak sembolizm, akmeizm ve fütürizm akımlarının temsilcileriyle birlikte çok uzun yaşamayan dekadanslar bu yüzyılın ilk çeyreğinin edebi akımlarını oluşturmuşlardır.

XIX. yüzyılın sonlarında Fransa'da ortaya çıkan ve 20. yüzyılın edebiyatını önemli bir şekilde etkileyen, bireyin duygusal yaşantısını dolaysız bir anlatım yerine simgelerle yüklü ve örtük bir dille anlatmayı amaçlayan sembolizmin Rus edebiyatında kurucusu Dmitriy Sergeyeviç Merejkovskiy (1865–1941) olmuştur. Merejkovskiy'in eşi Zinaida Nikolayevna Gippius (1869–1945), V. Brusov, A. Blok, İvan Aleksiyeviç Bunin (1870–1953) ve asıl adı Boris Nikolayeviç Bugayev (1880–1934) olan Andrey Beliy de bu akımın önemli temsilcilerindendir.

Kurucusu Flippo Tommaso Marinetti (1876–1944) olan, hayatta her şeyin sürekli değiştiğini, sanatın da buna ayak uydurması gerektiğini savunan, geçmişe ait ne varsa

¹ Kormilov, S.İ.(Otvstvennyy Redaktor), İstoriya Russkoy Literaturı XX. Veka(20–90-e godı), Filologičeskiy Fakultet MGU im. M.V. Lomonosova, Moskva, 1998, s.8

² a.g.e., s.9

hepsinin unutulması, yok edilmesi gerektiğine inanan, makineye ilgi duyan, İtalya'dan başlayıp oradan da bütün Avrupa'ya yayılan edebiyat akımı fütürizmin Rus edebiyatındaki kurucusu V. Mayakovski olmuştur. Ancak Rus edebiyatındaki fütürizm oldukça farklı bir şekilde oluşturulmuştur. İtalyan fütürizmine göre savaş tutkusu barışa, milliyetçilik evrenselliğe dönüşmüştür. Viktor Vladimiroviç Hlebnikov (1885–1922), İgor Vasilyeviç Severyanin (1887–1941), Mihayl Semenko (1892–1937), B. Pasternek bu akımın temsilcileri olmuşlardır. Bu akım devrimden sonra ortaya çıkan “sosyalist-realizme” yakınlığından ötürü özellikle 1917 Ekim devriminden sonra güçlenmiştir ve V. Mayakovski'nin ölümüne kadar sürmüştür.

XX. yy. Rus edebiyatında, sembolizmin kapalılığına karşı ortaya çıkmış bir akım olan akmeizm, Rus edebiyatında daha sonra A. Ahmatova'nın eşi olacak olan N. Gumiliyov tarafından kurulmuştur. Rus edebiyatının en büyük kadın şairi olarak bilinen Anna Ahmatova ve bunun yanı sıra Osip Emilyeviç Mandelstam (1891–1938) da bu akımın en önemli temsilcilerindendir.

1917 yılından sonra sembolizm, akmeizm ve 1930 yıl, Mayakovski'nin ölümünden sonra fütürizm kendi varlığına son vermişler, ancak onların temsilcileri ve mirasçıları edebiyatı tazelemeye ve zenginleştirmeye devam etmişlerdir.³

Ekim devriminden sonra edebiyatta modern bir hava ortaya çıkmıştır. 1922–1923 yıllarında göçmen edebiyatı üzerine ilk düşünceler ortaya çıkmıştır. 1920'lerde Sovyet eleştirmenleri, sentezcilik ve sanki realizmin, sembolizm, romantizm v.s. gibi akımlarla sentezi gibi yeni realizm ortaya çıkardıklarından söz etmişlerdir.⁴

Devrim öncesi yaşanan kargaşa ve belirsizlikler, devrimle birlikte de doğan yeni siyasi anlayış, 20. yüzyıl Rus edebiyatında 1930 yılına kadar bir belirsizlik perdesi yaratmıştır. Nihayet 1930'lu yılların sonlarına doğru bu belirsizlik son bulmuştur. Artık üç ayrı tavır ortaya çıkmıştır:

1. Rejim yanlısı edebiyatçılar.
2. Sansürleneler, çalışma kamplarına gönderilenler.
3. Göçmenler.

³ Kormilov, S.İ.(Otvetstvennyy Redaktor), İstoriya Russkoy Literaturı XX. Veka (20–90-e godı), Filologičeskiy Fakultet MGU im. M.V. Lomonosova, Moskva, 1998, s.23

⁴ a.g.e, s.23

Bu dönemde aktif olarak çalışan yazarlar: İ. Bunin, Vlademir Nobokov (1899–1977), İvan Sergeyeviç Şmelev (1873–1950), Vasiliy Grigoryeviç Zaytsev (1915–1991), M. Tsvetayeva, V. Hodaseviç gibi isimlerdir. (Bunların arasında Rus göçmen edebiyatının bir temsilcisi olan İ. Bunin 1933 yılında Nobel edebiyat ödülünü almıştır⁵). Yalnız şunu söylemek mümkündür, 1930’lu yıllarda, Stalin döneminde yazarlar özgür ifade imkânlarını kaybetmişlerdir. Çünkü bu zamanda mutlak surette Stalin’in görüşlerine uyum sağlamak zorunda olan eserler verilmesi gerekmektedir. Bu konuda Stalin, asıl adı Aleksey Maksimoviç Peşkov (1868–1936) olan Maksim Gorki’yi yanına çağırarak ona şöyle söylemiştir: *“Biz parti olarak bu kararı almak istemiyoruz. Bundan böyle bizim edebiyatçılarımız devrimin sadece sanayi devrimine ait olmadığını, bu devrimin tarım toplumlarında da gerçekleştirilebileceğini savunacak eserler verecekler. Sen arkadaşlarını toplayacaksın, yazarlar toplanıp karar vereceksiniz. Ben sizi destekleyeceğim. Sovyetlerdeki bütün yazar örgütlerini kapatacağız, Sovyet Yazarlar Birliği’ni (Soyuz Pisateley) kuracağız. Sen Sovyet Yazarlar Birliği (SYB) kuruluş toplantısını hazırlayacaksın. Devlet olarak bunu finanse edeceğiz. Toplantıda hem SYB’nin kuruluş kararını alacaksınız, hem de sosyalist realizmi, sosyalist dünyanın yazarlarının tek ilkesi haline getireceksiniz. Yani devrimin sanayi toplumlarında değil, tarım toplumlarında da gerçekleştirilebilirliğini anlatacaksınız.”*⁶ 1932–1933 yıllarında M. Gorki gerçekten de evinde bir toplantı yapmış ve bu toplantıda sözü edilen kararlar alınmıştır. 1934 yılında on beş gün süren, görkemli bir tören düzenlenmiş, bu törene dünyanın dört bir köşesinden yazarlar çağırılmış ve Sovyet yazarları tarafından “sosyalist realizm”, toplumcu gerçekçilik bir ilke olarak benimsenmiştir.

Stalin ile fikirlerin özellikle ters düştüğü başka bir nokta da, V. Hodaseviç’in nazarında Puşkin’in Rus klasik mirasının savunulması yönündeki görüşlerinin bir mirasçı gibi alınması ve hala savunulmak istenmesidir.⁷

Muhalifler için özellikle zorlu geçecek bir 20 yıl meydana gelmektedir. Sürgünler, çalışma kampları ve ölüm cezaları çekilecek sıkıntılar olacaktır. 1970 yılında “Gulag Takımadaları” eseriyle Nobel ödülünü kazanacak olan Aleksandr İsayeviç Soljenitsın (1818–1970), Büyük Vatan Savaşı yıllarında Stalin karşıtı eleştirileri yüzünden önce çalışma kampına sonra da sürgüne gönderilmiştir.⁸ Akmeist yazar Osip Mandelstam ise Stalin’le ilgili

⁵ Krementsova, L. P.(Glavnaya Redaktsiya), Russkaya Literatura XX. Veka, B Dvux Tomah, Tom 2 1940–1990 Godı, izd. Akademiya, Moskva, 2002, s. 5

⁶ Demirtaş, Ceyhan, <http://www.ntvmsnbc.com/news/314254.asp>, 10.07.07

⁷ Yükseler, Kayhan, <http://www.ykykultur.com.tr/kitaplik/76/kyukseler.html>, 10.07.07

⁸ http://tr.wikipedia.org/wiki/Aleksandr_Soljenitsin, 10.07.07

yazmış olduğu bir şiir yüzünden sürgüne gönderilmiş ve üç kere tutuklandıktan sonra da sebebi belirsiz bir şekilde hayata gözlerini yummuştur. (Şiir için bkz. www.sozlukmetre.com/showTitle.php?t=osip+mandelstam) Nikolay Gumiliyov da ispatlanamayan “karşı devrimci komploya katılmak” suçundan Peterburg’un Kazan Katedralinde kurşuna dizilerek öldürülmüştür.⁹

XX. yüzyıl Rus edebiyatını 1941 yılı, Büyük Vatan Savaşı’ndan sonra üç ayrı dönem içerisinde incelemek mümkündür.

I. I. 1941–1945 Savaş Dönemi Edebiyatı

Rusya, tarihi boyunca birçok savaş yaşamıştır, 20. yüzyılda yaşadığı Büyük Vatan Savaşı belki de bunların en büyüğü, en önemlisidir. B. Pasternak, savaş dönemini ülke tarihinin trajik dönemleri olarak adlandırmıştır. Bu dönemde birçok yazar ve şair savaşta, cephede yer almıştır. Bunlardan bir kısmını şöyle sayabiliriz: Aleksandr Trifonoviç Tvardovskiy (1910–1971), Konstantin Mihayloviç Simonov (1915–1979), Nikolay Aleksandroviç Tihonov (1905–1997), asıl adı Arkadiy Golikov olan Arkadiy Gaydar (1904–1941), Musa Mustafoviç Calil (1906–1944).¹⁰

Bu yıllarda Demyan Bednıy (1883-1945)’dan B. Pasternak’a kadar şairler halkın bu derin acısına yönelik şiirler yazmışlardır: A. Ahmatova, “*Yemin*”(Klyatva, 1941), “*Cesaret*” (Mujestvo, 1942), “*Ölümün Kuşları Zirvede Duruyorlar...*”(Ptitsı Smerti v Zenite Stoyat..., 1941); K. Simonov, “*Bekle Beni, Geri Döneceğim...*”(Jdi Menya i Ya Vernus..., 1941)¹¹

Yazarların coşkun bildirgelerinde toplum moralini ve işbirliğini üst düzeyde tutacak vatansız, savaşın korkuları hakkında, savaşa karşı acıyla feryat eden edebi eserler verilmesi konuşulmuştur.

Bu dönemde Andrey Platonov (1899–1951)’un ve K. Paustovskiy’in unutulmayan hikâyeleri vardır. Ayrıca kendilerini bir hikâye silsilesi de takip etmiştir: L. Sobolev (, “*Deniz*

⁹ Kantor, Juliya, <http://www.ykykultur.com.tr/kitaplik/66/juliyakantor.html>, 10.07.07

¹⁰ Kremensova, L. P.(Glavny Redaktor), Russkaya Literatura XX. Veka, B Dvux Tomah, Tom 2, 1940–1990 Godı, izd. Akademiya, Moskva, 2002, s. 6

¹¹ a.g.e, s. 6

Ruhu” (Morskaya Duşa, 1942); L. Solovyev, “*Sivastopol Taşı*” (Sevastopolskiy Kamen, 1944); A. Tolstoy “*İvan Sudarev’in Hikâyeleri*” (Rasskazı İvana Sudareva, 1942).¹²

1942 yılından itibaren kahramanlık, vatansever duygular taşıyan uzun hikâyeler ortaya çıkmıştır: V. Vasilyevskiy, “*Gökkuşağı*” (Raduga, 1942); K. Simonov, “*Gündüzler ve Geceler*” (Dni i Noçi, 1943–1944) gibi eserleri buna örnek gösterebiliriz.¹³ Bu eserlerin kahramanları faşizmle savaşan kahramanlar olmuşlardır.

Savaş zamanında roman türünde yüksek eserler verilmemişse de yine de tarihi analog niteliğinde savaşa sağduyulu eserler verilmiştir. L. Pakovskiy, “*Generalissimus Suvorov*” (Generalissimus Suvorov, 1941–1947); A. Stepanov, “*Artur Limanı*” (Port-Artur, 1940–1941) eserleri bu anlamda örnek teşkil etmektedir.¹⁴

Tiyatro dalında özellikle A. Korneyçuk’un 1942 yılında “Pravda” gazetesinde yayınlanan “*Cephe*” (Front) eseri önemlidir.

I. II. Savaş Sonrası, İ.V. Stalin’in Ölümüne Kadar Olan Edebiyat

15 Mayıs 1945 yılında Sovyet yazarları, “*Plenum Pravleniya Sayuzam*” (İdare Birliği Genel Toplantısı) adında toplanmışlardır. Bu toplantıda N. Tihonov, 1944–1945 yılı edebiyatı hakkındaki raporunda şöyle konuşmuştur: “*Arkadaşlarımın mezarları üzerinde kötü oynaklığı çağırılmıyorum, ama yolumuzu kapatan hüznün bulutlarının karşısındayım.*”¹⁵

Komünist parti dört kararla Rus edebiyatını bombalamıştır. Bu kararlarda bildirge çağrılarını, üretici aydınların yüksek idealli sanatsal eserlerle Sovyet halkının emeğini yansıtan eserler yaratmalarını söylemektedir.

Savaş sonrası edebiyatı döneminde 1946 yılında şiirlerindeki erotik, gizemci ve kötümser öğeler öne sürülerek yoğun eleştirilere konu olmuş olan A. Ahmatova, Sovyet Yazarlar Birliğinden ihraç edilmiştir.¹⁶

¹² Kremantsova, L. P., (Glavnaya Redaktsiya), Russkaya Literatura XX. Veka B Dvux Tomah Tom 2 1940–1990 Godı, izd. Akademiya, Moskva, 2002, s. 7

¹³ a.g.e, s. 7

¹⁴ a.g.e.,s. 7

¹⁵ a.g.e., s. 11

¹⁶ <http://www.bilgicenneti.com/d-5357-Anna+Ahmatova.html>, 10.07.07

Bu birlik çerçevesinde 1945 yılından 1949 yılına kadar yazılan sanat eserleri, rejimi destekleyip yücelten eserler sisteminde ve karşı olanların cezalandırıldıkları bir atmosferde ilerlemiştir.

1950 yılına doğru durum biraz değişmiştir. Anlaşmazlıkları ve sanatta gerçeklerin cilalanmasını eleştirmeye başlamışlardır.

1953 Mart'ında Stalin'in ölümünden sonra edebiyattaki ilerleme kısmen hayat bulmuştur.

I. III. “Don Çözülmesi” Yıllarında Edebiyat

Bu dönem adını N. Zaboletskiy'in 1948 yılında “Noviy Mir” (Yeni Dünya) dergisinde yayınlanan “*Don Çözülmesi*”(Ottepel) şiirinden almaktadır.¹⁷ Bu şiirde olası doğa olayları yazılmış olsa da şiir, içerikte o dönemin toplum hayatındaki olaylarını göstermektedir.

1960'lı yıllar Rus edebiyatında toplumsal görünüşün sınırları “Don Çözülmesi” olarak adlandırılmıştır. 50'li yıllarda kurgulanmaya başlanmış ve kurgulanması 70'li yılların başına doğru son bulmuştur. “Don Çözülmesi” ıstıraplı ve adım adım oluşan bir dönemdir. 60'lı yıllarda yayınlanan, mecazı kullanan ilk kitaplara bakıp o zamanların “zor ilkbahar”, “çok beklenen zaman” ve demokratik ilerlemenin ayağının sürçtüğü ve 60'lı yılların ikinci yarısında frenlemenin başladığı “sarp çukur”, hatta bugün “Don Çözülmesi” dönemini “son romantik” dönem olarak da adlandırmak mümkündür.

Bu döneme adını veren “Don Çözülmesi” şiirini okuduklarında S. Çuprina bu esere “ lirik meteoroloji”, Valentin Oveçkin “zor ilkbahar”, Vera Panova “yılın zamanı” Yuriy Nagibin “erken ilkbahar” demişlerdir.¹⁸

Bu dönemde artık “peyzaj” ön plana çıkmış ve “insan ruhunun tarihine” inilmeye başlanmıştır, buna en güzel örneklerden bir tanesi olarak M. Şolohov'un “*Bir Adamın Kaderi*”(Sudba Çeloveka, 1956) eseri gösterilebilir. Filmi de çekilen bu romanda, eserin kahramanının Büyük Vatan Savaşı yıllarındaki trajik kaderi ele alınmış, vatani uğruna savaşırken tüm ailesini kaybetmiş ama sonunda hayata evlat edindiği öksüz bir çocukla

¹⁷ Krementsova, L. P.(Glavniy Redaktor), Russkaya Literatura XX. Veka, B Dvux Tomah, Tom 2, 1940–1990 Godı, izd. Akademiya, Moskva, 2002, s. 17

¹⁸ Trubina, L.A., Russkaya Literatura XX. Veka, Uçebnoye posobiye Dlya Pastupayuşih v Vuz, izdatelstvo Flinta, Nauka, Moskva, 1998, s. 253

yeniden sarılan kahramanın iç dünyasına başarıyla inilmiş ve yine bu esnada savaş dönemi Rusya'sının şartları da başarıyla çizilmiştir.

1960'lı yıllarda yazarların dikkati ahlaki-etik değerler üzerine yoğunlaşmıştır. Unutulmuş insan duyguları ortaya çıkartılmıştır, aşk, acıma, korku, kendine olan memnuniyetsizlik, hayal kırıklığı gibi duygular ele alınmıştır.

Edebiyatta yeni yol, sosyal-analitik nesir haline gelmiştir. Bu eserlerdeki kahramanların psikolojik özelliklerine dikkatle bakılmaya başlanmıştır.

Bu dönemde, edebiyatın ikinci yarısı olan 60'lı-80'li yıllarda, eserlerin çoğunlukla "Noviy Mir" (Yeni Dünya) dergisinde yayınlandığı "köy nesri" anlayışı başlamıştır. Bu anlam çerçevesinde köy hayatı ortaya çıkmıştır.¹⁹ Bu dönemin başarılı örnekleri F. Abramov, S. Antonov, V. Belov, S. Zalıgin, E. Nosov, V. Rasputin tarafından verilmiştir.²⁰ Onlar, Rusya, Rus insanı, onların tarihi ve ahlaki kökenleri ve onların 20. yüzyılda yaşadıkları tecrübeleri üzerine yazmışlardır.

"Noviy Mir" dergisinde V. Oveçkin'in ilk denemeleri yayınlanmıştır: "İlçe İş Günleri" (Rayonniye Budni), "Bir Kolhozda" (V Odnom Kolhoze), "Aynı İlçede" (V Tom Je Rayone, 1952–1956).²¹ Yazar bu eserlerde köy temaları işlemiş, kolhozdaki (devlet çiftliğindeki) zorlu hayatı tasvir etmiştir. Bu dönemde sosyal toplumun çizgileri ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu dönem sadece edebi değil aynı zamanda sosyal hayatı anlatan da bir dönemdir.

Abramov, kendi eserlerinde, savaş yıllarında ve savaştan hemen sonraki yıllarda köy hayatına bakışı anlatmıştır.

1960'lı yıllarda N. İvanova edebiyatın problemine dönüş yapmış ve bu dönüşü: "Biz ve Stalin" adlı yazısında ele almıştır, A. Latinina ise şöyle bir tarifte bulunmuştur: "20.yüzyıl çocuklarının kanaati; antistalinizm, sosyalizme inanç, devrimsel ideallere inançtır."²²

Edebiyatın bu yıllarında emek ve ıstırap eserleri daha güçlü bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır.

¹⁹ Trubina, L.A., Russkaya Literatura XX. Veka, Uçebnoye posobiye Dlya Pastupayuşih v Vuz, izdatelstvo Flinta, Nauka, Moskva, 1998, s. 256

²⁰ a.g.e, s. 256

²¹ Kremensova, L. P.(Glavniy Redaktor), Russkaya Literatura XX. Veka, B Dvux Tomah, Tom 2, 1940–1990 Godı, izd. Akademiya, Moskva, 2002, s. 17

²² Trubina, L.A., a.g.e., s. 259

Bu dönemde dikkatlerin merkezinde şu yazarlar vardır, düz yazıda: A. Gladilin, V. Aksenov, V. Maksimov, G. Vlademirov, D. Granin, A. Pristavkin; şiirde: Ye. Yevtuşenko, A. Voznenetskiy, R. Rojdetvenskiy, B. Ahmadulina.²³ Onların eserlerinde edebiyatın yeni kahramanı ortaya çıkmıştır. Bu kahramanı, genç insan, yazarın yaşıtı ya da ondan birazcık daha genç; artık kendi ayakları üzerinde yaşamaya başlayan; baharı, güneşi, hayatın değişik güzelliklerini yaşayan insan şeklinde tasvir etmek mümkündür.

Yazarların kullandıkları kahraman tiplerinde, gittikleri bu değişiklikle “**genç nesir**” diye adlandırılan yeni bir dönem yaratılmıştır.²⁴ Eserler “*Gençlik*”(Yunost) dergisinde yayınlanmıştır. Küçük düzenlere karşı isyankâr kahramanlar hayat bulmuştur. Bu protestonun ifadesi, dış görünüşleriyle, batı müziğine olan ilgi ve eski ahlaki düzene karşı olan şüpheli tutumla ortaya çıkmıştır.

Üstü açık duygular, günah çıkartma, “genç nesir”in stiline en önemli işarettir. Zaten diğer isimleri de “günah çıkartma”dır.²⁵ Yazarlar, geniş bir şekilde iç monologlar, eserlerin anlatımı ben anlatıcı şeklinde olan (yani kahramanın ağzından), yazarın ve kahramanın iç dünyasının bir araya karıştığı direk konuşma kullanmaktadırlar.

Güçlerin keskin polarizatörü²⁶ “Don Çözülmesi” döneminin karakteristik çizgisidir. Açık ve şiddetli kavga devam etmektedir. Şöyle bir anlayış vardır: “Herkes herkese karşıdır”: “Antistalinistler” “neostalinistlerle”; “reformistler” “muhafazakârlarla”; “oğullar” “babalarıyla”; “fizikçiler” “lirikçilerle”; “şehirliler” “köylülerle”; “yüksek, coşkun şiir verenlerle” “sessiz şiir verenler” anlaşmazlığa düşmüşlerdir.²⁷

Don çözülmesi dönemi sanatta hümanistlik fikrini ve burada onun asıl anlamı ve görevini ortaya koymuştur.

1980’li yılların sonunda yazılmaya başlanan eserler de “Don Çözülmesi” döneminden yaratılmıştır.

XX. yy. sonuna doğru Rus edebiyatı hakkında varılan sonuç, ülkedeki sanatsal ilerlemeyi frenleyen Rus edebiyatının ulusal birlikteliğinin güçlenmiş olmasıdır.²⁸

²³ Trubina, L.A., Russkaya Literatura XX. Veka, Uçebnoye posobiye Dlya Pastupayuşih v Vuz, izdatelstvo Flinta, Nauka, Moskva, 1998, s. 264

²⁴ a.g.e., s. 265

²⁵ a.g.e., s. 265

²⁶ Kutupsal ışık cihazı

²⁷ Trubina, L.A., a.g.e., s. 271

²⁸ Kremetsova, L. P.(Glavnıy Redaktor), Russkaya Literatura XX. Veka, B Dvux Tomah, Tom 2, 1940–1990 Godı, izd. Akademiya, Moskva, 2002, s. 28

II. BÖLÜM

YURİY PAVLOVİÇ KAZAKOV'UN HAYATI VE ESERLERİ

“Yuriy Kazakov, sınırsız imkânlarını kendisinde buluşturmuş çok büyük bir yetenektir. Var olan hikâyeleri, güçlü bir duygu, mükemmeliyet ve zarıflık içinde vukuu bulur.”

V. F. PANOVA²⁹

XX. yüzyıl Rus edebiyatının usta lirik yazarlarından Yuriy Pavloviç Kazakov, 8 Ağustos 1927 yılında Smolenskiy ili asıllı işçi bir ailede dünyaya gelmiştir. Zor bir çocukluğu olmuştur. Kazakov, henüz daha 6 yaşını doldurmadan, babası Pavel Gavriloviç'ten ayrılmak zorunda kalmıştır, çünkü Pavel Gavriloviç 1933 yılında Tambovşin'deki köylülerin isyanında bulunduğu ve bunun görgü şahitlerince de söylenmesi sonucu tutuklanmıştır.

Annesi Ustinya Andreyevna ise bir hemşiredir, ama 1942 yılında savaş malulü olmuştur. Bu yüzden yazarın çocukluğu ve ilk gençliği bir sefalet içerisinde geçmiştir. Aslında bu, savaş yıllarında ve savaş yıllarından sonra olan sıradan bir durumdur.

Yuriy Pavloviç Kazakov, yaşlılarından farklı bir insan olmuştur. Akranları uysal, sosyalist kanunlar çerçevesinde hareket eden, hayatın standart kurallarına bağlı yaşayan insanlarken Kazakov, bir gezgin gibi başta Kuzey'i olmak üzere tüm Rusya'yı gezen ve burada insanlarla, onların yaşayışlarıyla ilgili gözlemler yapan, hayatın genel sorunlarına değinen duyarlı, edebi yaratıcılığını kullanan bir yazar olmayı seçmiştir.

²⁹ V.F. Panova (1905–1973), nesir yazarı ve dramaturg(1947 yılından bu yana Leningrad'da yaşamıştır), yazarın en çok bilinen hikâyeleri: “Sputniki”(1946), “Krujiliha”(1947), “Vremena Goda”(1953), “Sereja”(1955), “Sentimentalny Roman” (1958), “Liki na Zare” (1966) v.s.

Kazakov, yazar olmaya, yazmaya karar vermeden önce gönlünü müziğe kaptırmıştır. Moskova Mimari-İnşaat teknik okulunda okurken, onunla aynı sınıfta bir müzisyen de eğitim görmekteydi. Aynı zamanda o kişi, viyolonsel eğitimi verilen sınıfın bulunduğu müzik okulunu da ziyaret ediyordu. Onun müziğe olan bu müptelalığı büyük ölçüde Kazakov'u da etkilemiştir ve böylelikle Kazakov, müziğe olan ilgisini fark etmiştir. Bu sayede 1946 yılında Gnesiny adlı bir müzik okuluna girmiştir. İlk başta viyolonsel çalmış, ama müzikle uğraşmaya 15 yaşından sonra başlamış olduğu için oldukça geç kalmış ve bu sebeple parmakları, onun deyimiyle, artık esnekliğini kaybetmiştir. O an viyolonsel virtüözü olamayacağını anlamış ve bu sebeple kontrbasa geçmiştir, çünkü kontrbas genel olarak daha az “teknik” bir enstrümandır ve orada daha başarılı olacağını düşünmüştür.

Kazakov, müzik okulunu 1951 yılında tamamlamıştır. Aynı yıl kontrbasçı olarak K. C. Stanislavski ve V. İ. Nemiroviç-Dançenko müzikal tiyatrosunun orkestrasına katılmıştır. Ancak, orkestrada devamlı bir iş bulması zor görünmekte ve müzikal icraatları zaman zaman gerçekleşmektedir. Tanınmamış bir caz ve senfoni orkestrasında çalışıyor ve nerdeyse dans meydanlarında müzisyen olarak para kazanıyordu, buna, ailesinin de içinde bulunduğu ekonomik güçlükler de eklenince tüm bu zorluklar, Kazakov'un müzikal anlamda başarılı olmasını engelliyordu.

Kazakov, hayalleri olan, hedefleri olan bir insandır. Kendisinin şöyle bir sözü vardır: *“İhtirasla soyadımı bir afişte, bir gazetede veya bir dergide görmek istiyordum.”*³⁰ Orkestradaki kaderininse buna izin vermeyeceğini düşünmektedir.

Belki kişisel ihtirasları, belki de gerçek, karşı konulmaz bir merakla olacak ki, edebiyata olan ani bir düşkünlüğü baş göstermiş ve kendince ilk yazma denemelerine başlamıştır.

1953 yılının Mayıs ayı daha yeni geçmiştir, uzun boylu, geniş omuzlu, sportif bir kıyafet içerisinde kekeme bir insan olan Yuriy Kazakov elinde bir el yazısıyla yazılmış hikâyeye bir edebiyat dergisinde yeni yazarlar keşfeden Yelena Tarasova'nın karşısına geçmiştir. Yelena Tarasova normalde el yazısıyla gelmiş hikâyeleri okuyup incelemeyi reddettiğini belirtir, ancak her nedense Yuriy Kazakov'ununki geri çevirmemiştir. Okuyup incelemiş ve şöyle yorum yapmıştır: *“Mümkün olacağı gibi Yuriy Kazakov'un yazmış olduğu*

³⁰ <http://www.pereplet.ru/podiem/n4-03/Ternova.shtml>, 10.10.2006

*bu ilk hikâyesinde konu ve dil belirsizliği vardır, ama bu benim için çok da bir anlam taşımamaktadır. Anlıyor ve hissediyorum ki, karşımda gerçekten yetenekli bir adam durmaktadır, ancak normal olarak daha kendi sesini ve stilini bulamamıştır.”*³¹

Yuriy Kazakov, yine bir gazeteci olup “Sovyet Sporı” gazetesinde çalışan Tarasova’nın eşi, Nikolay Aleksandroviç Tarasov’un da yardımlarıyla büyük olmayan birkaç denemesini “Sovyet Sporı” gazetesinde yayınlamayı başarmıştır. Ancak bu dönemde yazdığı bu denemelerle ilgili olarak şöyle bir öz eleştiri yapmıştır: “*O zamanlarda nasıl yazdığımı şimdi hatırlamıyorum, çünkü el yazmalarımı saklamamıştım. Ama elbette, o zamanlar tecrübe yoksunluğunda, bir hevesle ve edebiyat eğitimi yetersizliğinde yazdığım için şuna inanın ki, kötüydüler.*”³²

1953 yılının sonbaharında, Yuriy Kazakov, Gorki Edebiyat enstitüsüne girmeyi başarmıştır. Enstitü yıllarındayken 1956’da “*Molodaya Gvardiya*” dergisinin 3. sayısında, “*Na Palustanke*” (İstasyonda, ancak bu eser 1954 yılında yazılmıştır), “*Strannik*” (Seyyah); 1957’de “*Oktyabr*” dergisinin 6. sayısında, “*Goluboye i Zelenoye*” (Mavi ve Yeşil); 1957’de “*Moskva*” dergisinin 8. sayısında, “*Arktur Gonçiy- Pes*” (Av Köpeği Arktur); 1957’de “*Znamya*” dergisinin 8. sayısında, “*Nikişkini Taynı*”(Nikişkin’in Sırları) eserleri yayımlanmıştır. Bu ilk hikâyeleriyle eleştirmenlerin dikkatlerini üzerine çekmeyi başarmıştır ve edebiyat hocası, esin kaynağı Paustovski’nin tavsiyesiyle Sovyet Yazarlar Birliği’ne kabul edilmiştir.

1958 yılında edebiyat enstitüsünü bitirmiştir. Bu zamandan sonra ilk kitaplarını da çıkarmaya başlamıştır, “*Po Gorode*”(Şehirde), “*Legkaya Jizn*”(Kolay Hayat), “*Goluboye i Zelenoye*”, “*Zapah Hleba*”(Ekmek Kokusu) v.s. Ye. Tarasova, Kazakov hakkında şöyle düşünmeye devam etmiştir: “*Yeteneği her kitabında daha da gelişti. Hikâyelerinde her şey dikkat çekti, hem muhteşem dili, hem de karakter tasvirlerinde ve kahramanların hareketlerindeki psikolojik doğrular. Doğayı nasıl da hissediyor, anlıyor ve yazıyordu.*”³³ Kazakov ise, 1959 yılı, Kasım ayında V. Konetskiy’e şöyle yazmıştır: “*Yeniden kurmak,*

³¹ Tarasova, Yelena, “*On Kazalsya Togda Po-Nastayaşemu Şçastlivim, Yuriy Kazakov: Naçalo Puti*”, Naş Sovremennik, Jurnal Pisateli Rossii, No:8, Moskva, 1997, s. 222

³² <http://www.pereplet.ru/podiem/n4-03/Ternova.shtml>, 10.10.2006

³³ Tarasova, Yelena, a.g.e., s. 223

yeniden hayat vermek gibi Rus Hikâye türüne ne daha çoğum ne de daha azım diye düşünmeye başlamıştım.”³⁴

1965 yılında yayınladığı “Otobiyografi”sinde; “sülâlemizde, bildiğim kadarıyla, fazlasıyla yetenekli insan olduğu halde, eğitilmiş bir kişi bile yoktu. Böylece ben, sülâlemizde edebiyatla uğraşan ilk kişi oldum”³⁵, der. Yine bu otobiyografisinde yazar, öğrencilik yıllarında dağcılık yaptığından, avlandığından, balık tuttuğundan, çok kez yayan gezdiğinden, gecelediğinden, bol bol izlediğinden, dinlediğinden, yani gözlemler yaptığından bahsetmiştir. 1959 yılında enstitüyü bitirdiği yıllarda artık materyalleri hazırdır ve hâlâ gezmeyi, gözlemler yapmayı bırakmamıştır. Bu merakının etkisiyle de Rusya’nın “Kuzey”i yazarın hayatında büyük bir yer kaplamaktadır. Burada uzun zamanlar gezmiş, insanlarını incelemiş ve Kuzey’i çok sevmiştir. Bu sebeple de “*Severnıy Dnevnik*” (Kuzey Günlüğü, 1960–1972) adlı deneme kitabını yayınlamıştır.

Yuriy Kazakov 1967 yılının ilkbaharında Fransa’da bulunmuş, burada kendisinin, Paustovski ve Trifonova’nın okunuyor ve biliniyor olmalarından dolayı son derece mutlu olmuştur.

Kazakov, ekonomik zorluklar içerisinde olduğu bir dönemde, Kazak yazar Abdijamil Nurpeisova’nın 1961–1964 yılları arasında yazdığı “*Krov i Pot*” (Kan ve Ter) adlı trilojisinin çevirisiyle uğraşmıştır. Ancak bu eser yayınlanmamıştır.

Yazar, 1972 yılında Yevtuşenko soy ismini taşıyan eşiyile hayatını birleştirmiştir ve Alyoşa adında bir oğulları olmuştur.

Yazar bu yıllarda çok fazla eser yazamaz hala gelmiştir. Yazdığı son hikâyeleri; “*Sveçeçka*”(Mum, 1973) ve “*Vo Sne Tı Gorko Plakal*”(Rüyanda Acıyla Ağlıyordun, 1977), “*Malçik iz Snejnoj Yamı*” (Kar Çukurundan Çocuk, 1972–1976) eserleridir.

Kazakov’un ölümünden 4 yıl sonra da 1986 yılında “*Dve Noçi*”(İki Gece) adlı hikâyesi de yayınlanmıştır.

Yuriy Kazakov, Lermantov’un, hayatının son gününde büyük yazar Puşkin’le karşılaşması üzerine, “*Smert Poeta*” şiirinin yaratılış tarihi ve “Lermantov’un dehası

³⁴ Krementsova, L. P.(Glavnaya Redaktsiya), Russkaya Literatura XX. Veka B Dvux Tomah Tom 2 1940–1990 Godı, izd. Akademiya, Moskva, 2002, s. 109

³⁵ <http://www.pereplet.ru/podiem/n4-03/Ternova.shtml>, 10.10.2006

hakkında” 1959 yılında “*Zvon Bregeta*” hikâyesini yazmıştır. Bu hikâye, 15 Eylül 1960 yılında “*Moskovski Komsomolets*” gazetesinde yayınlanmıştır.

Kazakov birkaç hikâyesini senaryolaştırmıştır, bunlardan, “*Goluboye i Zelenoye*”, “*Teddi*”, “*Velikiy Samoyed*” (Yüce Samoyed, 1980) eserleri filme alınmıştır. Yönetmen Andrey Kordon Yuriy Kazakov’u topluma kazandırmayı denemiş, onun “*Poslušay, ne idiyot li dojd...*” (Dinle Yağmur Yağıyor Olmasın...) adlı biyografik bir filmi çekmiştir.

Hayır için ayrılmış font ve “*Noviy Mir*” (Yeni Dünya) dergisi, 2000 yılında Yuriy Kazakov adını verdikleri, Rusya’da yaşayan ve çalışan, Rus bölgesinde, şimdilerde ilk kez yayınlanan, Rus dilinde yazılmış hikâyesi için yazarlara verdikleri edebiyat ödülünü kurmuşlardır.

Yazarın, hayatı boyunca 10’dan fazla kitabı yayınlanmıştır. “*Po Doroge*” (1961), “*Goluboye i Zelenoye*” (1963), “*Dvoye v Dekabre*” (1966), “*Osen v Dubovih Lesah*” (1969), bunlardan birkaçıdır.

Yazarın hikâyeleri Çekçe, Lehçe, İngilizce, Fransızca gibi birçok yabancı dile çevrilmiştir.

1982 yılı sonbaharında hastaneye kaldırılan Kazakov, 29 Kasım sabah erken saatlerde, 55 yaşında hayata gözlerini yummuştur. Vagan Kilisesi’nden alınan cenazesi, babasının mezarına uzak olmayan bu kilisenin olduğu yerdeki mezarlığa defnedilmiştir.

Kazakov, “*Goluboye i Zeloneye*” hikâyesinin finalinde şöyle yazmıştır: “*Bu dünyada hiçbir şey sonsuz değildir, hatta acı bile. Hayatsa durmuyor. Hayır, hayat hiçbir zaman durmuyor...*”³⁶

³⁶ Kuzmiçev, İgor, “*Roman Rasskazçika*”, Legkaya Jizn, izdatelstvo Azbuka Klassika, St. Peterburg, 2003, s. 795

III. BÖLÜM

KAZAKOV'UN HİKÂYELERİNİN ÖZETLENMESİ VE GENEL OLARAK İNCELENMESİ

Kazakov'un eserlerini incelerken genel edebiyat inceleme metodunu kullanacağız. Bu metodu seçmemizdeki amaç, çok sayıda eser inceleyeceğimiz için birbiri arasında farklılıklar içerecek olan bu edebi ürünler karşısında ortak olabilecek bir bakış açısı yaratmamız gerekmektedir. Bu açıdan yöntem tercihimiz bu yönde olacaktır.

III. I. Goluboye i Zelenoye

Alyoşa, 17 yaşında, belki bir şair, belki bir müzisyen ya da bir sporcu gibi ünlü ve başarılı olmak isteyen, hayalleri olan bir delikanlıdır, sesi de oldukça güzeldir.

Hikâye Alyoşa'nın âşık olacağı Lilya ile tanışmasıyla başlar. Alyoşa'nın yanında, kız arkadaşıyla birlikte yakın bir arkadaşı da vardır ve Lilya'yı da evinden alarak dolaşmaya gideceklerdir. Tanışmanın gerçekleşeceği bu mekânda yazar avluda gördüğü manzarayı tasvir eder. Bu tasvirde avludaki evlerin pencerelerinden bahsetmektedir, kimisinin mavi, kimisinin yeşil olduğundan söz eder yazar ve bir pencereden gelen caz müziğe dikkatini kabartır. Daha sonra bu dört kişi birlikte oradan ayrılırlar.

Alyoşa hayatında ilk kez âşık olmaktadır. İlk aşkın heyecanı ve mutluluğunu bize de yaşatmaktadır. Bu ikili bazı zaman Moskova caddelerinde görülmeye değer yerleri birlikte dolaşmakta, bazı zaman da sinemaya gitmektedirler.

Hikâyenin 3. bölümünde yazar annesiyle birlikte Kuzey'e gitmektedir. Çok merak ettiği, düşlerini kurduğu Kuzey'e ilk kez gelecektir. Burada bol bol avlanır. Çok keyifli zamanlar geçirir bu dönemlerde. Avlanmak üzere çıktığı ormanlarda bazen dinlenmek için uzanır ve Lilya'yı düşünür Alyoşa, bu da onu tarifsiz bir biçimde mutlu eder.

Daha sonra annesiyle birlikte Alyoşa tekrar Moskova'ya geri döner ve derhal Lilya'yı görmeye onun evinin önüne gelir. Uzun zaman sonra onu gören Lilya çok sevinmiştir.

Aralarındaki aşk son derece keyiflidir. Yağmurlu bir günde dolaşmaya çıkarlar. Alyoşa romanslar, aryalara söylemektedir Lilya'ya. Gayet romantik bir ilişkileri vardır.

Bir gün Alyoşa teyzesinden annesi için bir şal almaya gidecektir. Buraya Lilya ile birlikte gider ve bu soğuk kış gününde genç âşıklar ilk kez öpüşürler.

Aradan böylece bir yıl kadar bir zaman geçer, ama Alyoşa ve Lilya'nın yolları ayrılır. Lilya artık bir başkasını sevmektedir ve onunla evlenecektir.

Böylece ayrılırlar Alyoşa ve Lilya. Birkaç yıl geçer. Alyoşa üniversite öğrencisi olmuştur. Hedeflediği gibi ünlü bir şair ya da bir müzisyen ya da bir sporcu olamamıştır, ama halinden de memnundur. Zaman zaman Lilya'yı hatırlasa da artık onu eskisi gibi düşünmemektedir. Lilya da bambaşka bir hayata başlamış, evlenmiş ve eşinin işi gereği Kuzey'e gidecektir. Gidecekleri gün Lilya Alyoşa'dan istasyona gelip onu uğurlamasını istemiştir. İlk aşklarını birlikte yaşayan bu gençler çok zaman sonra yeniden karşı karşıya gelirler. Duygusal bir andır ikisi için de ve birazdan Lilya'nın içinde bulunduğu tren, belki de Alyoşa'nın onu bir daha hiç göremeyeceği uzaklara doğru yavaş yavaş gider.

Alyoşa kimi zaman rüyasında hala bu ilk aşkını görmektedir, ama şunu da bilmektedir ki hayat devam ediyordur. Gene de içinde Lilya'nın olacağı rüyaları görmekten korkmaktadır.

Hikâyenin başlığının Türkçeye çevirisi: "Mavi ve Yeşil".

Yazar burada hemen hemen herkesin hayatında yaşadığı o ilk aşkı, o eşsiz duyguları başarıyla anlatmaktadır. Okuyucularına duygulu, heyecanlı, onlara mazilerini hatırlatan dakikalar yaşatmaktadır.

Lirik tarzda yazdığı bu eser, içerisinde bir melodi barındırmaktadır sanki. Eseri okurken bir ritim sarar okuyucuyu. Bu haliyle yazar, lirizmde zirve yapmıştır.

Ben-anlatıcı şeklinde yazılmıştır ve bir yaşantı edebiyatıdır. Bunu Alyoşa'nın Kuzey'e gitmesinden ve caz müziği çok sevmesinden, sonra ünlü bir insan olmak istemesinden anlıyoruz. Çünkü bunlar yazarın hayatında olan istek ve duygularının benzer şekilde ortaya çıkmış halleridir. Hatta Alyoşa ismi de bu eserin yazılmasından yaklaşık 16 yıl sonra yazarın oğluna koyacağı isim olacaktır.

Anlatım kronolojik olay örgüsü ve kahraman anlatıcının bakış açısıyla ele alınmıştır.

Eserde genel olarak açık bir mekân kullanılmıştır. Olaylar çoğunlukla Moskova'da geçmekte, bundan başka 3. bölümünde Kuzey'de yaşanan av zamanı, orman gezileri ve Moskova'nın biraz ilerisinde bir köyde yaşayan Alyoşa'nın teyzesinin evinde olan olaylar da yer almaktadır. Teyzesinin evinde yaşananların anlatımıyla ve sinemada geçen zamanla dar bir mekân da kullanılmıştır.

Yazar, hikâyeyi şimdiki zaman kullanarak yazmıştır, ancak anlatılan zaman, anlatım zamanının gerisindedir.

Eser kapalı olay örgüsüyle son bulmaktadır.

III. II. Na Palustanke

Bulutlu ve soğuk bir sonbahar günüdür. Kırmızı Fener adı verilen küçük bir Kuzey köyünün istasyonunda iki sevgili vardır. Birisi güreş sporuyla uğraşan genç bir delikanlı, diğeri de onu uğurlamaya gelmiş o köyden köylü bir kızdır.

Yazar önce istasyonun bulunduğu yeri, sonra da atı ve at arabasını tasvir ederek hikâyenin başkahramanlarının tasvirine geçer. Böylelikle eserine giriş yaptıktan sonra konuya gelir.

Müsabakalar için Moskova'ya gidecek olan genç delikanlı ve onu çok seven genç köylü kız arkadaşı, birlikte köyün küçük istasyonuna gelirler. Kızın delikanlı gittikten sonra bir daha geri gelmeyeceği üzerine korku ve şüpheleri vardır. Bu yüzden sürekli olarak delikanlıya onu sevdiğini ve onu bekleyeceğini söylemektedir. Delikanlı ise içinden bir daha geri gelmeyeceğini fısıldasa da sürekli olarak kıza geri geleceğini söylemektedir.

Sonunda tren gelir ve delikanlı trene biner. Tren daha yeni hareket etmiştir ki delikanlı genç kıza “bir daha geri gelmeyeceğim”, diye haykırır. Genç kız yıkılmıştır, o anda kendisini hareket etmekte olan vagonların altına bırakıvermek ister, ama istasyon görevlisinin ona seslenmesiyle irkilip kendisine gelir. Tren artık uzaklaşmıştır.

Genç kız tekrar at arabasına biner ve son bir kez istasyona bakıp oturduğu koltuğa kapanarak gözden kaybolur.

Hikâyenin Türkçeye çevirisi: “İstasyonda”.

Yazarın yazmış olduğu ilk hikâyesidir “*Na Palustanke*”. Yaşadığı dramatik olaya rağmen intiharı bir an aklından geçirse de, genç bir kızın metaneti ve cesareti, yaşamaktan vazgeçmemesi, oracıkta öylece bırakılıp gidilmesi karşısında bile temiz, saf kalbini korumasının vurgulandığı lirik tarzda yazılmış bir hikâyedir.

Eser o-anlatıcı şeklinde yazılmıştır.

Anlatım kronolojik olay örgüsü ve müşahit anlatıcının bakış açısıyla ele alınmıştır.

Olaylar Kuzey’de Kırmızı Fener adlı bir köyün küçük bir istasyonunda geçmektedir. Açık mekân kullanılmıştır.

Yazar hikâyeyi geçmiş zamanda yazmıştır. Anlatılan zaman, anlatım zamanının gerisinde kalmıştır

Eser kapalı olay örgüsüyle bitirilmiştir.

Personifikasyon (kişileştirme): “*Sonra yorgun vagonlar yavaş yavaş geldiler.*”³⁷

“*Vagonlar yanında bir görünüp bir kayboluyordu, traversler derin derin nefes alıyorlardı.*”³⁸

III. III. Nekrasivaya

Sonya isminde genç bir kız, bulunduğu köyde öğretmen olarak çalışmaktadır. Dış görünüş olarak çirkin ve kambur bir insandır. O yaşına kadar hiçbir erkek onunla ilgilenmemiş, ona âşık olmamıştır. Enstitüyü bitireli iki yıl olmuş ve tanıdığı arkadaşlarının neredeyse hepsi evlenmişlerdir. Şimdi ise yine bir arkadaşının düğününe davetli olarak gelmiştir.

Düğünde Sonya’nın yanına Nikolay isimli genç bir veteriner oturtmuşlardır. Nikolay oldukça alkollüdür. Gece boyunca Sonya’ya kur yapmıştır, ama gerçekte Sonya’yla ilgilendiği de pek yoktur.

Ortamdan sıkılan Sonya oradan biraz uzaklaşmış, haline içerleyerek biraz ağlamış ve rahatlamıştır. Onu orada gören Nikolay, yanına gelmiş ve bir süre sohbet etmişlerdir, ancak

³⁷ Kazakov, Yuriy, *Legkaya Jizn, izdatelstvo Azbuka-klassika, St. Peterburg, 2003, s. 37*

³⁸ a.g.e., s. 39

biraz sonra Nikolay Sonya'yı öpmeye çalışmış, kız ondan güçlkle kurtulmuştur. Bunun üzerine, Nikolay onunla görüşmek istediğini söylemiştir, Sonya da bunu heyecanla kabul etmiştir.

Ertesi gün göl kenarında buluşacaklardır. Sonya çok heyecanlıdır. Nikolay'ı sevdiğini düşünmektedir. Hemen arkadaşlarına bir erkekle randevusu olduğunu yazmış, buluşma yerine gitmeden önce postaneye uğrayıp mektubunu atmıştır.

Buluşma yerine gelmiş, fakat Nikolay'ın gelmeyeceği kuşkusuyla buluşma yerinde onu beklemeye koyulmuştur. Çok geçmeden Nikolay buluşma yerine gelmiştir. İlgisiz, kaba ve alçak bir insandır Nikolay. Tavırlarıyla Sonya'yı yaralar, birazdan da orada gördüğü arkadaşlarıyla çekip giderek kızcağızı oracıkta bırakır.

Büyük bir hakarete maruz kalmıştır Sonya, ama o kadar temiz kalplidir ki hala kötü düşünmez. "*Kendi kaybeder*", diyerek evine doğru yola düşer.

Hikâyenin başlığının Türkçeye tercümesi: "Çirkin"

Lirik tarzda yazmış olduğu bu eserde yazar, Sonya karakterinin tertemiz, saf kalbini, her zaman iyi niyetli, kimse hakkında kötü düşünmeyen, en kötü insanın bile içinde iyi bir insan yatıyor olabileceği düşüncesini okuyucuların önüne koyarak yüce gönüllülüğü bizlere sunuyor. Buna örnek verecek olursak, kendisine hakaret eden Kolya'ya: "*Kolya!.. Gene de iyi birisisin, ruhunun iyi olduğunu biliyorum,*"³⁹ demiştir. Sonya burada ne kadar da iyi niyetli olduğunu ortaya koyuyor. Ayrıca, eserin sonlarına doğru, Kolya onu oracıkta terk edip gittikten sonra, Sonya ağır ağır yerinden doğrulup evinin yolunu tuttuğunda, yazarın yazmış olduğu: "*Birden dünyanın keskin güzelliğini gördü ve yavaşça gökyüzünü çizer gibi yıldızlar döküldü, hem geceyi, hem belki de ona mucizevî gelen uzak ateşleri, hem bu ateşler etrafındaki iyi insanları hem de artık yorgunluğu, toprağın rahat gücünü hissetmeye başladı,*"⁴⁰ şeklindeki cümlesinde de görüyoruz.

Eser o-anlatıcı şeklinde yazılmıştır.

Anlatım kronolojik olay örgüsü ve müşahit anlatıcının bakış açısıyla ele alınmıştır.

Mekân olarak düğünün yapıldığı yerin civarı ve bir göl kenarı kullanılarak açık mekân uygulanmıştır.

³⁹ Kazakov, Yuriy, Legkaya Jizn, izdatelstvo Azbuka-klassika, St. Peterburg, 2003, s. 48

⁴⁰ a.g.e., s. 49

Yazar, hikâyeyi geçmiş zamanda kaleme almıştır, anlatılan zaman, anlatım zamanının gerisinde kalmıştır.

Eser kapalı olay örgüsüyle bitirilmiştir.

Mecazı mürsel sanatı: “*Pencereleri açık izbe uyanıktı.*”⁴¹

Personifikasyon: “*Işık lekeleri çimlerin üzerine düşmüştü ve çimler kızıl sarıymış gibi görünüyordu.*”⁴²

III. IV. Strannik

Bu eser, bir köyden bir köye plansızca, yürüyerek gezen, gittiği yerlerde inanç arayan, uzun sakalları olan İoann adında bir seyyahın hikâyesidir.

İoann bir köye gelir, burada yolda rastladığı Nastasya adında yaşlı bir kadına nerede geceleyebileceğini sorar, kadınsa alıp onu gecelemesi için evine getirir. Eve geldiklerinde İoann kadına ailesiyle ilgili sorular sorar. Kadın, yıllar önce 1942 yılında eşini savaşta kaybetmiştir, Fedor adındaki oğlunuysa yakın bir zamanda, aracıyla buz tutmuş nehir üzerinden geçerken buzun kırılması sonucu kaybetmiştir. Şimdiyse Lyuba adındaki geliniyle birlikte yaşamaktadır. Lyuba komsomolkadır (Komsomolka: Komünist parti gençlik kollarında çalışan kızlara verilen ad.), köydeki sendikada çalışmaktadır.

Akşam yemeğinde seyyah ve genç kadın inanç üzerine tartışmaya girmişlerdir. Seyyah onu inançsızlıkla suçlamakta, genç kadın ise onun bu çalışmayan, sürekli gezen halini hiçbir işe yaramayan gereksiz bir insan olarak değerlendirmektedir. Seyyah ise burada biraz hayatından bahseder. Daha önceleri inançsız olduğunu, ancak yaşlı bir adamın ona söylediği sözlerden sonra artık yollara düştüğünü ve kutsal yerleri gezmeye başladığını belirtir. Bir zamanlar mayın tarlalarında çalıştığını ve bu yüzden bir mayın patlaması sonucu yaralandığını artık bir malûl olduğunu söyler. Bundan beri de 5 yıldır oradan oraya gezip durmaktadır.

Bu uzun tartışma sonucunda genç kadın odayı terk ederek dışarı çıkar. Ancak ilk sohbe tutuştukları andan beri seyyahın kalbi bir başka atmaya başlamıştır, bu güzel genç kadına âşık olduğunu düşünmektedir.

⁴¹ Kazakov, Legkaya Jizn, izdatelstvo Azbuka-klassika, St. Peterburg, 2003, s. 42

⁴² a.g.e., s. 42

Gece olunca seyyah, genç kadının odasına gelir ve onu öpmeye başlar. Kadın onu üzerinden iterek uzaklaştırır ve sonra bağırmağa başlar. İoann, Lyuba'ya onu sevdiğini, onunla evlenmek istediğini, hemen tıraş olacağını ve kolhozda da çalışmaya başlayacağını, seyyahlığı bırakacağını söylese de Lyuba'yı inandıramaz. Onunla baş edemeyeceğini anlayan seyyah homurdanarak ve küfürler savurarak oradan kaçar.

Ertesi gün Lyuba yaşlı kadına her şeyi anlatmış olmalıdır ki, Nastasya İoann'ın odasına sinirli bir şekilde gelir. İoann durumun farkındadır, yalnızca teşekkür ederek evden ayrılır ve yine yollara düşer, şimdi kendini daha mutlu hissetmeye başlamıştır artık.

Hikâyenin Türkçeye tercümesi: “Seyyah”

Yazar bu eserinde lirik bir anlatımla kendi gezgin ruhunu ortaya koymuştur. Bunun yanı sıra uzun sakallarıyla inancı kuvvetli gibi görünen insanların, şeklinin ardında başka kimlikleri de olabileceğine dikkat çeker ve inançsız diye alçak görülen kimselerin bu şekilde inançlı kişilerden daha ahlaklı olabileceğini gösterir. Ayrıca Lyuba'nın ağzından çalışmanın ne kadar önemli ve gerekli olduğunun da altını çiziyor.

Eser o-anlatıcı şeklinde yazılmıştır.

Anlatım kronolojik olay örgüsü ve müşahit anlatıcının bakış açısıyla ele alınmıştır.

Eserde seyyahın köye gelişi ve köyden ayrılışı esnasında açık, köyde konakladığı evdeki anlarda ise kapalı mekân kullanılmıştır.

Yazar eseri geçmiş zaman kullanarak yazmıştır. Anlatılan zaman, anlatım zamanının gerisinde kalmıştır.

Eser kapalı olay örgüsüyle bitirilmiştir.

Benzetme: “*Gökyüzü açık ve derindi, kararmıştı sanki derin bir düşünceye dalmış gibi...*”⁴³

Metafor: “*...ve solda süt hilâl.*”⁴⁴

⁴³ Kazakov, Yuriy, Legkaya Jizn, izdatelstvo Azbuka-klassika, St. Peterburg, 2003, s. 51

⁴⁴ a.g.e., s. 51

III. V. Dom Pod Krucey

Blohin isimli 26 yaşında bir genç tavsiyeler, kataloglar ve okuyucu listesi oluşturmak üzere bir şehre gelmiştir. Aracından muntika komitesi binası önünde inmiş, yakında gördüğü otele giderek geceleme istemiştir. Ancak burada onu otel içerisindeki kişi içeriye almamış ve Blohin bu duruma çok sinirlenmiştir. Oradan uzaklaşmış, istasyon yakınlarında yolda rastladığı bir kızdan nerede, nasıl gecelebileceği konusunda yardım istemiş ve bunun üzerine kız Blohin'i alıp Kültür Evi'ne getirmiştir.

Kültür Evi'nde ona yardım ederler ve bir genç yardımıyla gecelebileceği bir eve getirilir. Bu ev, Tanya isminde genç kıızıyla yaşayan yaşlı ve dul bir kadının evidir. Blohin kadını hiç sevmemiştir, ama evin bir odasını kiralar. O gün yaşlı kadının kızı Tanya ile mutfakta uzun bir sohbet eder. Tanya, Blohin'e çok acı gerçeklerden bahseder. Enstitüde okumak istediğini, ama oraya kabul edilmediğini, Komsomola (Komsomol: Komünist gençlik kollarına verilen ad.) katılmak istediğini, buna da annesinin engel olduğunu, şimdilerde gündüzleri çalışıp akşamları da kanaviçe işlediğinden söz eder. Yaşadığı hayatı son derece sıkıcı ve sıradan bulduğunu, basit standartların dışına çıkamadığını anlatır. Şehir çok sıkıcıdır, yalnızca büyük bir knezin orada ölmüş olmasından ötürü gurur duyan 800 yıllık eski bir yerdir. İlerideki sokaklarda sakallı kapitallerin yaşadığını ve onların çay evine gidip çay içip sohbet ettiklerinden, burada da geri kafalı insanların yaşadığından, onların da dua evlerine gidip dua ettiklerinden bahseder. Sırf bu yüzden, inat uğruna inançsız olduğunu söyler. Annesinin de bir geri kafalı olduğunu ifade eder.

Tanya, evlerine gelen Blohin'in şehri ve kaldığı bu evi beğenmemesinden ötürü çekip gitmesinden korkmaktadır. Çünkü zaten kendisini orada yalnız hissetmektedir. Blohin'le en azından sohbet edebilmektedir.

Bu arada yaşlı kadın eve gelir, onların konuştuklarını fark edip ortamı bozarak Tanya'yı yanına çağırır.

Ertesi sabah Blohin uyandığında evde kimseyi bulamaz, semaver de soğuktur. Sonra samanlıkta domuzlarıyla ilgilenen yaşlı kadını görür, çay içmek istediğini söyler, ancak huysuz kadın, sürekli sorunlar çıkarmaktadır, daha fazla para ödemesi gerektiğini söyler Blohin'e. Blohin duruma iyice sinirlenir ve derhal evi terk eder.

Sonra, oraya neden geldiğini hatırlayarak işinin başına döner. Bu arada Tanya'yı, onu bir daha nasıl görebileceğini düşünür, ardından onu bu eve getiren çocuğu hatırlayarak ondan

yardım alabileceğini düşünerek rahatlar ve arkasına bakmadan oradan uzaklaşır, zaten arkasına bakmış olsa da hiçbir şey göremeyecektir, zira ev çoktan uçurumun altında kalmıştır.

Hikâyenin Türkçeye tercümesi: “Uçurumun Altındaki Ev”

Yazar bu eserinde hayalleri, hedefleri göz ardı edilmiş insanların yaşamak zorunda bırakıldığı aciz yerleri ve yalnızca kendilerini, şahsi çıkarlarını düşünen egoistlerin ve yine bununla birlikte geri kafalıların hüküm sürdüğü yerleri işaret ediyor. Yazar uçurumun altındaki ev tabiriyle yalnızca bu insanları değil aynı zamanda burayı bu hale bilerek ve isteyerek terk edenlerin olduğunu hissettiriyor.

Eser o-anlatı şeklinde yazılmıştır.

Anlatım kronolojik olay örgüsü ve hâkim anlatıcının bakış açısıyla ele alınmıştır.

Eserde, Blohin’in şehre ilk gelişi ve önce Kültür Evi’ne, sonra da kalacağı eve gelişinde ve buradan ayrılışında açık, Kültür Evi’nde ve kaldığı evde geçen kısımlarıyla kapalı mekân kullanılmıştır.

Yazar, hikâyeyi geçmiş zamanda yazmış, anlatılan zaman, anlatım zamanının gerisinde kalmıştır.

Yazar, eseri açık olay örgüsüyle bitirmiştir.

Personifikasyon: “*Bu bizim Opolzino caddemiz, diye açıkladı delikanlı. Nehirler burada süünüyor, insanlarsa yaşıyorlar.*”⁴⁵

III. VI. Pomorka

Yazar günün birinde gezgin olma özelliğinden kaynaklanarak tesadüfen bir balıkçı köyüne gelmiştir ve hikâye burada başlamaktadır. Esere Beloye More (Beyaz Deniz)’i ve bu deniz kıyısındaki bir balıkçı köyünü tasvir ederek başlar. Tasvirinde özellikle dikkat edilecek, balıkçıların denize çıktıklarında köyün boşaldığı, geri döndüklerinde de köyün insanlarla dolduğu, şenlendiğidir. Bu, biz okuyuculara neredeyse köyde yaşayan herkesin balıkçı olduğunu gösterir.

⁴⁵ Kazakov, Yuriy, Legkaya Jizn, izdatelstvo Azbuka-klassika, St. Peterburg, 2003, s. 67

Yazar bu balıkçı köyünde bir eve misafir olur. Bu ev, Marfa adında, 90 yaşındaki bir pomorkanın (Pomorka: Deniz kıyısında yaşayan kızlara, kadınlara verilen ad.) evidir. Yazar burada öncelikle evi anlatır, sonra da yaşlı kadını.

Marfa köydeki diğer yaşlılardan çok daha dinçtir. Şarkılar söyler, danslar eder, sohbetler eder. Hatta yazar böylesine eğlenceli bir insanı ne yaşlandırmıştır diye düşünür.

Yazar, bu yaşlı kadının yaşantısını, nasıl bir hayatı olduğunu anlatır. Marfa bu yaşlı haliyle hayret verici bir enerjiye sahiptir. Evinin bütün işlerini tek başına yapar. Hayvanlarını besler, yemeğini pişirir, bulaşıklarını yıkar, temizliğini yapar. Üstüne üstlük, yalnızca kendi işlerini değil aynı zamanda Tonyaya (Tonya: Balıkçıların yaşadıkları yer.) gidip orada bulunan yaşlı oğlunun işlerini ve diğer balıkçıların da işlerini yapar.

Marfa artık çok yaşlanmıştır. Annesini, babasını, eşini, hatta bir de çocuğunu kaybetmiştir. Kendi ölümünün de yakın olduğunu hissetmektedir. Bu sebeple cenazesinde giyeceği elbisesine bakmaktadır.

Marfa, sürekli Tanrı'ya dualar eder. Yalnızca kendisi için değil, ne zaman bir fırtına kopsa denizdeki balıkçıların sağ salim evlerine geri dönebilmeleri için de dualar eder. Her akşam deniz kıyısına gider ve havanın kararmasıyla geri dönecek olan balıkçıları beklemeye başlar.

Hikâyenin Türkçeye tercümesi: “Deniz Kıyısında Yaşayan Kadın”

Yazar bu hikâyesinde, “*Marfa’da her şey sadedir ve her şey derin bir anlam ve fikir taşır*” diyerek ve onun hayata bağlılığına dikkat çekerek neredeyse bu yaşlı kadınla, bu kadın üzerinden hayata olan bağlılığı genelliyor.

Anlatımında kullandığı lirik ton, kahramanın tasvirinde ona sıcaklık ve samimiyet katmış, bunun dışında ise genel anlamda hikâye içerisindeki lirizm, esere derinlik ve romantizm kazandırmıştır.

Eser lirik tarzda yazılmıştır, ancak hikâyenin başında ve sonunda deniz üzerinde bir akşam vaktinin geniş ve güzel bir resmini sunarak özellikle epik bir hava katmıştır. “*Rüzgâr üşütüyor, gökyüzü kararıyor, tan kızılığtı şarap rengine bürünüyor, izbeler yukarıları kırmızıya çalıyor, doğudaysa seyrek yıldızlar parlıyor. Yakında ortalık tamamıyla kararacak,*

Marfa ise yaşlı, mavimsi kır rengi ellerini çite dayayıp son sisli tan kızılığı akisi sönene kadar denize bakar."⁴⁶

Eser "o-anlatıcı" şeklinde yazılmıştır. Hikâye bir "yaşantı edebiyatıdır".

Anlatım kronolojik olay örgüsü biçiminde, müşahit anlatıcının bakış açısıyla ele alınmıştır.

Hikâye mekân olarak Kuzey'de, Beyaz Deniz kıyısında bir köyde geçmektedir. Kapalı mekân (Marfa'nın evinde gerçekleşen anlatımlar) ve açık mekân bir arada kullanılmıştır.

Yazar eseri, şimdiki zamanda yazmıştır. Anlatım zamanı, anlatılan zamanın gerisinde kalmıştır.

Yansız bir anlatım yapılmıştır.

Hikâye kapalı olay örgüsüyle son bulmuştur.

Personifikasyon (kişileştirme): "*Güneş bulutlardan kaçıyor, son ışığını denize atıyordu.*"⁴⁷

III. VII. Manka

Manka, 17 yaşında öksüz bir kızdır. Babası bir gün şiddetli bir fırtınada hayatını kaybetmiş, annesi ise eşinin ölümünden bir yıl sonra acısına dayanamayıp intihar ederek yaşamına son vermiştir. Bu andan itibaren hayatta yapayalnız kalan Manka, tek başına hayatta kalabilmek için postacı olarak çalışmaya başlamıştır. Çok çalışkandır ve işini severek yapar. Bir köyden bir köye, yürüyerek, paketleri adreslerine ulaştırır. İşi gereği tonyaya da gitmektedir. Burada balıkçılar bu genç kızı çok sevmektedirler.

Manka bir gün yine paket getirmek için Voronya'daki tonyaya gelir. Burada askerden yeni dönmüş bir balıkçı vardır. Bu genç balıkçı aslında şehirde yaşamak isterken sevdiği kız için bu köye yerleşmiş Perfilı adında, armonika çalan, eğlenceli, çalışkan, güçlü ve esprili bir gençtir. Manka bu delikanlıyı gördüğünde ona âşık olmuştur. Bu yüzden de artık bu tonyaya gelmekten korkar duruma gelmiştir.

⁴⁶ Kazakov, Yuriy, Legkaya Jizn, izdatelstvo Azbuka-klassika, St. Peterburg, 2003, s. 86

⁴⁷ a.g.e., s. 79

Eylül ayında bir gündür. Balıkçılar bir gün öncesinden oldukça fazla balık yakalamışlar ve bunu satmak için Vazintsa köyüne gelmişler, gelmişken de eğlenmek istemişlerdir. Perfili bir kulübe gitmiştir, yanında da sevgilisi Lenka vardır. Ancak ilerleyen saatlerde Lenka'nın daha fazla orada kalıp eğlenmek istemesinden dolayı Perfili ile aralarında sorun yaşanmış ve Lenka'nın Perfili'ye eskisi kadar ilgi göstermemesinden ötürü sorun büyümüştür. Perfili bu duruma iyice bozulunca onu orada bırakıp çekip gitmiştir. Tonyaya dönüp izbesinde içmeye başlamış ve sonunda sızıp kalmıştır. Ertesi gün tonyaya yine paket getiren Manka onu izbesinde sızmış haliyle bulur. Onu uyandırır. O gün hava oldukça kötüdür, bu yüzden Perfili hemen denize gidip balık tuzaklarını toplamak istemiştir. Manka da onunla birlikte gitmiş, fakat iyice bozulan hava dolayısıyla kayıkları alabora olmuş, ters dönen kayığın altında kalmıştır Manka. Perfili'nin yardımıyla oradan çıkmış ve ikisi birlikte ters dönmüş kayık üzerinde kıyıya kadar gelmişlerdir. İzbeğe dönüp ısınmak için votka içmeye başlamışlardır. Bu andan sonra ona karşı başka duygularla bakmaya başlayan Perfili Manka'ya yaşını sormuştur. Ancak Manka yalan söyleyerek 19 demiştir. Daha sonra kendine hâkim olamayan Perfili onu öpmüş, ama Manka buna çok sinirlenip izbeden koşarak çıkmıştır. Perfili arkasından koşmuş ve ondan özür dileyerek önce Lenka'dan ayrıldığını, sonra da onunla görüşmek istediğini söylemiştir. Manka ise onu sevse de belki korktuğundan, belki de hemen olmaması gerektiğini düşündüğünden ikilemde kalarak cevap vermeden oradan ayrılmıştır.

Hikâyenin Türkçeye tercümesi : “Manka”

Yazar bu hikâyesinde 17 yaşında öksüz kalan bu genç kızın hayata olan bağlılığına işaret ederek yine hayata olan bağlılığı genelliyor. Ayrıca bu genç kızın saf aşkıyla aşkın temizliğine vurgu yapıyor. Bunu vurgulamak için de Lenka'nın aşk anlayışını da göstererek zıt karakterli bakış açısını kullanıyor.

Eserin anlatımı o-anlatıcı şeklindedir ve yaşantı edebiyatıdır. Yazar, Kuzey gezilerinden birinde yaşlı bir postacı kadının evinde kalmıştır ve ondan esinlenerek de bu hikâyesini kaleme almıştır.

Anlatım ilmikli olay örgüsü (yazar, eserin başında Manka'nın babasını ve annesini nasıl kaybettiğini anlatmak için kısa bir süre için geçmişten bahsediyor.) biçiminde, müşahit anlatıcının bakış açısıyla ele alınmıştır.

Yazar hikâyeye mekân olarak yine Kuzeyi seçmiştir. Balıkçılıkla uğraşan insanların olduğu balıkçı köylerinde geçen bir olayı resmetmiştir. Dar mekân ve açık mekân bir arada kullanılmıştır.

Yazar eserin birinci bölümünde şimdiki zaman, diğer bölümlerinde ise geçmiş zaman kullanmıştır. Anlatılan zaman, anlatım zamanının gerisinde kalmıştır.

Hikâyede genel olarak yansız bir anlatım biçimi kullanmıştır.

Yazar eserini açık olay örgüsüyle bitirip hikâyesinin sonunu okuyuculara bırakmaktadır.

Mecaz, benzetme: “Deniz, büyük vahşi bir hayvan gibi bağıyordu ve kayığı sırtında kaldırıp indirerek kıyıya daha da yaklaştırıyordu.”⁴⁸

III. VIII. Ha Ohote

Piyotr Nikoloyeviç ve oğlu bir haftalığına ormana avlanmaya giderler. Piyotr daha önce 20 yaşındayken babasıyla birlikte ava gelmiştir ve şimdi yıllar sonra kendi oğlu 20 yaşındadır ve bu kez oğluyla birlikte ava gelmiştir.

O günden bugüne ormanda her şey değişmiştir. Bir göl kenarına gelirler. Burada kendilerine konaklamak için bir yer ayarlarlar.

Akşam olmuş, Piyotr’un oğlu uykuya dalmıştır. Piyotr oğlu için çok mutludur. Aslında onun gençliğini birazcık kıskanıyordu da.

Artık sabah olur. Baba oğul ördek avına çıkarlar. Oğlu, gördüğü ördeğe bir sefer ateş edebilmek için babasından silahını rica eder. Nasıl bir rastlantıdır ki Piyotr da 20 yaşında babasıyla ava geldiğinde böyle bir istekte bulunmuştu. Bunu hatırlar hemen, sonra silahı oğluna uzatır. Oğlu silahı alır ve ördeğe ateş eder. Başarılı bir atış yapmış, ördeği vurmuştur, ancak gölün karşısına düşen ördeği gidip alması gerekmektedir. Tereddüt etmeden suya atlar ve karşıya geçer. Aynısı bir anı, Piyotr da 20 yaşındayken yaşamıştı.

Oğlu ördeği aldıktan sonra babası Piyotr’un yanına gelir ve onun attığı izmaritten bir fırt çeker tıpkı babasının 20 yaşındayken yaptığı gibi.

⁴⁸ Kazakov, Yuriy, Legkaya Jizn, izdatelstvo Azbuka-klassika, St. Peterburg, 2003, s. 96

Piyotr, hayat ne kadar da muhteşem, göl kenarında avlanmak ne kadar da güzel, ancak hayat aynı zamanda da kederli diye düşünür.

Hikâyenin Türkçeye Tercümesi: “Avda”

Yazar, ava olan merakından ötürü bu konuyu eserlerinde sıklıkla kullanır, bu lirik eser de bunlardan birisidir.

Eser o-anlatıcı şeklinde yazılmıştır.

Anlatım ilmikli olay örgünü biçiminde, müşahit anlatıcının bakış açısıyla gerçekleştirilmiştir.

Mekân olarak açık mekân kullanılmıştır.

Yazar eseri geçmiş zamanda yazmıştır. Anlatılan zaman, anlatım zamanının gerisindedir, ayrıca anlatıcının geçmişten hatırlatmalar yaptığı anlarda anlatım zamanı anlatılan zamanı geçmiştir.

Yansız bir anlatım biçimi seçmiştir yazar kendisine.

Hikâye kapalı olay örgüsüyle son bulur.

Mecaz, benzetme: “*Genç bir tay gibi heyecanlı, neredeyse mutluluktan hastadır...*”⁴⁹

Metafor: “*Kandamlası dağ çilekleri titriyorlardı.*”⁵⁰

III. IX. Arktur Gonçiy – Pes

Bir kış günü, Kuzey’de bir şehre, kimin getirdiği ya da kimin bıraktığı belli olmayan kör bir köpek gelir. Bu köpek doğuştan ködür ve çok zorlu bir hayat onu bekliyordur. Aslında kör olduğunun farkında değildir, ama diğer hayvanlardan da farklı olduğunu fark ediyordur. O bir sokak köpeğidir, ama bir gün bir insan onu yanına alır.

Yazar bu şehre geldiğinde, ailesini savaşta kaybettikten sonra yapayalnız kalmış bir doktorun evine yerleşir. Bu doktor, günün birinde bu kör köpeği sokakta bulmuş, ona acıyıp

⁴⁹ Kazakov, Yuriy, Legkaya Jizn, izdatelstvo Azbuka-klassika, St. Peterburg, 2003, s. 116

⁵⁰ a.g.e., s. 120

evine getirmiş ve onu beslemiştir. Sonra gitmesini istese de köpek oradan gitmemiş ve doktorla birlikte yaşamaya başlamıştır.

Doktor bir gece gökyüzüne bakarken Arktur yıldızını görür ve köpeğe de bu ismi takar. Arktur, artık sahibi bellediği doktoru çok sevmeye başlamıştır.

Arktur kör olduğu için koku alma duygusu çok gelişmiştir. Şehrin her yerinin kokusunu öğrenmiştir. Evinin yolunu da bu şekilde kolaylıkla bulabiliyordur. Körlüğünden ötürü, duyma duygusu da çok gelişmiştir. Her türlü sesi kolaylıkla duyabiliyordur. Çok güçlüdür ve körlüğünden ötürü kimsenin ona acımasını istemez.

Belki de Arktur bu evde hayatını tamamlayacaktır, ama bir gün yazarın peşine takılıp ormana gelir. Burası ona çok farklı gelir, çünkü buradaki bütün kokulara yabancısıdır. Bu onu çok heyecanlandırır. Ormanda koşuşturmaya ve her yeri koklamaya başlar.

Bundan böyle Arktur her gün bu ormana gelmeye başlar, ama onun bir insana ihtiyacı vardır, çünkü o bir av köpeğidir, avının peşinden koşmalıdır. Arktur ormanda kokusunu aldığı hayvanları kovalamaktan büyük zevk alır. Artık doktora duyduğu sevgisi azalmış, kendi doğasının etkisine kapılmıştır.

Yazar bir zaman ormana avlanmaya gittiğinde Arktur'un havlama seslerini duyar ve görür ki o, bir tilki kovalıyordur ve daha sonra alçak bir yarda ikisi birden gözden kaybolur.

Çok geçmeden Arktur bu şehirde ve civar şehirlerde ünlenir. Bütün herkes, avcılar da dâhil onu görmek için bu şehre gelmeye başlar, hatta onu satın almak isteyenler bile çıkar, ancak doktor onu satmak istemez.

Ağustos'un sonu gelmiş, havalar kötüleşmiştir. Yazarın şehirden dönmek için hazırlandığı günlerden bir gündür. Arktur yine bir sabah ormana gitmiş, ama dönmemiştir. Bütün herkes onu aramaya koyulmuş, mamafih bulamışlardır. Doktor bu durumdan o kadar etkilenir ki, artık eskisi gibi hayata karşı güçlü duramıyor, eskisi gibi gülemiyor, mutlu olamıyordur.

Olayın üzerinden iki yıl geçer. Yazar yine bu şehre, doktorun evine gelir. Arktur olmadan evin ne kadar da boş olduğunu görür.

Yazar, bir gün yine, gelişinden iki gün sonra, ormanda ava çıkar. Orada beyaz bir şey dikkatini çeker. Önce bunu bir kar kalıntısı zanneder, ancak yaklaşıp baktığında onun köpek

kemiği olduğunu anlar ve boynundaki tasmadan bu köpeğin Arktur olduğunu fark eder. Onun nasıl ölmüş olabileceğini düşünür. Bu arada etrafını inceler, sivri bir çam dalı dikkatini çeker ve bu dal yüzünden Arktur'un ölmüş olabileceğini tahmin eder. Sonra da düşünerek yürümeye başlar ve her halde dünyada hiçbir köpek onun kadar adını hak edemezdi diye aklından geçirir.

Hikâyenin Türkçeye tercümesi: “Av Köpeği Arktur”

Yazar bu lirik eserinde dünyadaki her canlının kendi doğasında yaşama isteğini gösteriyor. Ne kadar engelleri olsa da ya da ne kadar onu doğasından uzaklaştıracak yakınlık ve sıcaklık görse de yine de bir gün doğasına geri dönmek içgüdülerinde olan karşı konulmaz bir dürtüdür.

Eser, anlatıcının olayların içerisinde olmasından ötürü kimi zaman ben-anlatıcı şeklinde olsa da çoğunlukla o-anlatıcı biçimindedir.

Anlatımda kronolojik olay örgüsü kullanılmış ve anlatım müşahit anlatıcının bakış açısıyla ele alınmıştır.

Mekân olarak doktorun evinde geçen kısımlarda kapalı mekân, bundan ayrı zamanlarda da açık mekân kullanılmıştır.

Yazar eseri geçmiş zamanda yazmıştır. Anlatılan zaman, anlatım zamanının gerisindedir, bundan ayrı yazar, eser içerisinde “iki yıl geçmişti” diyerek zamanı daraltma yoluna gider.

Hikâye kapalı olay örgüsüyle son bulur.

Metafor: “*Nehirde geniş elmacık kemikli kayıklar vardı.*”⁵¹

Personifikasyon: “*Şehrin rıhtımı ve sokakları sessiz ve düşünceliydi.*”⁵²

⁵¹ Kazakov, Yuriy, Legkaya Jizn, izdatelstvo Azbuka-klassika, St. Peterburg, 2003, s. 133

⁵² a.g.e., s. 134

III. X. Teddi

Teddi, büyük, kahverengi bir sirk ayısıdır. Kendisi ve küçüklüğüyle ilgili hatırladıkları karınca kokusu ve annesidir. Önceleri bir sirk ayısı olmak istemese de daha sonraları bu duruma alışmıştır. Teddi sadece eğitimcisi olan kişiden korkmakta, ama aynı zamanda ona saygı da duymaktadır.

Teddi'nin de içinde bulunduğu bir kabileyle sirk, bir gün gösteri amaçlı olarak başka bir şehre gidiyordu. Yolda mola vermişler ve bakıcılar hayvanları beslemişlerdir, ancak sonra Teddi'nin kapısını açık unutulur. Teddi de açık kalan kapıdan çıkar, ama onu sokakta gören insanlar çok korkarlar ve onu kovalamaya başlarlar. Etrafını çevirmek istedikleri bir sırada Teddi oradan kaçar ve kendini ormanda buluverir. Aslında kesinlikle kaçmak gibi bir niyeti yoktur. Kafileyeye geri dönmek istiyordu, fakat onu kovalayan insanlardan korkusuna rast gele kaçmıştır.

Bu orman vahşi bir orman değildir. İçinde fabrikalar, insanlar vardır. Teddi hemen meziyetlerini göstermeye başlar, gelgelelim kimse onu izlemez ve onu alkışlamaz. Bu duruma çok şaşırır Teddi. Daha sonra ormanda bir insan görür ve yanına gitmek ister, ancak o insandan şefkat beklerken zulüm görür. Çünkü gördüğü insan bir avcıdır ve onu görünce ateş etmeye başlamıştır. Bu Teddi'yi çok korkutmuştur ve bundan sonra insanlardan çekinmeye ve korkmaya başlamıştır.

Karnı acıkan Teddi bir izbeye yaklaşır, oradan patates alıp yemek ister, ama onu görenler hemen ateş etmeye başlarlar. Bunu gören Teddi derhal kaçmaya başlar, kendisini bir nehre atar. Aslında yüzme bilmiyordu, fakat içgüdüleriyle yüzmeye başlar ve nehrin üzerinde ilerleyerek ormanın başka bir kısmına gelir.

Geldiği bu yer ormanın vahşi kısmıdır. Burada insanlar yaşamıyordu. Hayat oldukça hareketlidir, kavgalar vardır hayvanlar arasında, hayatta kalma kavgaları.

Teddi ormanın içine çok fazla girmek istemediği için bütün gece ormanın kenarında yürür. Bir hayvanın doğada nasıl hayatta kalabileceğini ona annesi öğretir. Ama Teddi bu konuda annesinin anlattığı hiçbir şeyi hatırlamıyordu, çünkü henüz daha çok küçük yaşta annesinden koparılmış ve sirkte getirilmiştir. Şimdi bu ormanda kendisini bir bebek gibi hissediyordu.

Bir süre sonra Teddi bir karınca yuvası bulur ve o anda annesinin ona bunların nasıl yeneceğini öğrettiğini hatırlar. Sonra ormanda ilerlerken diğer hayvanların ondan korktuklarını fark eder ve ne kadar güçlü olduğunu anlar.

Teddi ormanda balık avlamaya başlamıştır. Aradan iki hafta geçmiş ve birçok şey öğrenmiştir. Vahşi doğada nasıl hayatta kalabileceğini artık biliyordur.

Bir gün yulaf tarlasına girmiş ve burada karnını doyurmuştur, ancak başka bir sefer yine karnını doyurmak için buraya geldiğinde bu kez insanlar ona tuzak kurmuşlar ve onu gördüklerinde ateş etmeye başlamışlardır. Teddi yine koşarak oradan uzaklaşmaya çalışsa da, ama bu kez pençesinden yara almıştır, bu yüzden de hızlı koşamamaktadır.

Kendisine bir yer bulmuş ve orada saklanmıştır. Ancak o gece fırtına çıkmıştır. Bu, Teddi'yi oldukça korkutmuştur, bulunduğu yerde öylece yatıp kalmıştır. Zaten pençesinden de yara almıştır. Birkaç gün böyle dinlenir. Derken ilk kez başka bir ayıyla karşılaşır Teddi ve bulunduğu yeri ona kaptırmaya hiç niyeti yoktur. Yalnız Teddi, bu diğer ayı karşısında bir tavşan gibi kalmıştır, ondan çok daha zayıf ve küçüktür, üstelik onun kadar vahşi de değildir. Bu yüzden orayı terk edecek kişinin kendisi olduğunu anlamıştır ve arkasını dönüp oradan uzaklaşır.

Teddi, ormanın başka bir yerine gelmiştir. Aylardan Kasım'dır. Bir musla karşılaşır, ama ona da yenilir. Yine de aradan geçen bir zaman sonra o musu bu kez yenmiştir.

Kış gelmiş ve Teddi artık çok değişmiş, gerçek bir ayı olmuştur. Kendisine bir yer bulup kış uykusuna yatar.

“Şimdi rüyasında ne görüyor belli değil, belki bir sirk, belki bir orman ya da annesi.”

Hikâyenin Türkçeye tercümesi: “Teddi”

Yazar, bu lirik hikâyesinde ayıyı sanki insanlaştırıyor, genel insan yaşantısı ve insan bilincini yaşıyor ona ve onun hareketlerini açıklamaya çalışıyor. Ayrıca, bu hayvan mecazıyla sosyal, sosyolojik ve hatta ekolojik problemleri ibret verici bir şekilde veriyor.

Eser o-anlatıcı şeklinde yazılmıştır.

Anlatımda kronolojik olay örgüsü kullanılmış ve anlatım başlarda hâkim anlatıcının bakış açısıyla ancak son cümlesinde (*“Şimdi rüyasında ne görüyor belli değil, belki bir sirk, belki bir orman ya da annesi.”*) müşahit anlatıcının bakış açısıyla ele alınmıştır.

Eser ormanda geçiyor, böylelikle açık mekân kullanılıyor.

Yazar eseri geçmiş zamanda yazmıştır. Anlatılan zaman, anlatım zamanının gerisindedir.

Hikâye kapalı olay örgüsüyle son buluyor.

III. XI. Trali-Vali

Yalnız başına yaşayan Yegor adında genç bir kayıkçı vardır. Yegor çok fazla içmektedir. Önceden bir karısı vardı, o da çok içerdi. Günün birinde bu kadın yine çok içmiş ve buzda dans etmeye kalkmış, ancak buz kırılınca suya düşüp oracıkta donarak hayatını kaybetmiştir.

Yegor, bir gün kayığında taşıdığı bir kızla tanışmıştır. Adı Alönka'dır. Alönka onu içmemeye, normal insanlar gibi yaşamaya çağırır.

Yegor kayığında insanları bir yerden bir yere taşır, seyahat eden yolculara evinin kapısını açar ve onlara konaklama imkânı sunar. Akşamları da içtikten sonra misafirlere ne kadar iyi balıkçı olduğu üzerine atıp tutmaya başlar. Sonra şarkılar söyler. Sesi gerçekten çok güzeldir. Şarkı söylerken insanları derinden etkiler. Bazen Alönka da ona eşlik eder ve nehirde düet yaparlar. İşte Yegor'un hayatı böyledir ve bu şekilde insanları mutlu eder.

Eserin adının neden trali-veli olduğu konusuna eğilirsek, burada, hiçbir şey, boş ver gitsin, önemsiz anlamlarındadır. Eserden örneklerle anlatırsak; bir gün bir misafiri ona: "Benim motorum şöyle güzel, böyle güzel", dediğinde Yegor, "trali-veli" der; bundan başka Alönka'yı kayığına ilk kez aldığında Alönka ona para teklif ettiğinde Yegor gene: "Trali-veli" der.

Hikâyenin Türkçeye tercümesi: "Boş Ver Gitsin"

Yazar bu lirik eserinde kahramanı Yegor'la, onun gamsızlığı ve rahatlığıyla mutluluk kavramını genelliyor. "Trali-veli" (boş ver gitsin, takma) diyor, Yegor. Kafasını yormuyor, rahat davranıyor, sanki hayat onun etrafında ilerliyor gibi her şeyden mutluluk çıkarmaya çalışıyor. Yazar da bunlara dikkat çekiyor.

Eser o-anlatıcı şeklinde yazılmıştır.

Anlatım ilmikli olay örgüsü biçiminde ve müşahit anlatıcının bakış açısıyla ortaya konuluyor.

Mekân, çoğunlukla açık mekân, ancak Yegor'un misafirlerini evinde kabul ettiği zamanlarda kapalı mekân olarak kullanılıyor.

Yazar eserini şimdiki zamanda yazmıştır. Yegor'un karısını hatırladığı zamanda anlatılan zaman anlatım zamanının gerisinde kalıyor, ancak eserin genelinde anlatılan zaman ve anlatım zamanı paralellik taşır.

Hikâye açık olay örgüsüyle son buluyor.

III. XII. Legkaya Jizn

Vasiliy Pankov trenle evine gitmektedir. 5 yıl olmuştur, evine hiç gitmemiştir, bu bir yana bir mektup bile yazmamıştır. Bu 5 yıl içerisinde işi gereği bir şehirden ötekine yol almış, neredeyse ömrü yollarda geçmiştir. Eve dönerken trende yalnızca köyünü düşünür Pankov. Bir yandan da içki içer ve alkolün de etkisiyle herkesle sohbetler eder, onlarla satranç bile oynar. Bu sırada trenle yolculuk yapmanın ne kadar da güzel olduğunu düşünür. Başka başka köyler görmek, başka başka insanlar tanımak insana ne kadar mutluluk verir diye düşünür.

Gece saat bir gibi uyanır Pankov ve artık köyüne gelmiştir. Tren istasyona yanaştıktan sonra Pankov iner. Hava yağmurludur. İstasyonda onu eski bir komşusu karşılar ve birlikte köye giderler. Bu esnada Pankov sürekli olarak kendisini övmektedir.

Pankov, köyünde hemen hemen her gün gezip dolaşır, eğlenir. Ama bir gün, bir sabah uyandığında kendisini son derece sikkın hisseder. Sanki yolların onu çağırdığını duyar gibidir. O ara Güney'den bir arkadaşının onu davet ediyor olduğunu hatırlar. Annesinden işleri dolayısıyla artık gitmesi gerektiğini söyleyerek müsaade ister. Aslında annesi onun bu yersiz yurtsuz gibi gezgin halinden hiç de hoşnut değildir. Tabii bu bir şeyi değiştirmez. Vasiliy Pankov yine yollara düşer.

Hikâyenin Türkçeye tercümesi: "Kolay Hayat"

Yazar, Pankov ile ilgili bu lirik hikâyesi içerisinde şöyle yazar: "*O bir insan değil, bir perekatipole (yuvarlanıp giden çalılara verilen ad)dir.*" Biz okuyuculara gezgin bir ruhun bir

yere ait olamayacağını, bu, memleketi bile olsa fark etmeyeceğini, bu durumun bir yaşam biçimi olduğunu gösteriyor.

Eser o-anlatıcı şeklinde yazılmıştır.

Anlatım kronolojik olay örgüsü biçiminde ve müşahit anlatıcının bakış açısıyla ortaya konuluyor.

Mekân, köyünde geçirdiği zamanlarla çoğunlukla açık mekân, ancak kahramanın trende olduğu ve köyündeki izbede olduğu zamanlarda kapalı mekân olarak kullanılıyor.

Eser, şimdiki zamanda yazılmıştır, anlatılan zaman anlatım zamanın gerisinde kalmıştır.

Hikâye açık olay örgüsüyle son buluyor.

III. XIII. Ni Sutku Ni Gryuku

İki kişi ormana gelirler ve burada konaklamak için bir ahıra yerleşirler. Bu kişilerden birisi üniversite öğrencisi olan Saşa, diğeri de Saşa'nın, bir arkadaşına gitmek üzere yola çıktığı trende tanışıp birlikte ava gitme kararı aldığı Seryoja Baraksin'dir.

Saşa ve Seryoja o gün o ahırda sabahladıktan sonra oradan ayrılıp başka bir köye doğru yola koyulurlar. Bu köye geldiklerinde buraya yerleşirler ve burada avlanmaya başlarlar. Ancak birkaç gün sonra Baraksin Saşa'yı rahatsız etmeye başlar. Sürekli avlanmaktan sıkıldığından ve kızlarla gezip tozmak istediğinden söz eder durur ve her seferinde birlikte gitmeyi teklif eder, ama Saşa bunu istememektedir.

Bir gün Baraksin yalnız başına kulübe gider (kulübe giderken sokaklar çok sessizdir ve hikâyenin başlığı da buradan gelir) ve orada bir kızla tanışır. Eve geri döndüğünde Saşa'yı iddiaya girmeye çağırır. O kızla birkaç gün içerisinde ilişkiye gireceğinden emin olduğunu söyler, fakat bu gibi konuşmalar ve hareketler Saşa'nın kesinlikle tasvip etmediği şeylerdir ve önemsemez söylediklerini, avlanmaya devam eder.

Aradan bir zaman geçer ve Baraksin iddiayı kazandığını söyler. Saşa durumdan artık iyice rahatsız olmuştur ve evden çıkıp gider. Baraksin de arkasından çıkar. Çok geçmeden

Baraksin'i yolda sıkıştıran birkaç genç onu bir temiz döverler. Onu o halden bir hemşire kurtarır.

Ertesi gün olmuştur. Zevkler için kullandığı, Saşa'nın kendisine kızmasına, sokak ortasında dayak yemesine neden olan kız, Galya yanına gelir. Çok üzgün olduğunu söyler, ama Baraksin olanların hepsinden onu suçlar ve bunu bahane ederek ondan ayrılacağını söyler.

Evden ayrılalı birkaç gün olan Saşa eve geri döndüğünde Baraksin'in evi terk ettiğini görür ve o da Moskova'ya, kendi normal hayatına geri döner.

Hikâyenin Türkçeye tercümesi: “Ne Ses Var Ne Soluk”

Yazar bu lirik eserinde kötü karakterli bir insanın karşısına iyi karakterli bir insan koyarak ve kötü davranışın bedellerini ve sonuçlarını ortaya koyarak bir ahlak sorununa dikkatleri çekiyor.

Eser o-anlatıcı şeklinde yazılmıştır.

Anlatım kronolojik olay örgüsü şeklinde ve müşahit anlatıcının bakış açısıyla ele alınmıştır.

Mekân olarak, evde ve trende geçen anlar kapalı mekân, dışarıda, avlanırken geçen anlar da açık mekân olarak işlenmiştir.

Yazar eserini şimdiki zamanda yazmıştır. Anlatılan zaman, anlatım zamanının gerisinde kalmıştır.

Hikâye açık olay örgüsüyle son buluyor.

III. XIV. V Gorod

Vasiliy Kamenin hasta karısına ilaç alabilmek için bir başka köye gitmektedir. Aslında ilaçlar ona fayda etmemektedir ve şehre götürüp tedavi ettirmek istemektedir. Gerçekte kendisi de köyden çok sıkılmış ve şehir hayatını yaşamak istemektedir. Şehirdeki kulüpler, eğlence merkezleri, şehrin renkli ışıkları hayallerini süslemektedir. Bir bakıma karısının rahatsızlığı bahanedir. Bu sebeple köyüne döndükten ertesi gün kolhoz başkanının yanına gider izin istemek için.

Kolhoz başı henüz evde yoktur, karısı onu buyur eder. Vasiliy ise bu arada kolhoz başına durumu nasıl anlatacağını planlamaktadır. Vakit epey geç olmuştur ve kolhoz başı sonunda gelmiştir. Önce biraz havadan sudan sohbet ederler ve sonra Vasiliy sadede gelir. Ona hanımının hastalığından söz eder önce. Buna karşılık kolhoz başı ona bir at vererek şehre gitmesinde yardımcı olacağını söyler. Ancak daha sonra Vasiliy kendisinin temelli kolhozdan ayrılmak istediğini söylediğinde, kolhoz başı bu duruma sinirlenir ve yapılacak bir sürü iş olduğunu söyleyerek buna izin vermek istemez. Tartışmalar ve Vasiliy orayı terk edip gider.

Bir sonraki gün karısına hazırlanmasını ve gidecek olduklarını söyler. Bunun için atı hazırlamaya başlar. Taşınmak üzere eşyalarını da toplar. Ne var ki karısı köyden taşınmayı hiç istememektedir. Yine de faydası yoktur ve Vasiliy, karısı Akulina'yı da yanına alıp köyden ayrılır. Karısının tek isteğinin köyünde ölmek istemesi onun umurunda bile değildir, hatta gidiyor olduğu için son derece de mutludur. Hastaneden sonra önce pazara, sonra bir restorana gitmeyi, orada şarap içmeyi hayal etmeye başlamıştır bile.

Hikâyenin Türkçeye tercümesi: “Şehre”

Yazar bu lirik eserinde şehir hayatına merak salmış bir taşralının karısının duygularına aldırmandan kendisine yabancı olan bir hayata doğru yerini yurdunu terk etmesini yine bir sosyal sorun olarak ortaya seriyor. Çehov tarzı, bencil mutluluk tabirini göstermektedir.

Eser o-anlatıcı şeklinde yazılmıştır.

Anlatım kronolojik olay örgüsü şeklinde ve müşahit anlatıcının bakış açısıyla gerçekleştirilmiştir.

Mekân olarak genel olarak açık mekân kullanılmış, bundan ayrı gerek kahramanın kendi evinde, gerekse kolhoz başının evinde geçen olaylarla kapalı mekân da kullanılmıştır.

Yazar eserini geçmiş zamanda yazmıştır. Anlatılan zaman, anlatım zamanının gerisinde kalmıştır. Ancak Vasiliy'in şehirde ne yapacağı konusunda hikâye sonunda hayal kurmasıyla anlatım zamanı anlatılan zamanın gerisinde kalmasına neden olmuştur.

Eser kapalı olay örgüsüyle son bulmuştur.

III. XV. Zapah Hleba

Yılbaşından hemen sonra 1 Ocak günü Dusya ve kocası bir telgraf alırlar. Burada Dusya'nın annesinin öldüğü haberi yazılıdır. Dusya, annesini görmeyeli 15 yıl olmuştur. Ağlamak ister, ağlayamaz, ama çok kederlidir. Köye gitmesi gereklidir, ancak gitmek istemez.

Kış geçer, başka bir telgraf daha alır. Telgrafta, köyde annesinden bir ev kaldığı haberi yazmaktadır. Bu kez, bu haber üstüne köye gider. Onu orada kimse karşılamaz. Doğru kız kardeşine gider. Sonra onunla birlikte ona annesinden kalan evi görmeye giderler. Ev nemlidir ve kimse yoktur. İçeride bir ekmek kokusu vardır. Bu koku Dusya'ya çocukluğunu hatırlatır.

Dusya, annesinden kalan bütün elbiseleri köylülere satar. O dönemlerde tam da değerlenmiş olan bu evi de satmadan önce bir yerlerde annesinden kalan para olup olmadığını araştırır, ama hiçbir şey bulamaz ve evi satar. Sonra küçük yeğenini de yanına alıp annesinin mezarına gider.

Dusya, annesinin mezarının başında sebebi belirsiz bir şekilde kendisini kötü hissetmiştir ve bağırarak ağlamaya başlamıştır. Ağlarken kendisini bir o yana bir bu yana savurmaktadır. Onun bu halini gören küçük yeğeni endişelenip derhal köye durumu haber vermeye gider. Köylüler mezarlığa geldiklerinde onu şok içerisinde bulurlar.

Ertesi gün Dusya, Moskova'ya dönecektir. Yola çıkmadan önce kız kardeşinde çay içer. Bu zamanda Dusya oldukça neşeli görünmektedir, bir gün önceki halinden eser yoktur. Ve Moskova'ya döner.

İki hafta sonra sattığı evin yeni sahipleri gelir, evi temizlerler ve burada yaşamaya başlarlar.

Hikâyenin Türkçeye tercümesi: “Ekmek Kokusu”

Yazar bu lirik eserinde yine bir ahlak çöküntüsünü, sosyal problemi gözler önüne sermektedir. Özünü kaybetmiş bir kadın, ne köyüne, ne de atalarına karşı inancı ve saygısı kalmamış çıkarıcı bir zavallının sahteciliği vurgulanır. Hâlbuki çocukluğunun saflığı ekmek kokusuyla sembolize ediliyordur.

Eser o-anlatıcı şeklinde yazılmıştır.

Anlatım kronolojik olay örgüsü içerisinde ve müşahit anlatıcının bakış açısıyla ele alınmıştır.

Mekân olarak kahramanın Moskova'daki evde, köydeyken kardeşinin evinde ve ölmüş olan annesinden kalan evde bulunduğu zamanlarda kapalı, köyde ve köy mezarlığında olduğu zamanlarda açık mekân kullanılmıştır.

Yazar eserini geçmiş zamanda yazmıştır. Anlatılan zaman, anlatım zamanının gerisindedir.

Eser, kapalı olay örgüsüyle son bulmuştur.

III. XVI. Kabiası

Jukov bir kulüp müdürüdür. Çok aktif ve sıcak bir gençtir. İşini çok sever.

Komşu kolhozda tanıdığı bir öğretmen vardır ve onunla kültür üzerine sohbet edebilmek için onun yanına gitmektedir, ancak oraya vardığında onun orada olmadığını öğrenir. Vakitte epey geç olduğu için eve dönebileceği bir araç kalmamıştır, yürüyerek dönmek zorundadır. Yolda oldukça uzundur, yürümesi gereken 12 km'lik yol vardır.

Dönüş yolunda bir tarla görür ve içerisinde adı Matyev olan bir korucu vardır. Yanına gider ve ona şaka maksatlı "*sen şimdi burada uyuyorsundur*", diye takılır. Bunun üzerine Matyev bunun mümkün olmadığı yolunda cevap verir ve burada kabias bulunduğundan söz eder ve başlar anlatmaya. Kabiasların önce buraya geldiklerinden, sonra oynamaya başlayıp kendisini de yanlarına çağırdıklarından, buna karşılık da onlara ateş ettiğinden söz eder. Jukov, Matyev anlattıklarına inanmamıştır. Matyev de ne de olsa ormanın kenarında yürürken kendin göreceksin diyerek onu göndermiştir.

Jukov böylece yoluna devam eder. Matyev'in anlattıklarını da ateist propagandaları büyümesin diye anlatılan şeylerden birisi olarak değerlendirmiştir. Bir süre sonra yorulmuş ve bir kütük üzerinde oturup dinlenmek istemiştir. Bu arada da yeniden Matyev'in anlattıklarını düşünmeye başlamıştır. Başını çevirip yanındaki ahıra doğru bakar. Ahırın çatısı havaya kalkmış duruyordur. Bunu gören Jukov çok korkar ve tarlada var gücüyle koşmaya başlar. Birilerinin onu takip ettiğini düşünüyordur, ama çok geçmeden biraz rahatlar ve yürümeye başlar, ne var ki etrafına bakmaktan hala korkmaktadır. Tam bu sırada önünde kabiasları

görür. Onların kendisini çağırıldıklarını duyar gibidir. Ancak birazdan bunun, önünde duran bir çam ağacı olduğunu ve üzerinde duran kuşları kabias olarak yorumladığını anlar.

Rahatlamış olarak yoluna devam eder. Bisikletli bir arkadaşına rastlar sonra ve onun bisikletine binerek onunla yoluna devam eder. Ona kabiasları bilip bilmediğini sorar Jukov, ama arkadaşını bilmediğini söyler. Böylelikle evine kadar gelir Jukov. Artık iyice rahatlamıştır ve yine birileriyle kültür üzerine sohbetler yapma planları üzerine düşünmeye başlar.

Hikâyenin Türkçeye tercümesi: “Kabiaslar”

Yazar burada yine lirik bir anlatımla hurafelerin varlığına dikkat çekiyor ve bunları, ateist inançlara karşı yapılan propagandalar olarak nitelendiriyor. Bu uydurmaların anlamsızlığını, asıl olanın pozitif bilgiler, kültürel aktarımlar olabileceğini ortaya koyuyor.

Eser o-anlatıcı şeklinde kaleme alınmıştır.

Anlatım kronolojik olay örgüsü ve müşahit anlatıcının bakış açısıyla ele alınmıştır.

Mekân olarak açık mekân kullanılmış, ancak hikâyenin en sonunda Jukov’un evine girmesiyle kapalı mekân kullanılmıştır.

Yazar eserini geçmiş zamanda yazıyor. Anlatılan zaman, anlatım zamanının gerisinde seyretmektedir.

Eser açık olay örgüsüyle son bulmaktadır.

Mecaz, benzetme: “Göl hareketsizce, lehimlenmiş gibi duruyordu.”⁵³

III. XVII. “Von Bejit Sobaka!”

Krımov, Moskovalı bir tamircidir. Gece vakti, otobüsle, kendi keşfettiği bir balık avlama yerine gidiyordur. Otobüste heyecandan uyuyamamaktadır. Kendisi gibi orada uyuyamayan bir de bayan vardır. Krımov, bu kadından bir sigara rica eder, sonra konuşmaya başlar. Ona üç gün için balık avlamaya gidiyor olduğundan, bu yüzden de oldukça mutlu olduğundan söz eder. Bu arada şoför radyoyu açar ve radyodan caz müziği gelir.

⁵³ Kazakov, Yuriy, Legkaya Jizn, izdatelstvo Azbuka-klassika, St. Peterburg, 2003, s. 231

Krımov, bu kadın hakkında düşünmeye başlar, bir derdi falan mı var acaba diye, ama hemen sonra yeniden kendi balık avını düşünmeye başlar ve mutlu olur. Bu arada Krımov'un ineceği durak gelir ve otobüsten iner. Ancak inmeden kadından bir sigara daha ister.

Otobüs yoluna devam eder. Tam bu anda önünden ıslanmış bir köpek geçer ve Krımov birkaç kez: "İşte köpek koşuyor", der.

Nehre varır, orada hemen bir ateş yakıp balık avlamaya başlar. Bu arada da sürekli olarak "İşte köpek koşuyor", diye tekrar eder içinden.

Böylece üç gün geçer. Dönüş için otobüs beklemeye başlar. O anda bulunduğu yere gelirken yolculuk yaptığı otobüste uyuyamayan dertli kadın aklına gelir. Ne kadar da bencilce davranmışım diye geçirir aklından ve o dertli kadın karşısında öylece dururken yalnızca kendi mutluluğunu düşündüğü için suçlanır.

Hikâyenin Türkçeye tercümesi: "İşte Köpek Koşuyor"

Yazar bu lirik eserinde tıpkı Çehov gibi egoist mutluluğun tam bir mutluluk olmayacağını vurguluyor.

Eser o-anlatıcı şeklinde yazılmıştır.

Anlatım kronolojik olay örgüsünü takip ederken, hikâyenin son kısımlarında Krımov'un otobüsteki mutsuz kadını hatırlamasıyla ilmikli olay örgüsü biçimine kavuşuyor. Anlatıcı, müşahit anlatıcının bakış açısını kullanıyor.

Mekân olarak otobüste geçen olaylarla kapalı, bunun dışındaki mekânlarla açık mekân kullanılmıştır.

Yazar eserini geçmiş zamanda yazmıştır. Anlatılan zaman anlatım zamanının gerisinde kalmıştır.

Eser kapalı olay örgüsüyle son bulmuştur.

III. XVIII. Osen v Dubovih Lesah

Eserin kahramanı yazarın kendisidir. O gün çok mutludur, çünkü sevgilisi gelecektir. Onu karşılamak için yola çıkar, giderken yanında bir de su kovası alır. Gelirken doldururum diye düşünür. Hem belki kız gelmese, insanlar bu adam oraya neden gitti acaba diye düşünmelerini istememektedir.

Nehre gelir. Kovasını suyla doldurur, sonra fenerini söndürür ve sevgilisinin geliyor olduğunu düşünmeye başlar.

Kız Arhangelsk'ten gelecektir. Bu arada tonyayı düşünür. Burada onunla birlikte balık avlarıydı. O anda kayık görünür. Acaba kız da içinde mi diye düşünmeye başlar yazar. Kuzey'den kendi dönüşünü hatırlar bir anda, kız o gün onun gitmesini hiç istemiyordu. Kayık daha da yaklaşır ve kız kayıktadır. Yazar onu orada görünce rahatlar. Gülümserler önce, sonra kız kayıktan iner ve kayık uzaklaşıp gider.

Baş başa kalmışlardır. Eve doğru yürümeye başlarlar. Yazar kızın valizini alır, kız da su dolu kovayı.

Kız güçlü ve serttir ve sesi tıpkı bir erkek sesi gibidir. Yazar onun bu halini sevmiyordur. Şefkatli olmasını tercih ederdi.

Eve doğru giderlerken yolda yaprakların kokusunu duyarlar, mantar görürler. Yazar köyün geçim kaynaklarından bahseder kıza. Kız da Kuzey'de artık kış gelmiş olduğundan ve nehirlerin buz tuttuğundan söz eder.

Böylelikle eve kadar gelirler. Ev oldukça eskidir. Sobayı yakarlar. Bu esnada kız valizinden bir balık çıkarır ve yazara verir. Kız da bir pomorkadır, balıkçılarla birlikte balık avına çıkar, onların yemeklerini yapar.

Akşam olmuştur, zaten kız yorgundur da, bu yüzden yere bir yatak sererler ve yatarlar. Yazar bu arada radyoyu açar, radyoda caz müzik çalmaktadır. Bu ara eski bir günü hatırlarlar. Kız Moskova'dan Arhangelsk'e dönerken yazar onun dönmesini istemiyordu, bu yüzden gitmesine izin vermemişti. İstasyondan geri dönmüşlerdi. Hemen otellerde boş oda aramışlar, ama bulamamışlardı, üstelik bütün restoranlar da kapanmıştı. Bulvarda biraz oturmuşlar, fakat bir süre sonra polisler gelip onları buradan uzaklaştırmıştı. Bu sebeple şehir dışına gitmişler, yalnız orada ormanda da sıkılıp hemen geri dönmüşlerdi ve bir başka trenle kız oradan ayrılmıştı.

Birbirlerine sarılmış şekilde otururlar. Işıklar kapalıdır. Kız pencereden bakar ve yılın ilk karı yağıyor diye bağırır. Sonra erkenden yatıp uyurlar.

Ertesi gün evden çıkarlar ve etrafta yürümeye başlarlar. Yazar kıza buraları beğenip beğenmediğini sorar. Kız beğendiğini söyleyince, Beyaz Deniz'den de mi güzel diye devam eder yazar. Kız evet, der. *“Evet, belki bizde Beyaz Deniz var, ama sizde de meşe ağaçları var”*, der. Her ikisi de çok mutludur.

Hikâyenin Türkçeye tercümesi: “Meşe Ağaçlarında Sonbahar”

Yazar lirik bir tarzda belki de kendi hayatından geçmiş olan bir aşk hikâyesini anlatıyor.

Eser ben-anlatıcı şeklinde yazılmıştır ve “yaşantı edebiyatı”dır. Bunu hikâye içerisinde Kuzey'deyken yaşadığı günlerin çok güzel olduğundan bahsetmesi ve oradayken çok fazla hikâye yazdığını söylemesinden anlıyoruz.

Anlatım ilmikli olay örgüsü şeklinde ve kahraman anlatıcının bakış açısıyla işlenmiştir.

Mekân olarak nehir kenarında oldukları zamanlarda açık, evde oldukları zamanlarda da kapalı mekân tercih edilmiştir.

Yazar eserini geçmiş zamanda yazmıştır. Anlatılan zaman, anlatım zamanın gerisindedir.

Eser açık olay örgüsüyle son bulur.

Mecaz, benzetme: *“Sesi ve sert teni, pütür pütür elleri, Kuzey aksanı nefesi buralı olmayan kuşlar gibiydi...”*⁵⁴

Personifikasyon: *“Hüzünlü kontrbas mırıldanıyordu, saksafona kulak kabartarak onda bir şeylere acıyordu.”*⁵⁵

⁵⁴ Kazakov, Yuriy, Legkaya Jizn, izdatelstvo Azbuka-klassika, St. Peterburg, 2003, s. 253

⁵⁵ a.g.e., s. 263

III. XIX. Adam i Yeva

Agayev adında bir ressam buradaki balıkçıları resmetmek için geldiği şehirde bir otele yerleşmiştir. Genellikle bu şehirde çok sıkılıyordur, bu yüzden sevgilisi Vika'nın oraya gelecek olmasından ötürü çok mutludur.

Onu karşılamak üzere gara gider ve beklemeye başlar. Onunla bir gün başka bir ressam arkadaşının evinde tanışmışlardı.

Agayev aslında eleştirilenlerin beğenmediği, ünlü olmayan, kötü kabul edilen bir ressamdır. Vika da eleştirilenler gibi düşünmekte ve onun ressamlığını pek beğenmemektedir. Ancak Vika'nın bu tavrı, düşüncesi Agayev'i hiç memnun etmez, bu yüzden ona içerler. Çünkü Agayev kendini önemli sanan, pohpohlanmayı isteyen havalı bir insandır. İşte Vika da bunu yapmadığı için Agayev ona darılır ve ona kötü davranır.

Birlikte eski bir kilisenin bulunduğu bir adaya giderler. Akşama doğru buraya varırlar. Orada onları yaşlı bir kadın karşılar. Kadın bu adada yalnız başına bir izbede yaşamaktadır. Konaklayacakları yer burasıdır. Bütün bu adada şimdi yaşlı kadınla birlikte üç kişidirler. Agayev, Vika'ya: "*Burada Âdem ve Havva gibiyiz*", der. Sessiz ve sakin bir ortamdır. Agayev burada bol bol düşünür. Evde ayrı odalarda yatarlar. Çünkü Agayev Vika'ya kızgın olduğu için sürekli olarak ona kötü davranmakta ve bu yüzden sıklıkla kavga etmektedirler, Vika'da bu kavgalardan sıkılmış, oradan gitmek istemektedir.

Ertesi gün olur. Agayev bir türlü yataktan kalkamaz. Sonunda geç vakitte kalkar ve bir kayığa atlayıp karşıda başka bir adaya gider. Burada rastladığı bir balıkçıyla votka içerek sohbet eder. Sonra eve döner.

Eve girdiğinde Vika'nın eşyalarını toplamış olduğunu görür ve Vika, birazdan gitmek istemektedir. Agayev evden çıkıp kilisenin bulunduğu yere gider ve bir süre orada durup manzaraya bakar, sonra eve döner, hep beraber akşam yemeğini yerler. Vika, ona ne zaman Moskova'ya dönmek istediğini sorduğunda, Agayev bilmediğini söyler, çünkü artık orada tanıştığı balıkçıyla iyi vakit geçirebileceğini düşünmektedir.

Böylece Vika yalnız başına dönecektir. Agayev ile birlikte vapur iskelesine doğru giderler. Vika gökyüzüne bakar ve bir süre Kuzey'de gökyüzünde oluşan o rengârenk ışık demetine bakar, bu arada vapur gelir, Vika vapura biner. Bu anda dahi Agayev oldukça

kabadır, “hadi git!” der gibidir. Ve vapur, Vika’yı da alıp yavaş yavaş oradan uzaklaşır. Agayev de izbeye geri döner.

Hikâyenin Türkçeye tercümesi: “Âdem İle Havva”

Yazar bu eserinde egolarını yenememiş ucuz bir ressamın gerçekler karşısında ne kadar da aciz durumda kaldığını gösteriyor ve yine bencil mutluluğun tam anlamıyla mutluluk olmadığından dem vuruyor.

Eser o-anlatıcı şeklinde yazılmıştır.

Anlatım kronolojik olay örgüsüyle ve müşahit anlatıcının bakış açısıyla ele alınmıştır.

Mekân olarak izbede buldukları zamanlarda kapalı, onun dışında ressamın gerek karşı adada gerekse kilise civarında oldukları zamanlarda, ayrıca Vika ile birlikte iskelede oldukları zamanda açık mekân kullanılmıştır.

Yazar eseri geçmiş zamanda yazmıştır. Anlatılan zaman anlatım zamanının gerisinde kalmıştır.

Eser kapalı olay örgüsüyle son bulmuştur.

III. XX. Dvoye v Dekabre

30 yaşında, hukuk alanında çalışan bir kişi tren istasyonunda bekliyordur. Bir kış günüdür. Yanında kayakları vardır. Beklediği kız biraz geç kalsa da sonunda gelir ve trene binerler. O, çok mutlu ve sakindir, kıza güveniyordur ve biliyordur ki kız artık onu seviyordur. Birlikte yazın ne yapacaklarını düşünmeye başlamıştır bile. Bu arada geçen sene Estonya’da olduklarını hatırlamıştır.

Neredeyse son durağa gelmişlerdir. Burada inerler. Şimdi yaklaşık 20 km.’lik yol vardır yürümeleri gereken. Gidecekleri yerde bir kışlıkları bulunmaktadır. Burada birkaç gün kalacaklardır. Yürümeye başlarlar, köylerden, izbelerden geçip giderler.

Nedendir belirsiz, kız biraz kederlidir. Sonunda eve varırlar. Kız hemen yatar. O ise sobayı yakar, çay hazırlar. Gelgelelim kız hiçbir şey istemiyordur, sadece susmaktadır. O, çok yorulmuş olacağını düşünür. Kız uykuya dalar. O da kıza bakıp onun üzerine düşünmeye

başlar. Kız üniversitede okuyordur. Peki, orada kimlerle arkadaşlık eder? Galiba onu çok iyi tanımıyordur. Onu nasıl mutlu edebileceğini düşünür.

Bu esnada kızın ağlama seslerini duyar. Kızın istediği artık onun için, onun ailesi ve arkadaşları için bir anlam ifade etmektir. O ise daha böyle düşünmemektedir.

Sabah kayak yapmaya çıkarlar. Hava kararına dek devam ederler ve daha sonra geri dönerler. Akşam da Moskova'ya doğru yola çıkarlar.

Bu anda o, kıza karşı daha ciddi düşünmeye başlamıştır. 30 yaşına gelmiştir, önemsiz ilişkiler için artık yaşlandığına kanat getirir.

Vedalaşma zamanı gelmiştir. İkisi de rahatlamıştır artık ve birkaç gün sonra görüşmek üzere vedalaşırlar.

Hikâyenin Türkçeye tercümesi: “Aralık'ta İki Kişi”

Yazarın yine, aşk üzerine yazdığı eserlerinden birisidir, ancak bu eserin en önemli özelliği, yazar sıklıkla mutsuz aşkları kendisine konu alan bir tarzda yazarken, burada bir değişiklik yapmış ve mutlu bir aşk işlemiştir.

Eser o-anlatıcı şeklinde yazılmıştır.

Anlatım ilmikli olay örgüsüyle ve müşahit anlatıcının bakış açısıyla ele alınmıştır.

Mekân olarak evde ve trende oldukları zamanlarda kapalı, kayak yapmaya gittiklerinde açık mekân kullanılmıştır.

Yazar eserini geçmiş zamanda yazmıştır. Anlatılan zaman anlatım zamanının gerisinde kalmıştır.

Eser kapalı olay örgüsüyle son bulmuştur.

III. XXI. Plaçu i Rıdayu

Onlar üç kişidir. Elagin, 40 yaşındadır, konuşmayı çok sever. Hmolin, 30 yaşında, kaba ve vahşidir. Ve Vanya, aşağı yukarı 15 yaşlarındadır. Avlanmak için bir haftalığına ormana gelirler. Gündüzleri ördek avına çıksalar da özellikle akşamları çulluk avına çıkarlar.

Hikâye daha çok Vanya'nın düşünceleri üzerinedir. Vakit akşamdır ve çulluk avındadırlar. Elagin hiç avlayamamış ama Hmolin 2 tane, Vanya da her ne kadar 2 tane vurduğunu, ancak 2.sini bulamadığını söylese de 1 tane avlamıştır. Böylece konakladıkları izbeye geri dönerler ve Hmolin kuşların tüylerini yolmaya başlar.

Vanya'nın bir sorusu üzerine, her konuda bilgili birisine benzeyen Elagin, ölüm hakkında anlatmaya başlar. *“Ne zaman ölümü düşünsem hiçkıra hiçkıra ağlıyorum”*, der. Hmolin bazen onların konuşmalarını bölerek kaba saba sözler söyler. Bu sırada Elagin etrafına bakar ve doğanın güzelliğine kapılır ve sonra az önce ki düşüncesini değiştirerek: *“Ne zaman hayat üzerine düşünmeye başlasam hiçkıra hiçkıra ağlarım”*, der.

Sonra masalarına oturup yemeklerini yer, votka içerler. Vanya sarhoş olur. Bol bol gülüp eğlenmek ister. Çok mutludur. Çünkü hayatında ilk kez avlanmış, bir çulluk vurmuş ve bu çulluğu hep beraber oturup yemişlerdir.

Gece olur, herkes yatar, ama kimse uyuyamaz, hepsi düşüncelere dalmıştır.

Hikâyenin Türkçeye tercümesi: *“Hiçkıra Hiçkıra Ağlıyorum”*

Yazar bu lirik eserinde, Elagin'in sözleriyle ve Vanya'nın avlanma heyecanıyla hayatın güzelliğine dem vuruyor, doğanın güzelliği ve bir şeyi başarmış olmanın hazzının hayatı ne kadar muhteşem yaptığına vurgu yapıyor.

Eser o-anlatıcı şeklinde yazılmıştır.

Anlatım ilmikli olay örgüsüyle ve müşahit anlatıcının bakış açısıyla ele alınmıştır.

Mekân olarak evde yemek yiyip votka içerek sohbet ettikleri zamanlar kapalı, ava çıktıkları zamansa açık mekân kullanılmıştır.

Yazar eserini geçmiş zamanda yazıyor. Anlatılan zaman anlatım zamanının gerisinde kalmıştır.

Eser kapalı olay örgüsüyle son bulmuştur.

Personifikasyon ve benzetme: “Sanki birkaç kadın sessizce konuşuyor gibi fıstıldıyordu dere.”⁵⁶

III. XXII. Proklyaty Sever

Yazar, Nisan ayında bir gün arkadaşıyla birlikte bir otelde kalıyordur. Canları çok sıkılmaktadır. Orada şık, elit denizciler vardır, ama yazarın aradığı ortam bu değildir. O, balık avlamak istemektedir. Denizcilerin hayatları çok güzeldir, ancak yazar ve arkadaşının fırtınalı hayatları vardır.

Arkadaşı, yazara Çehov’un evini görüp görmediğini sorar. Böylece Çehov’un evini görmeye giderler. Yazar burada çok rahatsız olur, çünkü her yerde turistler vardır ve büyük usta Çehov’u rahatsız ediyor olduklarını düşünmektedir. Bu yüzden oradan çıkarlar. Müzikli bir restorana gelirler.

Restoranda müzik yapanlar, çok zayıf, kör bir piyanist; çok şişman, sürekli gülen bir kemanist ve başında bir bere sürekli havaya bakarak, sanki orada değilmiş gibi davranarak çalan bir gitaristtir. Bu müzisyenler İtalyan’dırlar.

Yazar burada Neberskoye Deniz’inde, Yalta’da gittiği bir balık avını hatırlar. Sonra da Kuzey’deki bir günü, bir dansçı ve akordeoncuyu hatırlar.

Yemeklerini yerler, müzik bitmiştir ve eve dönmek üzere yola çıkarlar. Dönüş yolunda sahile uğrayıp orada şarap içerler ve biraz sarhoş olurlar. Arkadaşı bu ara yazara insan ne yapmalı diye bir soru sorar. Yazar ise: “Çalışmalı”, diye cevap verir.

Yalta’da geçirecekleri 2 hafta vardır önlerinde ve ne denk gelirse yapacaklardır.

Hikâyenin Türkçeye tercümesi: “Lanetli Kuzey”

Yazar bu lirik hikâyesinde kendi başından geçen bir anısını kaleme almıştır. Burada hayata karşı kendi bakış açısıyla ilgili anlatımlarda bulunmuştur.

Eser ben-anlatıcı şeklinde yazılmıştır, bir “yaşantı edebiyatı”dır.

Anlatım ilmikli olay örgüsü şeklinde ve kahraman anlatıcının bakış açısıyla ele alınmıştır.

⁵⁶ Kazakov, Yuriy, Legkaya Jizn, izdatelstvo Azbuka-klassika, St. Peterburg, 2003, s. 325

Mekân olarak açık mekân ve restoranda geçirdikleri zamanlarda kapalı mekân kullanılmıştır.

Yazar eserini geçmiş zamanda yazmıştır. Anlatılan zaman anlatım zamanının gerisinde kalmıştır.

Eser kapalı olay örgüsüyle son bulmaktadır.

Mecaz, benzetme: *“Gitaristin görünüşü, dağın zirvesinin göz kamaşturan hunisine büyüleyici bir şekilde bakan kafesteki bir kartal gibiydi.”*⁵⁷

III. XXIII. Tihoye Utro

Yaşka ve Volodya isimli iki genç erkek bir gün göle balık avına giderler. Yaşka kolhozda balıkçılığıyla ün yapmış birisiyken Volodya ise sadece Moskovalı bir acemidir.

Bir gün Yaşka, Volodya’yı alarak balığı gider. Biraz ukala ve kendini beğenmiş bir insandır Yaşka. Volodya’nın toyluğu ve acemiliğiyle sürekli dalga geçer. Böylelikle göle kadar gelirler ve balık avlamaya başlarlar.

Yaşka bu gölette büyük bir girdabın olduğunu, kolhozdan hiç kimsenin buraya girmeye cesaret edemediğini ayrıca Mişka isimli bir arkadaşının anlattığı burada yaşayan dev bir ahtapotun varlığıyla ilgili bir efsaneden bahsederken bir balık kaçıır. Çok büyük ve güçlü bir balık olduğunu söyler Volodya’ya. Ardından bu kez başka bir balık yakalar, bu kez onu kıyıya çıkarmayı başarır. Gerçekten büyük bir çopak balığıdır tuttuğu.

Tam bu sırada Volodya’nın oltasına da bir balık yakalanır. Oltayı alıp başını gitmek üzereyken Volodya yetişir ve tutar, ancak dengesini kaybederek suya düşer. Yaşka, “beceriksiz, balığı kokutacaksın”, diye bağırırken Volodya’nın gerçekten zor durumda olduğunu görür. Önce yardım istemek için bir yerlere koşmayı denese de sonra yapmaya çalıştığının ne kadar saçma olduğunu anlayıp hemen onun yanına gidip suya atlar. Suda bir süre boğuşurlar, sonunda zor da olsa Yaşka, Volodya’yı kurtarmayı başarır. Onu kıyıya çıkarır, ama Volodya bir ölü gibi yatmaktadır. Yaşka, onun bacaklarından tutup biraz silkelere Volodya’yı. İşte bu anda Volodya kendisine gelir.

⁵⁷ Kazakov, Yuriy, Legkaya Jizn, izdatelstvo Azbuka-klassika, St. Peterburg, 2003, s. 335–336

Çok büyük bir heyecan yaşamıştır ikisi de. Yaşka bir süre sonra Mişka'nın yalan söylediğini, gölde ahtapot olmadığını haykırır. Volodya da çok mutludur. Kurtarıcısı Yaşka'ya bakmaya utanarak ağlamaya başlar. Ortalık sakinleşir ve her ikisi de rahatlamış olarak öylece uzanırlar kıyıda.

Hikâyenin Türkçeye tercümesi: “Sessiz Sabah”

Yazar bu lirik hikâyesinde dostluk üzerine ve yaşamının ne kadar da güzel olduğu üzerine yazmıştır.

Eser o-anlatıcı şeklinde yazılmıştır.

Anlatım kronolojik olay örgüsü ve müşahit anlatıcının bakış açısıyla ele alınmıştır.

Mekân olarak hikâyenin başlarında, evde olan giriş kısımlarında kapalı sonra ise gölde geçen macera ile açık mekân kullanılmıştır.

Yazar eserini geçmiş zamanda yazmıştır. Anlatılan zaman, anlatım zamanının gerisinde kalmıştır.

Eser kapalı olay örgüsüyle son bulmuştur.

III. XXIV. Noç

Yazar bir gün bir ördek gölüne gelmiş ve burada avlanacaktır. Geceleyin orada bir şarkı sesi duyar, sesin geldiği yere doğru gider ve iki tane çocuk görür. Çocuklardan birisi 16, diğeryise 8 yaşındadır. Onlar, yaktıkları ateşin yardımıyla balık avlayan çocuklardır. Sonra onların yanlarına başka bir kişi daha gelir. Bu kişi de buraya balık avlamaya gelmiş birisidir. Yazarında dâhil olduğu bir sohbet başlar aralarında. Çocuklardan birisi müzik alanında oldukça yeteneklidir.

Çocuklar yazarın tüfeğiyle ateş etmeyi denerler, sonra hep birlikte ormanda güzel bir yere giderler. Bir zaman birlikte olurlar ve yazar artık gitmesi gerektiğini söyleyerek oradan ayrılır.

Hikâyenin Türkçeye tercümesi: “Gece”

Bu lirik tarzda yazılmış olan eser, yazarın bir anısı üzerine ortaya çıkmıştır.

Eser ben-anlatıcı şeklinde yazılmıştır, bir “yaşantı edebiyatı”dır.

Anlatım kronolojik olay örgüsü ve kahraman anlatıcının bakış açısıyla ele alınmıştır.

Mekân olarak açık mekân kullanılmıştır.

Hikâye geçmiş zamanda yazılmış, anlatılan zaman, anlatım zamanının gerisinde kalmıştır.

Eser kapalı olay örgüsüyle son bulmuştur.

III. XXV. Sveçeçka

Kasım ayıdır. Soğuk bir gündür. Yazar ve oğlu gezmeye çıkarlar. Oğlunun adı Alyoşa’dır. Alyoşa, oyuncak arabalara meraklıdır ve neredeyse bir düzine oyuncak arabası vardır. Yolda yürürlerken yazar oğluna bir şeyler anlatır, ama oğlunun dinlemeye pek niyeti yoktur. Kendi dünyasında arabalarıyla baş başadır Alyoşa. Yazar bunu bilse de oğlu sanki onu dinliyormuş gibi konuşmaya ve anlatmaya devam eder.

Önce Kasım ayı hakkında anlatır. Onu soğuk, karanlık ve yalnız olarak tasvir eder ve uyuyan bir insana benzetir.

Bir yandan yürüyüp bir yandan da bir şeyler anlatmaya devam eder yazar. Bu ara evlerin arasından geçmektedirler ve bu kez evler hakkında anlatmaya başlar. “*Sen şanslısın*”, der oğluna, “*senin babanın bir evi var ve yaşadığın yer belli. Benim böyle bir şansım olmamıştı, sürekli olarak yaşadığımız yer değişirdi*”, diye devam eder.

Konuşup yürüdükleri bu anda birbirlerini kaybederler. Çünkü yazar konuşurken oğlu yalnızca arabalarıyla meşgul oluyordu, bu sebeple birbirlerini unutmuşlardır. Yazar bir süre sonra oğlunun yanında olmadığını fark eder ve ona seslenmeye başlar, ama Alyoşa her neredeyse gelmez. Bunun üzerine yazar oğlunun arabalardan sonra yapmaktan en çok zevk aldığı şeyi söyleyerek çağırır: “*Hadi gel eve gidelim ve ışıkları açalım*”, diyerek onu ikna etmeye çalışır, ancak Alyoşa hala gelmez. Yazar bu kez son bir şans dener: “*Alyoşa buraya gel, elimde bir araba var, gel ve onu al*”, deyince Alyoşa, derhal, koşarak gelir, ama bakar ki araba yok, üstelik babası da ona neden ortadan kayboldun diye fırça atmaktadır.

Baba-oğul birbirlerine küs bir şekilde eve kadar gelirler. Yazar, evde de oğluna biraz tavır yaptıktan sonra barışırlar ve birlikte oynamaya başlarlar. Yatma zamanı gelir. Yazar oğlunu alır yatağına götürür, sonra odadan çıkar, ama Aloşa biliyordur ki birazdan babası her zaman olduğu gibi elinde mumlarla geri gelecek. Babası çok geçmeden elinde çiniden, üzerinde Rönesans dönemi Fransa'sı erkeklerinin kıyafetleri gibi bir kıyafet olan insan figürlü bir şamdanla Alyoşa'nın odasına gelir. "Sveee-çeç-kaaa", diye melodik bir şekilde seslenerek Alyoşa'nın odasına girer. Sonra her zaman yaptıkları gibi mum üzerindeki şekillerden oyunlar oynarlar, en son olarak Alyoşa mumları söndürür ve uyumaya başlar.

Hikâyenin Türkçeye tercümesi: "Mum"

Yazar bu lirik tarzdaki hikâyesini oğluyla yaşadığı anları anlatarak yazmıştır. Yazmış olduğu son eserlerinden bir öncekidir. Yaratıcılığında, Abramtsev'deki yazılığında, oğluyla geçirdiği günlerden beslendiği dönemlerdir.

Eser ben-anlatıcı şeklinde yazılmıştır ve bir "yaşantı edebiyatı"dır.

Anlatım ilmikli olay örgüsü şeklinde ve kahraman anlatıcının bakış açısıyla yazılmıştır.

Mekân olarak dışarıda yürüyor oldukları zamanda açık, evde oldukları zamandaysa kapalı mekân olarak kullanılmıştır.

Yazar eserini geçmiş zamanda yazmıştır. Anlatılan zaman anlatım zamanının gerisinde kalmıştır. Artık şimdilerde daha büyük olan oğluna onun küçüklüğünü hatırlattığı bir eseridir.

Hikâye kapalı olay örgüsü şeklinde bitirilmiştir.

Mecaz, benzetme: "*Bir an gibi, bir kalp vuruşu gibi geçip gitmişti yaz.*"⁵⁸, "*Uyuyan bir insan gibidir Kasım ayı.*"⁵⁹

⁵⁸ Kazakov, Yuriy, Legkaya Jizn, izdatelstvo Azbuka-klassika, St. Peterburg, 2003, s. 361

⁵⁹ a.g.e., s. 361

III. XXVI. Vo Sne Tı Gorko Plakal

Yazar, oğluna sıcak bir yaz günü yazlıktaki bir komşusu hakkında anlatır.

Komşusu yazlıkta yalnız başına oturuyordur. Bu yalnızlık onu çok sıkılmaktadır, çok kederlidir. Yazara, bu sonbaharda intihar etmek istediğini söylemiştir, ama yazar onu ciddiye almamıştır. Hatta bir gün, komşusu geceleyin korktuğunu söyleyerek yazardan kurşun istemiştir. Bu komşusunun adı Mita'dır.

Hikâyeyi işlerken yazar bir yandan oğluyla vakit geçirirken, diğer yandan da komşusu Mita'nın neden intihar etmiş olabileceği hakkında düşünmektedir. Bu arada, bazen oğluna bakarken kendisiyle ilgili bazı şeyleri de hatırlar.

Sonra başka bir gün oğlunun doğduğu günü hatırlar. Alyoşa daha ilk uykusunda gülümsüyordur ve yazar onu böylesine güldüren nedir acaba diye düşünmüştür.

Yazar oğluyla birlikte göle gelir. Alyoşa burada bir kenara yatarak suyun dibini seyreder. Yazar burada da oğluna bakıp, neden Mita intihar etti diye anlamaya çalışmaktadır.

Oğlunun uyku saati gelmiştir artık, bu yüzden eve dönerler. Yazar oğlunu yatırmış ve daha sonra onun geleceğiyle ilgili düşünmeye başlamıştır. Bu düşünce, onun çok ileri yaşlarıyla ilgili değildir, yalnızca yakın zamanlarla ilgilidir. Bu arada Alyoşa'nın ağlama seslerini duyar ve uyandığını sanarak onun yanına gider. Yazar orada görür ki Alyoşa uykusunda ağlıyordur, hem de acıyla ağlıyordur. Yazar onun rüyasında ne görüyor olduğunu merak eder, çünkü biliyordur ki rüyalar gerçekleri yansıtır. Oğlunu uyandırır. Alyoşa bir süre sonra susar ve gülümsemeye başlar.

Az sonra yemek masasına gelirler. Burada Alyoşa babasına ciddi gözlerle bakıyordur. Bu anda yazar oğlunun artık büyüyor olduğunu ve kendisinden yavaş yavaş uzaklaşmakta olduğunu fark eder.

Hikâyenin Türkçeye tercümesi: "Uykunda Acıyla Ağlıyordun"

Bu lirik eser yazarın yazdığı son eseridir. Abramtsev'deki yazlığında komşusunu kaybettiği dönemleri anlattığı bu hikâyesinde oğlu Alyoşa henüz 1,5 yaşındadır. Bu eserinde yazar, yakın arkadaşının intiharıyla ortaya çıkan şiddetli düşüncelerine yer verir ve yaratımında bu trajik olayı oğluyla ilişkilendirir.

Eser ben-anlatıcı şekilde yazılmıştır ve bir "yaşantı edebiyatı"dır.

Anlatım ilmikli olay örgüsü şeklinde ve kahraman anlatıcının bakış açısıyla yazılmıştır.

Mekân olarak göl kenarına gittiklerinde açık, evde oldukları zamanlarda kapalı mekân olarak kullanılmıştır.

Yazar eserini geçmiş zamanda yazmıştır. Anlatılan zaman anlatım zamanının gerisinde kalmıştır.

Hikâye kapalı olay örgüsü şeklinde bitirilmiştir.

Metafor: “*Bir inci tanesi fener parlıyordu*”⁶⁰

⁶⁰ Kazakov, Yuriy, Legkaya Jizn, izdatelstvo Azbuka-klassika, St. Peterburg, 2003, s. 375

IV. BÖLÜM

“KUZEY GÜNLÜĞÜ” (SEVERNIY DNEVNİK) KİTABINDA YER ALAN ESERLERİNİN ÖZETLENMESİ VE GENEL OLARAK İNCELENMESİ

IV. I. Severniy Dnevnik

Yazar Arhangelsk ve Murmansk’lı balıkçılarla, Yuşar isimli bir gemide, Mezin nehrinden yola çıkar ve Beyaz Deniz’e gelir. Yazar bu gemi üzerinde neler gördüğünü, neler yaptığını daha önce Kuzey’e geldiği zamanlarda neler yaşadığını da eklediği günlük tutar.

Gemi yolculukları dışında, günlük boyunca Koyda ve Mayda isimli köyleri tasvir eder. Balıkçıları, halkı, onların yaşayışlarını, oradaki kolhozları anlatır.

Tuttuğu bu günlükte yazarın kahramanları vardır. Bunlar: Tamirci Popov, gemici Maligin, kaptan Jukov, balıkçı Kotsov, evinde kaldığı Pulheriya Yeremeyevna ve nentsiler.

Eserin Türkçeye tercümesi: “Kuzey Günlüğü”

Yazarın bu yazmış olduğu bir hikâye değil bizzat içinde bulunduğu Kuzey’de geçen bir dönemin kâğıda alındığı bir günlüktür. Günlük içerisinde başından geçen herhangi önemli bir olay yoktur. Ancak bu yolculuk esnasında tanıştığı yaşlı bir postacı, daha sonra yazarın Manka isimli kahramanın ortaya çıkmasında ona kaynak olmuştur. Yine bu yolculukta bütün gördükleri ve yaşadıkları, muhakkak ki Kuzey’le ilgili kaleme aldığı hikâyelerinde ona kaynak olmuştur.

Günlük ben-anlatıcıdır ve tabii olarak “yaşantı edebiyatı”dır.

Anlatım ilmikli olay örgüsü ve kahraman anlatıcının bakış açısıyla ele alınmıştır.

Mekân gemide geçen zamanlar ve geldikleri köylerde girdiği evlerde kapalı, diğer anlarda açık mekân kullanılmıştır.

Yazar Kuzey’de tuttuğu bu günlüğü yıllar sonra, düzenleyerek ortaya çıkartmıştır. Anlatımını geçmiş zamanda yapmıştır, anlatılan zaman anlatım zamanının gerisindedir.

Günlük açık olay örgüsüyle bitirilmiştir.

IV. II. Nestor i Kir

Yazar, Kuzey’de deniz kıyısında bir köydedir. Birazdan bu köyden çıkıp 60 km’lik uzaklıkta bulunan başka bir köye gidecektir ve onu bu yol değil yalnızlık korkutmaktadır.

Yola çıkar. İlk günde 27 km yürür. Bir izbe bulur, ancak burada kimse yoktur. Yoluna devam eder. İstikameti Kyaga köyüdür. Şimdi Varzuga tonyasına gelir. Burada iki balıkçı görür, birisi yaşlı, birisi genç, ayrıca birisi sağır, birisi de kördür. Buradan bir kayığa atlar ve Kyaga köyüne gelir. Bir ev bulur ve orada kalmaya başlar.

Evin sahibi 60 yaşında dev cüsseli, güçlü bir adamdır. Bu adamın kendisi gibi büyük ve güçlü bir de oğlu vardır. Yalnız bu oğlanın akli dengesi tam olarak yerinde değildir, biraz rahatsızlığı vardır. Yersiz konuşmalar yapan, yersiz yere, bir şeyleri daha anlamadan, anlamsız gülücükler atan bir hali vardır. Yaşlı adamın adı Nestor, oğlunun ise Kir’dir.

Yazar Nestor ile emeklilik üzerine konuşuyordur. Nestor ona kolhozda çalıştığını ama emekli olamadığını anlatır.

Nestor yazara geçmişinden bahsetmeye başlar. Bir zamanlar dedesi ve babasıyla beraber birlikte kurdukları işte çalıştığını, çok iyi paralar kazandıklarını ve kazandıkları bu paralarla yeni yatırımlar yapıp zengin olduklarından bahseder. Ancak Nestor’un dedesi ve babası daha sonra kulak olmuşlardır. (kulak: SSCB’de kolhoz kavramı henüz ortaya çıkmadığı zamanlarda kendi işini kurmuş ve çalışan serbest girişimciler vardı, ancak kolhozlar kurulduktan sonra, kişisel olan bütün iş yerleri devlet tarafından kapatıldı. Bu iş sahiplerine de ya kolhozda çalışacaksınız ya da Kuzey’deki boş topraklara gideceksiniz denildi. İşte kolhozda çalışmayı reddeden bu insanlara kulak denirdi.) Nestor ise kolhoza girmiştir. Burada yıllarca çalışmıştır ve şimdi emekli olmayı istiyordur. Ancak kolhozda emeklilik yoktur.

Yazar Nestor ile tonyaya gider. Biraz da orada zaman geçirirler, balık avlarlar, sonra Kir ile birlikte ava çıkarlar. Bu şekilde Nestor’un ve Kir’in günlük hayatlarından bahseder. Sonunda eve dönme zamanı gelmiştir ve onlarla vedalaşip oradan ayrılır.

Denemenin Türkçeye tercümesi: “Nestor ve Kir”

Yazarın fizyolojik bir denemesidir bu eser. Kendisini Kuzey’e çeken insanları ve hayatı romantikleştirmez, objektif bir gözle baktığı bu insanların içerisindeki “ben”i ortaya çıkarır. Kazakov, güçlü, amacı olan karakterleri, şiirsel, doğal çevreyi sever, ama onları hiçbir

zaman idealleştirmez. Bu eserde de yazar, başkahramanların doğasına ve çalışkanlıklarına hayran olarak yeni bir neslin doğuyor olduğuna işaret eder. Bu açıdan Kuzey temalı bu eseri deneme türüne yakındır.

Eser ben-anlatıcı şeklindedir ve bir “yaşantı edebiyatı”dır.

Anlatım kronolojik olay örgüsüyle ve kahraman anlatıcının bakış açısıyla ele alınır.

Mekân olarak evde geçen olaylarla kapalı, diğer zamanlarda açık mekân kullanılmıştır.

Yazar eserini geçmiş zamanda yazmıştır. Anlatılan zaman anlatım zamanının gerisinde kalmıştır.

Eser kapalı olay örgüsüyle son bulmuştur.

IV. III. Dolgiye Kriki

Avcılar nasıl avlanacaklarını ava gidip orada alaylı olarak öğrenirdi. Ancak Kazakov’un böyle bir fırsatı olmamıştır. Moskova’da yaşıyordur, bu yüzden o da kütüphaneye gider ve burada bütün gün avla ilgili kitaplar okur. Av konusunda ne öğrendiyse, hayvanlar, silahlar hep bunun sayesinde. Sonunda bir gün kazandığı birazcık parayla kendisine çok da iyi olmasa da bir silah almıştır. Bu esnada mevsim bahardır.

Ağustos ayı gelince ilk avına çıkmıştır, ama silahı çok kötüdür. 15 m ilerideki ördeği bile vuramıyordur.

Aradan 20 yıl geçmiştir ve yazar bir gün yine ava gitmiştir. Mayıs ayıdır. Yanında iki kişi daha vardır. Trenle yola çıkıp Vologda şehrine varırlar. Burada bir izbeye yerleşirler. Sonra da hemen ava çıkarlar. İçlerinden yalnızca birisinin avlayabildiği bir kuşla eve dönerler. 5 gün geçmiştir aradan birisi sıkılıp oradan ayrılmıştır ve şimdi yazar bir arkadaşıyla kalmıştır.

Vologdalı birisi yazara ve arkadaşına 20 km ötede bulunun güzel bir av yerini tarif eder. Avlanacakları bu göle giden yol bir bataklıktır. Bataklığın üzerinde de 20 km uzunluğunda ağaçtan bir yol vardır. Avlanmak için mükemmel bir yerdir. Buraya avlanmaya gelenleri gölün karşısında oturan yaşlı bir adam ağırlar. Bu yüzden buraya avlanmaya gelenler

buradaki “dolgiye krika” adındaki iskeleden karşıya, yaşlı adama bağırlar, sonra da orada bulunan demir çubuğa vurarak onu çağırırlar.

Yazar, arkadaşı ve bir rehber buradaki göle gitmeye karar verirler. Göle geldiklerinde karşıya bağırlar, demir boruya vururlar, ama sonuç nafiledir. Karşıda kimse yoktur ve onları duyup kimse almaya gelmez. Bu yüzden o gece orada sabahlamak üzere beklemeye koyulurlar.

Eskiden bu gölün kenarında bir manastır bulunmuş. Onun kalıntılarını gezmeye başlarlar. Gezerlerken 1792 yılından kalma bir mezar bulurlar ve anlarlar ki buradaki yol neredeyse 200 yıllık tarihi bir yoldur.

Ertesi gün olunca bu kez seslerini duyurmayı başarırlar ve gölün karşısına geçerler. Avlanmaya başlarlar, sonra da ev sahibiyle onun buraya nasıl gelip yerleştiği üzerine sohbet ederler. Yazar bu sohbet esnasında o adamın zor bir hayatı olduğunu öğrenir ve tekrar avlanmaya dönerler.

Denemenin Türkçeye tercümesi: “Uzun Çılgınlıklar”

Yazar, Kuzey temalı bu eserini 6 yılda kaleme almıştır. İçinde “ben” i barındıran bu eser deneme türüne yakın bir eserdir yazarın. İç ve dış kontrastların barındığı Kuzey Günlüğü’nün bir parçasıdır ve içinde derin semboller taşır. Yağan kar sessizlik ve yalnızlığı simgeler ve eserdeki asıl duygu, hayata karşı kısa çılgınlara bir protesto niteliğindedir. Yolculuğun son iskelesidir. Kayıkçının karşı taraftan ortaya çıkması için beklenen yerdir. Kayık, ölümü simgeler burada. Bunu yazarın şu cümlesiyle gösterebiliriz: “*Kayık nehir boyunca garip ve boş bir şekilde ilerliyor ve aniden gözden kayboluyor, başka bir dünyaya, başka bir nehre doğru devam ediyor.*”⁶¹

Doğa ve egzotik halkı başarıyla gösterir. Çok uzun olmayan hayatın sonlarına doğru kültür bayağılığına, gösterişe ve duygusuzluğa bir tepki gösterir. Viktor Çalmayev, eser hakkında şöyle söyler: “*Bu bir, 20.yy. Rus günah çıkartma eseridir.*”⁶²

Sonuçta doğayı ve ölümü içine aldığı bu eserinde hayata “ne” sorusunu sorar ve kendisi cevaplar. Cevap: “uzun çılgınlıklar” dır.

⁶¹ Kazakov, Yuriy, Legkaya Jizn, izdatelstvo Azbuka-klassika, St. Peterburg, 2003, s. 630

⁶² Çalmayev, Viktor, “*Dorogi Zemniye i Puti Nebesniye, Tvorçeskiy Put Yuriya Kazakova*”, Literatura v Şkole, No:6, Sayı:495, Moskova, 1997, s. 63

Eser ben-anlatıcı şekilde yazılmıştır. Bir “yaşantı edebiyatı”dır.

Anlatım kronolojik olay örgüsü ve kahraman anlatıcının bakış açısıyla ele alınmıştır.

Mekân olarak avlandıkları ve kayık üzerinde oldukları anda açık, konaklamak üzere evlere girdikleri ve bu evlerdeki sohbet anlarında kapalı mekân kullanılmıştır.

Yazar eserini geçmiş zamanda yazmıştır. Anlatılan zaman, anlatım zamanının gerisinde kalmıştır. Anlatım esnasında 20 yıl geçmişti şeklinde zaman daraltmasına gidilmiştir.

Eser kapalı olay örgüsüyle son bulmuştur.

V. BÖLÜM

ÜÇ PARÇADAN OLUŞMUŞ HİKÂYE OLAN “İKİ GECE” (DVE NOÇİ) ESERİNİN ÖZETLENMESİ VE GENEL OLARAK İNCELENMESİ

Birinci Gece

Savaş zamanıdır, ikisi kadın, ikisi erkek dört kişi 6 katlı evin çatısında gökyüzündeki uçakları kontrol nöbeti tutmaktadırlar. Bu kişiler gündüzleri kimi hemşire olarak, kimi bir fabrikada çalışıyorlardır, akşamlarıysa böyle uçakları gözetliyorlardır. Bunlardan birisinin adı Lena'dır. Lena, daha önceleri sirkte çalışıyordu, ama iki haftadır hemşirelik kurslarına katılmaktadır. Aslında istediği bir savaş pilotu olmaktır.

Bu kişilerden bir diğeri Vasiliy'dir. Onun çok büyük dudakları olduğu için ona Guban diyorlardır. Diğer iki kişi ise birisi Piskov Elegiy, diğeri de Faina'dır.

O gece bu dört kişiyle birlikte 13 yaşlarında Koyla adında bir çocuk daha vardır. Gece bitmek üzeredir, dinlenmeye çekildikleri bu anda bir uçak daha geçer. Casus uçak olabileceğini düşünürler, ama çok kısa bir süre sonra uçak bir bomba atar. Atılan bu bomba tiyatro binasına düşer. Çok büyük bir sarsıntı olur. Bu dört kişinin bulunduğu yer de sarsıntıdan nasibini almıştır. Bombanın bu etkisiyle Lena, oracıkta hayatını kaybeder. Diğerleriyse yara alarak kurtulurlar. Sokakta birçok ölü vardır. Lena'yı da bu ölülerle bırakıp oradan ayrılırlar.

Arbat Enkaz Altında Kaldı

Yazar burada Arbat sokaklarının savaş esnasındaki halini anlatır

Koyla etrafına bakarken annesinin sesini duyar. Annesi sonunda onu bulmuştur. Artık neredeyse onun öldüğünü sanıyordu annesi.

Aradan yıllar geçmiştir ve Kolya 33 yaşındadır. Nikolay Petroviç olarak anılan bir mühendis olmuştur ve Moskova'da çalışıyordu. Petya isimli bir oğlu bile vardır.

Nikolay bazı gecelerde kendisini atom bombasının ışıklarından kaçıyor görür. Böyle zamanlarda korkarak uyanır, sonra sakinleşmek için bir sigara yakar ve radyoda da caz müzik açar.

Bu dört kişilerden diğerlerine gelince, onlar da artık ölmüşlerdir. Sık sık bu kişileri ve savaş zamanını yâd eder Nikolay ve nefretle savaş kararı almış generalleri, atom bombasını ve diğer bombaları da yapan uzmanları hatırlamaktadır.

Ve Artık Beş Yıldır...

Ve artık beş yıldır T. (savaş dönemini yaşamış kişilerden birisi) Kuzey Buz Denizi'nde bir meteoroloji istasyonunda görev yapmaktadır. Eylül sonu gelmiştir ve izin vaktidir. İki ay için izne ayrılacaktır. Kırım'a gitmeye karar vermiştir. Havaalanına kadar iki saat süren bir yürüyüş yapar.

T. havaalanına geldiğinde çok neşelidir. Küçük bir uçakla Kuzey'e kadar gelir. Oradan da trene binip St Peterburg'a gider. Burada bir gün kaldıktan sonra yine ertesi sabah trene binerek Kırım'a yola çıkar. İki gün sonra Kırım'ın Fiyadosya şehrine gelir. Bütün Kırım'ı gezmeye başlar. Sonra savaş yıllarını hatırlar. *"Bunca insan ne için öldü, ben geceleri rahat uyuyayım, Kırım'ı rahat rahat gezeyim"*, diye düşünür ve onlara minnet duyguları besler. Atalarımıza teşekkür etmek için bu hayatı çok iyi yaşamak gerek diye de düşünür ve babasını da hatırlayarak ona da teşekkür eder.

Eserin Türkçeye tercümesi: "İki Gece"

Diğer adı da ruhların ayrılığı olan bu eserinde yazar savaş yıllarını hatırlıyor. Nefret ediyor savaşı çıkaranlardan, ölenler için üzülüyor, ama bu savaş karşısında canlarını verip vatanlarını savunan atalarına da minnetlerini sunuyor.

Eser o-anlatıcı şeklinde yazılmıştır.

Anlatım iç içe geçmiş olay örgüsü şeklinde ve müşahit anlatıcının bakış açısıyla ele alınmıştır.

Mekân olarak "birinci gece"de savaş meydanında geçen anlarda açık, sığındıkları bina içerisinde kapalı mekân kullanılmıştır. "Arbat Enkaz Altında Kaldı" kısmında girişte annesinin Kolya'yı aradığı an açık, daha sonra Kolya'nın büyüüp 33 yaşına gelmiş haliyle kendi evinde bulunduğu anlar kapalı mekân olarak kullanılmıştır. "Ve Artık Beş Yıldır"

kısımında T.'nin trenle yaptığı yolculuklar kapalı, Kırım'a gidiş esnasında ve Kırım sokaklarında olduğu anlarda açık mekân kullanılmıştır.

Yazar eserini geçmiş zamanda yazmıştır. Anlatılan zaman anlatım zamanın gerisindedir.

Eser kapalı olay örgüsüyle son bulmuştur.

VI. BÖLÜM

YURİY KAZAKOV'UN EDEBİYAT ANLAYIŞI ve RUS EDEBİYATINDAKİ YERİ

“Yazar Yuriy Kazakov, düz yazıyla kendisinde ve günümüz neslinin okuyucularında hayat salının sevincini yeniden kurar.”⁶³

S. Fedyakin

Yuriy Pavloviç Kazakov'un yaratıcılığını incelerken dönemin edebiyatçıları, edebiyat eleştirmenleri ve edebiyat tarihçilerinin yazarın yaratıcılığıyla ilgili ilginç fikirler dile getirdiklerini gözlemledik. Biz de bu araştırmamızı yer yer bu ilginç kaynaklardan faydalanarak sürdürmeye çalışacağız, ayrıca yazarın kendi düşüncelerine dayanan söylemlerinden de faydalanacağız.

“Yazar cesur olmalıdır,... çünkü hayat onu zorlar. Temiz, beyaz bir sayfayla baş başa kaldığında, karşısında her şey azimle durur. Karşısında daha önceden yazılmış milyonlarca kitap vardır, düşünmesi oldukça ürktücüdür! Onun hakkındaki düşünceler, daha önceden çoktan yazılmış olması, bunun için geç kalındığı üzerinedir. Karşısında bir baş ağrısı ve muhtelif günlerde kendisine güvensizlik, bu dakikada onu arayan veya ona gelen çeşitli insanlar ve bu anda önüne bundan daha önemli bir işin gelemeyeceği gibi önemli, çeşitli tasalar, uğraşlar olur. Karşısında güneş, evden çıkmaya çekerken genellikle bir yerlere gitmek, bir şeyi çok görmek, herhangi bir mutluluğu tecrübe etmek gibi olur. Ve yağmur vardır karşısında, ruhun ağırlaştığında, kederliyen çalışmak istemezsin...

Günümüz yazarı günde on saat çalışıyor. Sık sık kendisini durduruyor ve gün geçiyor ve bir gün daha, bir gün daha, ama atamıyor, kızgınlıkla fazla uzun yazamıyor, neredeyse üretiminin az olduğunu, nafîle geçmiş günler gibi gözyaşlarıyla hisseder...

⁶³ Fedyakin, S., “Nostalgiya”, Literatura Obozreniye, No.4, Moskva, 1989, s. 93

... İnşa edilmiş dünyada, istediğin gibi, kimsede olmayan ayrıcalık gibi egemenliğin yoktur. Ama senin bir doğrun, bir şerefin vardır. Ve bütün mutsuzluğuna, fiyaskolarına karşılık üç kat fazla çalışmak zorundasındır, ne de olsa insanlara mutluluk taşımak ve hayatın daha iyi son bulacağına dair sonuçsuz konuşmak zorundasındır...”⁶⁴

Yuriy Kazakov kendi hikâye yazarlığıyla ilgili bir ifadesinde şu düşüncelerine yer vermiştir: “Yazdığım her hikâye kendi tarihini, kendi başını, sonunu ve kendi kaderini yapıyor... Bazen hikâye başından belli olmuyor, yazmaya başlıyorum, bir iki sayfa bir şey yazıyorum, ama bana gereken o sesi hissedemiyorum. Tam tersi de olabiliyor. Hikâyeye başlarsın, bir iki paragraf yazarsın ve şöyle hissedersin: Yürümeye başladım, seni bir egemenlik aldı götürdü ve sen bu sesle, bu esere doğal olarak gereken tonla bir armonikaya düştün. Bana öyle geliyor ki, bir hikâyede en önemli şey, bu başlangıç ve sondur. Ortasında bir şekilde uzatmak ya da kısaltmak mümkündür...”⁶⁵

Edebiyat eleştirmeni, edebiyat tarihçisi İgor Kuzmiçev, Yuriy Kazakov ile ilgili düşüncelerini açıklarken şöyle söylemiştir: “Hikâyelerinde, her bir seferinde yenilikle, o ana dek gün yüzüne çıkmamış bir tarafı, ender bir yetenek ortaya çıkar. Yayınlanan hikâyelerinin alışılmadık tasvirleriyle heyecanlandığı ve istemeden bir şeyleri sonuna dek anlamadığını, önemli bir şeyin aklından uçup gittiğini, kalbiniyse bir güzellik duygusunun sardığını, seni yeniden, bir şeylerin, artık bu yayınlanmamış hikâyeye bağladığını düşünürsün. Kitabı açarsın ve onun ya da bir başkasının konusunu hatırlayıp anlaşılmasın bir ilgiyle ve merakla bu ilgi çekici seri tekrardan, senin için neyin önemli olduğunu unutup okumaya başlarsın. Yuriy Kazakov’un bunu nasıl başardığı her zaman bir sır olarak kalacak...”

Kazakov doğuştan bir hikâye yazarıdır ve bu sorumluluk misyonunu genç yaşından beri üzerinde taşımıştır.

Yazar, 1954 yılında yazdığı ilk hikâyesi olan “*Na Palustanke*” (İstasyonda) ile başladığı edebi hayatına ve yaşamı boyunca çıkarttığı on tane kitabıyla Rus edebiyat tarihine hak ederek büyük bir yetenekle girmiştir.

Yazarın edebiyat yaratımları, 20. yüzyıl edebiyatının “*Don Çözülmesi*” dönemlerine rastlamaktadır. Kazakov, bu dönem içerisinde yazdığı eserlerde kendisine ait bir yol çizmiş ve bu yolda yazmış olduğu hikâyelerinde kimi zaman eleştirel yaklaşımları olmuştur. Örnek

⁶⁴ Konetskiy, Viktor, “Zaveşannoye Slovo”, Studençeskiy Meridian, No:3, Moskva, 1989, s. 50

⁶⁵ Çalmayev, Viktor, “Dorogi Zemniye i Puti Nebesniye, Tvorçeskiy Put Yuriya Kazakova”, Literatura v Şkole, No:6, Sayı:495, Moskva, 1997, s. 54

olarak, “*Strannik*” (Seyyah) hikâyesinde seyyah İoann ve Lyuba’nın “çalışmak” üzerine sohbetleri, “*Kabiası*” (Kabiaslar) hikâyesinde Jukov’un hurafelere karşılık kültürel sohbetlere ilgi duyması ya da “*Dom Pod Kruçey*” (Uçurumun Altındaki Ev) hikâyesinde Tanya’nın yaşadıkları şehrin durumunu anlatması, gösterilebilir. Ancak bunlar genel sosyolojik sorunlardır, o, tabiri caizse, “nev-i şahsına münhasır” bir yazardır. Gorki Edebiyat Enstitüsünde okuyan, yazdığı hikâyelerde de sıradan olayları, sıradan kahramanlarla, günlük yaşantıları eserlerine konu edinmeyi seven, bol bol gezen ve avlanan ve bunları da edebiyatına yansıtan sessiz bir lirik ustasıdır.

Yazarla aynı enstitüde okuyan Kim Sarañin, Yuriy Kazakov’u şöyle anlatır: “*Yuriy Kazakov enstitüde Valeriya Gerasimova’nın yaratıcılık semineri üzerinde çalışmaktadır. Valeriya Gerasimova, o dönemlerde “Jenşini” (Kadınlar) eserleriyle büyük bir üne kavuşmuştur ki Aleksandr Fadayevev, onun bu eserini çok tutmaktadır. O zamanlarda en revaçta olan şey gerçek edebiyat bohemiydi (yarını düşünmeyen, gününü gün eden, derbeder). Bu bohem, zarif edebiyata olan sevgi ve ona olan inanç göreviydi. Bu düşünceler çerçevesinde buna, yani bu görüşlere katılanlar ve katılmayanlar bulunmaktaydı. Bu sebeple seminer aralarında fikir tartışmaları olurdu. Tabii Yuriy Kazakov da kendi grup arkadaşları olan Anatoliy Kuznetsov, Anatoliy Gladilin, Anatoliy Pristavkin ile edebiyatın parti ülkülerine bağlılığı ve fikirsiz yazarlar üzerine konuşuyorlardı. Burada Gladilin’i tam gösteremsek de Kuznetsov ve Pristavkin o günlerdeki komünist gençlik edebiyatının önderleridir diyebiliriz. Yuriy Kazakov ise onları dinlerdi, bazen de sessizce onlara gülerdi. Bu zamanlar “Don Çözülmesi” olarak adlanırdı ve herkes yeni cezalardan korktukları için meşru duruma geçmemişlerdi.*

*Yuriy Kazakov, içine kapanık, sırları olan birisiydi. Moskovalılar, edebiyat enstitüsü öğrencileri olan yazarlar hakkında, onların yazarlar birliğinin birer memuru olduklarını düşünürlerdi. Ben ise kendi açık Sibiryalı karakterimle bu düşüncelerin aslında acemisi olan bir taşralıydım. Yuriy Kazakov ise susardı. Yuriy Kazakov, özellikle Konstantin Georgeyeviç Paustovski’ye değer verirdi. Ve onun hakkında olan tartışmalarda bu yetenekli Rus yazarının yüksek ustalığını fikirlerinde taviz vermeden gösterirdi. Ama Konstantin Georgeyeviç’in SSCB’nin Sovyet Yazarlar Birliği’nde okunuyor olduğu pek söylenemez ve onlar bu yazar hakkında şöyle düşünürler: “Devrimsel tarihi yürüyüşü ve kendi politik pasifliğini anlamıyoruz. O, doğa güzelliği ve basit Sovyet insanını gösterir.” O zaman, Kim Sarañin Yuriy Kazakov hakkında basit insanların hayatları üzerine olan derin bilgisi ve yeteneği olduğunu düşünüyordu. Ayrıca, “*Strannik*” (Seyyah) ve “*Ni Sutku, Ni Gryuku...*” (Ses Yok*

Suluk Yok) hikâyelerine bakarak onun Rus sanatsal düz yazularındaki ustalığını söyleyebiliriz.”⁶⁶

Kazakov, 20. yüzyıl Rus edebiyatını, 1 Şubat 1958 yılında V. F. Panova'ya yazdığı mektupta şöyle değerlendirmiştir: *“Bizdekiler evrende kuytu bir yerde duruyor, bir rüya, bir hayal. Burada yanı başımızda, köyde, sarhoş koca kadınlar var ve bunlar ne çare, hayal değiller. Biz Gorki'yi aziz doğru olarak sayıyoruz, ama Gorki sarhoş kadın hakkında yazmak istemeyebilirdi. Sarhoş kadın ona tezattı, hastaydı, kadının temsil edildiği şekliyle onu yıkmıştı. O zaman 19. yüzyıldı deyiniz. Ama gene de o zamanlar başarılar muazzamdı ve o zaman Gorki'ye söyleyebilirlerdi. “Söleyiniz, fabrikalar, yollar yapıyoruz, bilimde ilerliyoruz, yüce bir yüzyıldayız, sizse koca karı hakkında yazıyorsunuz.”*

Haklı mıyım, değil miyim bilmiyorum, ama düşünüyorum ki bizim bütün felaketimiz çağdaş edebiyatı bu kaliteden mahrum bırakıyorlar, onu genelleştiriyorlar. Bizi genellemek gereksizdir. Bizim kahramanlarımızın ardında binlerce, milyonlarca kahraman duramaz eski edebiyatta olduğu gibi. Gonçarov, “Oblomov”u yazdı. Dobrolyubov, “Oblomovculuk” tabirini çıkarttı. Haklı mıydılar? Hem evet, hem hayır. Hiç de bütün Rusya Gonçarov ve Dobrolyubov'un gösterdiği gibi “Oblomov”lardan oluşmuyordu. Ama akıllı insanlar çıkış kapısı buldular, “biz Oblomovuz uyumak lazım.” Ya şimdi? Eğer bir tasvir ya da bir tip ya da olumlu kahramanın karakterini yaratıyorsanız, onu genellerler ve size şöyle derler: “Doğru”. Ama güçlü bir şekilde yazılmış olumsuz karakterlerle de size değer verirler, bu kez: “İftira” derler.”⁶⁷

Kazakov yine bu dönemlerde kendisi ve çağdaşları hakkında A.L. Dimşits'in *“Literatura i Jizn”* (Edebiyat ve Hayat) gazetesinde 21 Aralık 1961 yılında *“Rabotat Drujbo”* (Arkadaşça Çalışmak) adlı makalesinde yeni nesil yazarların eleştiriden hoşlanmadıkları hakkındaki yazısına cevap olarak yazdığı mektubunda şöyle söylemiştir:

“Biz kendilerinin küçük ama zalimce, tek amacı sövmek, azarlamak olan eleştiri yazularından hoşlanmayız.

⁶⁶ Saraçin, Kim, *“Strannik Sovetskoy Literaturi”*, Literaturnaya Uçeba, no:4, Moskva, 2002, s. 73

⁶⁷ Kuzmiçev, İ.S., *“Snova Vspomnil Leningrad (Pismo Yuriya Kazakova)”*, Zvezda, izd. Hudojestvennaya Literatura, No:1, Leningrad, 1990, s. 164

Edebiyata ilgi duyduğumdan beri genç yazalar üzerine çok fazla makale okudum ve bu makalelerde onları “halk karşıtı”, “gerçeklikten uzak”, “anlamsız”, “geri kalmış”, “iftiracı” gibi ithamlarla hatta daha fazlalarıyla nitelendirdiklerini gördüm.

1956 yılında ilk hikâyelerimi henüz daha yayınlamadığımda beni derhal “naturalist”, daha sonra “dekadant”, “neorealist”, “epigon”, “antihümanist”, “soyut hümanist” diye adlandırdılar. Benim hayata “karanlık bir köşeden” bakıyor olduğumu” gerçeğe iftirada bulunduğumu”, “gri bir mız mız olduğumu”, “hikâyelerimin ideal kusurları olduğunu” yazıyorlardı, en sonunda da Nezarenko’nun eleştirisi olan “Krokodila”nın (Timsah) sayfalarında, daha çok yakın bir zamanda, elimin “Smerdiyakov’un ruhuna” uzandığını yazıyordu.

Biz, aşk, emek, yağmurlar, bahar, yalnızlık ve arkadaşlık, korkular ve korkularını yenme, yücelik ve küçüklük üzerine yazarız, biz hiçbir zaman çalışmalarımızdan memnun olmayız, daha iyisini ve fazlasını isteriz, hatta yaparız ve hatamızı telafi ederiz, düzeltiriz. Ve gerçek bir eleştiri bizim bütün işlerimizde her zaman yardımcı olmuştur ve bize cesaret vermiştir. Bu eleştiride biz hem cesaret ve şefkat, hem felsefe ve öfke, hem düşüncenin gerçekliğini, hem de hizmet verdiğimiz işin derin anlamını buluruz...⁶⁸

Kazakov, edebiyat hocası Konstantin Georgeyeviç Paustovski’nin gerçek bir hayranıydı. “Novosti” (Haberler) gazetesinde onun için mükemmel bir makale yazmış ve bu makaleyi, “*edebiyatta Paustovski gibi bir yazarın olması edebiyat için nasıl da faydalıdır,*”⁶⁹ şeklindeki sözleriyle bitirmiştir.

Edebiyat eleştirilerinde yeni bir çağdaş edebiyatçı olarak ortaya çıkan Kazakov, en iyi, devam eden geleneksel klasik Rus edebiyatçılarından bir tanesidir. Hikâye türüne olan sadakat, lirik yapı yeteneği, Kazakov’un tematik eser özellikleri onu, kendisinin öncüleri olan A.P.Çehov, İ.A. Bunin, İ.S. Turgenyev, M.M. Prişvina, K.G. Paustovskiy, E. Hemingway okuyucularının okuduğu yazarlar arasına sokmuştur.⁷⁰

Yuriy Kazakov’un ilk hikâyelerinde “*Na Palustanke*” (İstasyonda, 1954), “*Nekrasivaya*” (Çirkin, 1956) ve özellikle “*Galuboye i Zelenoye*” (Mavi ve Yeşil, 1957) ve

⁶⁸ Kuzmichev, İ.S., “*Snova Vspomnil Leningrad (Pismo Yuriya Kazakova)*”, Zvezda, izd. Hudojestvennaya Literatura, No:1, Leningrad, 1990, s. 171, 172

⁶⁹ Tarasova, Yelena, “*On Kazalsya Togda Po-Nastayaşemu Şçastlivim, Yuriy Kazakov: Naçalo Puti*”, Naş Sovremennik, Jurnal Pisateli Rossii, No:8, Moskva, 1997, s. 224

⁷⁰ Kremensova, L. P.(Glavnaya Redaktsiya), Russkaya Literatura XX. Veka B Dvux Tomah Tom 2 1940–1990 Godı, izd. Akameziya, Moskva, 2002, s. 112

“*Nikişkini Taynu*” (Nikişki’nin Sırları, 1957) A. Grin ‘in sözleriyle “*hüzünün görünmez gölgesi vardır ve bu gölgede olguların sınırları batar.*”⁷¹ Ama hayatta küstahlık, acımazlık, ruhsuzluk yok mudur? Evet, işte onlar şefkatin, sadakatin yanında, onun “*Na Palustanke*” (Sevgilisi tarafından istasyonda, öylece terk edilip bırakılan bir kızın, bir an ölümü aklından geçirse de sessizce yoluna devam etmesi), “*Ni Sutku, Ni Gryuku*” (Kötü karakterli Baraksin’in karşısında onun bu halinden hiç hoşnut olmayan Saşa karakterinin olması) hikâyelerinde insanın yüzüne karşı bağırılmaktadır. Kötülük, sanatsallaştırılsa bile yazar için yabancıdır.

Şüphesiz bu gibi iyileştirmelerde ruhun oluşumu, “*Nekrasivaya*” hikâyesinde kahramanının bu durumda hala saf, keyfi davranan, hatta hassas olmasıyla ortaya koyulmuştur. Belki de bu, Kazakov’un Bunin’e yakın olmasından, Boris Zaytsev’den hoşlanmasından kaynaklanmaktadır. Bir zamanlar çağdaşlardan V.V. Rozanov: “*Samimiyet, samimiyeti koruyunuz, ruhunuzdaki samimiyet dünyanın bütün servetlerinden daha değerlidir! Yoksa ruhunuzu kimse öğrenemeyecek*”⁷², diye dua ediyordu. Kazakov için bu samimiyet sık sık çiğnenmiş, tahrip edilmiştir.

Şimdi birçokları Kazakov’un sanat ve yaratıcılık yoluna “*Nikişkini Taynu*” hikâyesiyle başlayıp “*Vo Sne Tı Gorko Plakal*” hikâyesiyle de bitirdiğini söylerler.⁷³ Bence Kazakov’un yaratıcılık yolu daha ilk hikâyesi olan “*Na Palustanke*” ile başlamıştır. Çünkü bu hikâyede, az önce yukarıda da belirttiğimiz gibi istasyonda boynu bükük bırakılmış olmasına rağmen temiz kalbi ve saf düşüncesinden bir şey kaybetmeyen genç bir kızla vurgulanan “kötülüğün sanatsallaştırılsa bile yazar için yabancı olması” duygusu onun sanatsal bir özelliğidir ve bu özellik ilk hikâyesiyle birlikte kendisini göstermeye başlamıştır.

Kazakov’un sınırsız bir lirizm anlayışı vardır. Bütün eserlerinde bu sınırsız lirizmi görürüz. Harfleri sanki birer nota gibi de kullanan ve bu haliyle yaratımlarında melodik bir hava yakalayan Kazakov, nesirde gerçek bir lirik ustası, doğa şarkıcısıdır.

Çoğu eleştirmenler, yazarın yaratıcılığını onun lirik düz yazılarındaki ve “*Severnıy Dnevnik*”teki başarılarıyla hatırlayıp şöyle yazmışlardır: “*Kazakov’un sanatı her zamanki Rus türü “ruhun kendiliğinden oyunları”, “yani tabiatın sinesinde, nehrin ya da denizin kıyısında, halk dilinin şiirlerinde zarif bir meditasyondur. Örnek olarak Kazakov için kahramanlarının karakterleri normal hayatın akışından, genel sosyal çevreden yalıtılmıştır”,*

⁷¹ Çalmayev, Viktor, “*Dorogi Zemniye i Puti Nebesniye, Tvorçeskiy Put Yuriya Kazakova*”, Literatura v Şkole, No:6, Sayı:495, Moskova, 1997, s. 55

⁷² a.g.e., s. 55

⁷³ a.g.e., s. 56

hikâyeleri hayal kırıklığı ve yalnızlık üzerinedir. İşte Kazakov'un sanatında temel olan budur."⁷⁴

Bunların hepsi Andrey Plotonov'un da dediği gibi; "*doğru, hatta kesin, ama... yanlış.*"⁷⁵ Gene de Kazakov'un sanatında "kural", "doğruluk" ve kurallardan ayrılma, kurala karşı bir isyan hakkında başka temsiller mükemmel olarak gösterilir.

Kazakov zamanı geride bırakmıştır, şiir lirizminin "*daha uzağına, daha uzağına, daha uzağına*" bir yerlere gitmiştir. Sanki kurala bakışı geride bırakma gibi örnek olarak tabii ve sanatsal olana, doğayla ilişik olana doğru bir yerlere gitmiştir. Artık "av işleri" ya da "vahşi hayvanlar" Kazakov'un eserleri miydi diye konuşmaya başlamışlardır. Sirkten kaçan bir ayının hikâyesi olan "*Teddi*" (1957) ve kör bir av köpeğinin hikâyesi olan "*Arktur Gonçiy-Pes*" (1957) bu şekilde düşünmelerine sebep olan yapıtlarıdır Kazakov'un.

"*Teddi*" ve "*Arktur Gonçiy-Pes*" (Av Köpeği Arktur) hikâyelerinde yeryüzünde yaşayan her canlının kendi doğalarında yaşam istekleri fikri vardır. Hayat bir ayının ve bir av köpeğinin gözleriyle aktarılır. "Burada Tolstoy'un "*Holstomer*", Jack London'ın "*Bely Klık*" (Beyaz Köpek Dişi) ve dahası Ernest Hemingway'in devamcısı gibidir."⁷⁶

"*Teddi*" hikâyesinde Kazakov, ayıyı sanki insanlaştırır, onun karakterini açıklamaya çalışır, insan bilincini ve genel insan hayatını yaşatır ona. Burada Çehov'un "*Kaştanıka*" (Kestane) ve Kuprin'in "*Bely Pudel*" (Beyaz Barbet Köpeği) eserlerini hatırlamak mümkündür.⁷⁷

Hikâyenin kahramanı büyük, kahverengi bir ayıdır, adı da Teddi'dir. Teddi, iyi kalpli, yumuşak, "uygar", tüm vahşiliklerden vazgeçmiş, kurala bağlıdır. Teddi sirkte yalnız değildir. Kendini kazara özgürlük içerisinde, bir orman açıklığında bulur, sanatıyla yeteneklerini zorla kabul ettirerek yaşamaya çalışır.

Kahverengi sirk ayısının biyografisinde keder, aynı zamanda saklı ve açıktır. Bu eğri ayaklı kaçak, kendi "kutsal doğruluğuna" tabii olarak kendi yoluna ayak basmamıştır. O, dener ve tayga ormanında kendi rolünü oynar, seyircisiz ama umutla. Birkaç kez birilerinin onu bulması ve beslemesi umuduyla üzerine vazifeleşmiş görevlerini yapmayı kabul eder.

⁷⁴Çalmayev, Viktor, "*Obreteniye Doma o Tvorçestve Yuriya Kazakova*", Literatura v Şkole, No:6, Moskva, 1988, s. 56

⁷⁵ a.g.e., s.56

⁷⁶ Georgeyeviç, Aleksey, "*Obreteniye Doma o Tvorçestve Yuriya Kazakova*", Literatura v Şkole, No:6, Moskva, 1988, s.16

⁷⁷ a.g.e., s.16

“*Arktur Gonçiy- Pes*”, 1957 yılında, gerçekleştirdiği hayvan mecazıyla, Kazakov’un bilinen yalnızlığı değildir. Bu hayvan mecazıyla yazar, sosyolojik ve hatta ekolojik problemleri ibret verici bir şekilde sunmuştur. Yuriy Kazakov’daki, köpeğin merkezindeki yalnız, dramatik an, bu uyanış, kör öksüzlüğünde bir anıdır kendi doğası, artık kör ve öksüz olmadığı, insanlar için eğlenceli bir oyuncak olmadığı uçsuz bucaksız dünyası hatırladadır.

Kazakov’un kahramanları sanatsal çirkinliğin kabul edilemeyeceği, ahlaki iç duyguları olan kendi dünya görüşüne yakın tiplerdir ya da otobiyografisinden kesitler taşır. “*Eserler yazarların otobiyografisidir*”⁷⁸, der ve otobiyografiler bu düşünceyle onun eserlerini doldurur. Örnek olarak, “*Sveççka*” (Mum), “*Vo Sne Tı Gorko Plakal*” (Uykunda Acıyla Ağlıyordun), “*Proklyaty Sever*” (Lanetli Kuzey), “*Noç*” (Gece), “*Osen v Dubovih Lesah*” (Meşe Ormanlarında Sonbahar), gibi hikâyeler yazarın hayatından kesitler taşımaktadır. Yazar düşüncesine şöyle devam etmektedir: “*Konular, detaylar, peyzajlar, akşamlar, gün batımı ve doğuşu... Her ne zaman olursa yazarın hayatında doğar, hayat bulur. Hikâyede ya da romanda bu onun tutarlılığıdır, ama yazar bunları yaşamından aktarmak zorundadır.*”⁷⁹ Gertsen⁸⁰ de bir zamanlar onun bu görüşüne benzer şekilde düşüncesini aktarmıştı: “*Kararlı bir şekilde her bir kompozisyonumda ruhumun parçalarını görmek istiyorum. Onların toplamı benim hiyeroglif biyografim olacaktır.*”⁸¹

Bu bağlamda Kazakov, “*Dve Noçi*” (İki Gece, 1962–1965) eserinde 1941 Temmuzunda yaşadığı dramatik Moskova epizodunu anlatır. O, topladığı bu materyallerle “*Çestno i Silno*” (Şeref ve Güç) hikâyesine başlamış, ama tamamlamamıştır. “*Zavist*” (Gıpta) (1965) eserinde “*Çestno i Silno*” da yapamadığını yapmış ve 1941 yılında yaşadığı bir kesiti yazmıştır: “*Moskova’da bir Ekim gördüm, kahramanı da kendimdi, barikatlar bulvarları kapatmış, hınca hınç dolu tramvaylarda delicesine gürleyen sesler vardı. Küller savruluyordu sokakta, bombalar patlıyordu bir yerlerde. Sayfalar uçuşuyordu kar gibi ve bu sayfalar rahat hayatın habercisi gibiydi. Ve biz şehir dışındaki topraklardaydık. Potiliha’nın ötesinde erken ayazlar, taşlaşmış toprak, toplanmış lahana çatalları... Ve tüm bu yıllarda çok yorucu yıpratıcı bir iş, hamal, odun, kömür, kâğıt ruloları, kerpiç, sonra çilingir ustaları, sonra damlardaki kar... Eski pantolonlar, yırtık çizmeler. Ve düzenli açlık...*”⁸²

⁷⁸ Kuzmiçev, İgor, “*Roman Rasskazçika*”, Legkaya Jizn, izdatelstvo Azbuka Klassika, St. Peterburg, 2003, s. 782

⁷⁹ a.g.e., s. 783

⁸⁰ Aleksandr İvanoviç Gertsen, 19.yy.de yaşamış Rus yazar ve felsefeci.

⁸¹ Kuzmiçev, İgor, a.g.e., s. 783

⁸² a.g.e., s. 783, 784

Bir şeylerin telafisi imkânsız yitikliği, tarihi adaletsizliğin hayat verici duygusu ve suçsuz ıstırapları Kazakov'un lirik kahramanlarının karakterlerinde yer bulmuştur.

Kazakov kendisine göre temel problemleri şöyle formülize etmiştir: “*Mutluluk ve onun doğası, acısı ve onların değişimi, halkın önündeki ahlaki görev, aşk, kendisinin farkına varma, emekle olan ilişki, kirli içgüdülerin hayatı...*”⁸³

Yuriy Kazakov her şeyden önce aşk konusu işlerken, özellikle “*Goluboye i Zelenoye*” hikâyesinde, Bunin'in; durum hikâyeleri yazmakla ve egoist mutluluğu vurgulamasıyla da Çehov'un Rus geleneğini sürdürmüştür.

Kazakov'u en iyi Sovyet yazarları arasında sayan Tvardovski, onun, edebi yaratıcılığında “Bunin'in estetik öğütleriyle akrabalık” taşıdığını dile getirmiştir. Bu doğrudur. Özellikle, Kazakov, aşk hakkında yazdığı zamanlarda amaçta Bunin'e olan yakınlığı daha fazladır. İçi canlı müzikle ve esnek bir ritimle doyurulmuş, hikâyecinin kahramanın kendine yaptığı heyecanlı itiraf ve aynı zamanda Rusya ve onun kaderi hakkındaki monolog, İ.A. Bunin'in sanat mirasının Sovyet edebiyatına “dönüşü”, Kazakov'un sanatsal üslubunun şekillenmesine sebep olmuştur. Dünya anlayışındaki birlik, Kazakov ve Bunin'i birleştirmiştir. Bu birleşme, hem gerçek yaşamın her anının kahramanların bilincine yansıdığına, hem de geçmişin bakış açısından anlam çıkardıklarında, ortaya çıkmıştır.

Kazakov'un “*Goluboye i Zelenoye*” hikâyesi Bunin'in “*Mitina Lubov*” eserinin sanki açık bir taklidi gibidir. Eleştirmen böyle yazmıştır. Aşkın dramatizemi, yetişkin bir insanın hayatı, bu ve bunun gibi eserlerin, temel, genel konusudur. Ama eğer “*Mitina Lubov*”un şiirselliği ve hikâyenin lirik özelliği Tolstoy'un bir parçası olan 19. yüzyılın klasik Rus realizmine ne kadar yakınsa, “*Goluboye i Zelonoye*” hikâyesinin sanatsal atmosferi de o kadar doyurucudur ve lirizmi de “*Genç Werther'in Acıları*”ndaki sentimentalizmine o kadar yakındır. Yakın bir zamanda, ilk büyük aşk tecrübesini yaşayan Kazakov'un genç kahramanının monologu vardır, ama sonra ayrılığın dramı ortaya çıkmıştır. İlginç bir şekilde bu yüksek lirik eser yeterli derecede kendi vurgusunu yakalamıştır, çok “samimi” ve

⁸³ Kuzmiçev, İgor, “*Roman Rasskazçika*”, Legkaya Jizn, izdatelstvo Azbuka Klassika, St. Peterburg, 2003, s. 784

“heyecanlıdır”. Eserde nasıl bir büyüleyici borazan sesi gelmekte ve caz tınılarıyla satırlar arasındaki boşluğu doldurmaktadır.⁸⁴

Yazar, “genç nesir”e yakın olan “*Goluboye i Zelenoye*” eserini “olgunlaşmamış şehir gencinin” günah çıkartması olarak adlandırmaktadır ve aslında eser yine kendi hayatından kesitler taşımaktadır. Kırılgnlık, coşkunluk ve zamanı kamufle ettiği gizli çocukluğu “*Goluboye i Zelenoye*” eserinde, yazarı ve onun lirizmini doğurmaktadır. Eserin kahramanı Alyoşa yazarın Moskova’ya, Arbat’a olan sevgisini, caza olan düşkünlüğünü, yolculuklardaki hayallerini ve daha, ava olan beklenmedik ilgisini, en çok da onun tarzında açıklanamaz şeylerin meydana gelmesini taklit etmektedir. Ayrıca kahramanın adı, bir tesadüf müdür bilinmez, 16 yıl sonra yazarın oğluna koyacağı isimdir.

Kazakov sadece Bunin’in geleneğini sürdüren bir yazar değildir, aynı zamanda “Don Çözülmesi” döneminin göçmen yazarlarından B. Zaytsev, İ. İlin’in geleneğinin, klasiğin paralelinden geçen (örneğin, İ.S. Turgenyev) ve Yuriy Kazakov’un eski çağdaşlarından K. Paustovskiy, M. Prişvin, V. Bianki’nin geleneklerini de sürdürür.

“*Adam i Yeva*”(Âdem ve Havva), “*Dvoye v Dekabre*” (Aralık’ta İki Kişi) gibi eserlerinde aşk konusu etik problemlerdir. Çünkü bu eserlerinde Kazakov bencil mutluluk taşıyan âşıkları işlemektedir. Bu özelliğiyle yazar, burada Çehov’a yakındır.⁸⁵

“*Dvoye v Dekabre*” hikâyesinin başkahramanı eksiksiz mutlu gibidir. Ona göre mutluluk hayattaki amaçtır.

Bu eserde kahraman mutludur, mutluluğunun sebebi de sevgilisiyle birlikte olması ve kahramanın hayalleri çerçevesinde hareket ediliyor olmasıdır. Ancak kahraman kendi mutluluğu içerisinde sevgilisinin mutlu olmayabileceği duygusunu dahi düşünmemiştir. Ama sevgilisi onun ailesi ve arkadaşları için, hatta kendi arkadaşları için de bir anlam ifade etmek istememektedir. Tek istediği bir eş ve anne olabilmektir ve kahraman bunu eserin sonuna dek görememektedir.

Ortaya çıkan fikir ayrılığının sebebi ruh açıklığında, kahramanın duygusal hareketlerinde, karşılıklı ilişkide mecburiyetle kendisini değiştiremediği alışkanlığındadır.

⁸⁴ Georgeyeviç, Aleksey, “*Obreteniye Doma o Tvorçestve Yuriya Kazakova*”, *Literatura v Şkole*, No:6, Moskva, 1988, s.14

⁸⁵ a.g.e., s.14

“*Adam i Yeva*” hikâyesinde ressam Agayev, birçok eleştirmen gibi sevgilisi Vika’nın da onun pek başarılı bir ressam olmadığını düşünüyor olmasından dolayı Vika’ya kızgındır. Bu sebeple ona karşı kaba davranmaktadır. Agayev sevgilisine düşünce hakkı bile tanımamaktadır, çünkü Vika’nın bu düşünceleri onun mutluluğunu bozmaktadır.

Çehov’un bencil mutluluk, mutluluk değildir düşüncesi, Kazakov’un eserlerinde de yer almaktadır.

“*V Gorod*” hikâyesinde de Vaseliy Kamenin şehre taşınmak istemekte, bunu da karısının hastalığını tedavi ettirebilme bahanesiyle yapmak düşüncesindedir. Ancak karısı köyünden, buradaki hayatından ve eşinden dostundan kopmak istememektedir. Eğer ölecekse de köyünde ölmek istemektedir. Ne var ki Kamenin kendi isteğine ve egoist mutluluğuna esir olarak karısının ne istediğine bakmaksızın, onu da alıp şehre gitmektedir.

İnce Çehov düşüncesi Yuriy Kazakov’un “*Von Bejit Sobaka*” (İşte Köpek Koşuyor) hikâyesinde de görülür. Hikâyenin kahramanı Krımov balık avlamaya şehir dışına gider. Ardında şehrin ışıkları, önünde de balıkçının hayalini kurduğu mutluluk sayıklamaları vardır. Artık otobüstedir, aleladelikten kurtulmuş heyecanlı bir ruh hali vardır. “Mutlusunuz” der ona yol arkadaşı. Yazar neredeyse hikâye boyunca kahramanın mutluluk durumunu not düşer. Kahraman otobüste ormandaki mutluluğunu ve iki gün sonra yeniden bu güzel doğada bulunacağını düşünür. Evet, Krımov mutludur. Paralel bir şekilde hikâyenin başlangıcında yazar, sanatsal bir şekilde başkahramanın yol arkadaşlarının koşulları ve durumu hakkında da anlatır: Otobüste yan koltuğunda oturan bayan nedeni belirsiz bir şekilde uyuyamamaktadır. Hareketsizce oturmakta, kirpiklerini kırıp karanlıkta siyah görünen dudaklarını ısırmaktadır. Doğrudan söyleyemese de kadın, her şey açıktır ki onun katılımını rica etmektedir. Cazibeli bir kadınla ilgilenirmiş gibi ona dikkat gösterip kabiliyetsizliğini ortaya koyar. Kendi durağına gelip de indiğinde otobüsün içerisinde mutsuz bir yüz görür. Daha sonra da aklına birden bu yol arkadaşı geldiğinde şu fikri benimser: “*Egoist mutluluk temiz olmaz. Mutluluk insanlarla paylaşıldıkça güzeldir.*”⁸⁶

Kazakov’un söylediklerine göre, onun Çehov’un yaratıcılığıyla tanışması, “*tesadüfen ve gayriihtiyarî*” olmuştur. Çehov’un yaratıcılığına özgü olduğu gibi, Kazakov’un da yaratıcılığına özgü olan doğruluk (sadakət) hemen bulunur, ancak konu yavaş yavaş gelişir ve derinleşir. Yazar bu konuları kendisi şöyle belirtiyor: “*Mutluluk ve onun doğası, acılar ve*

⁸⁶ Georgeyeviç, Aleksey, “*Obreteniye Doma o Tvorçestve Yuriya Kazakova*”, *Literatura v Şkole*, No:6, Moskva, 1988, s.15

onlarla başa çıkma, halk arasındaki manevi görevler, aşk, kendi kendini tanıma, zorluğa karşı davranma biçimi, kötü içgüdülerin yaşama kabiliyeti.”⁸⁷ Kazakov, yaşam savaşında insanı, insan psikolojisini ve karakterini gösterme yeteneğine Çehov gibi detayları kullanarak ulaşmıştır.

Av konusu yazarın yaratıcılığında önemli bir yer tutmaktadır. Zaten enstitüdeki öğrencilik yıllarında sıklıkla ava gitmiş, bu zamanlarda da eserleri için materyaller toplamıştır. Bunların yanı sıra Arbat'ta, şimdilerde restoran binası olan “Praga” binasının okuma salonunda aşağı yukarı salon kapanana dek oturup avla ilgili olan kitapları da okumuştur. Kısacası, heyecanlı ve tecrübesiz avcı Kazakov'un çeşitli hikâyelerinde ortaya çıkmaktadır. Avlanmadığı zamanlarda da orman açıklığında, amaçsızca gezip sanki unuttuğu bir şeyleri hatırlamış gibi düşünmüştür. Doğa onun şairane düşünce yapısına ilham vermiştir. Örnek olarak “*Goluboye i Zeloneye*”, “*Tihoye Utro*”, “*Noç*”, “*Dolgiye Kriki*”, “*Na Ohote*” gibi hikâyelerinde av konusunu görebiliriz.

Kazakov okuyucularına kendisine ait başka bir dünya, şiirsel, ince ve derin dünyasını açmış, kendine has kahramanlarını kurmuştur. Genellikle hislerin dünyası onun için önemlidir. Kahramanın bu dünyasının tasviri, yazarın her şeyinden daha sıktır. Okuyucu böylece kahramanın hayatına ulaşır, onun ruh halini anlamaktadır. Ancak Kazakov, konu dallarının çoğu aşk üzerine olan eserlerinde, içi rahatlamış ve mutlu aşk hakkında olan eser “*Dvoye v Dekabre*”(1962) dışında, dramatik sonlara yer vermeyi ve kahramanlarına ıstıraplı ve çetin hayatlar sunmayı sevmiştir. Terk edilen sevgililer, karşılıksız aşklar, mutluluğa ulaşmak için kat edilen zorlu yollar gibi. Ancak kahramanları da oldukça güçlüdür, teslim olmazlar. “*Nekrasivaya*” hikâyesinde çirkin olduğu için beğenilmeyen bir kadının bir gün birilerinin çıkıp onu seveceği düşüncesini hiç kaybetmemesi ya da yine “*Na Polustanke*” hikâyesinde geri gelmemek üzere giden sevgilinin ardından bir an intiharı aklından geçirmesine rağmen gücünü kaybetmeyen genç bir kızın yenilmeyişini buna örnek olarak gösterebiliriz.

Kazakov'un kahramanları gezgindir. Çünkü yazar kendisi bir gezgindir. Yaptığı gezilerle, gezip gördüğü yerleri ve oradaki insanları akşam masasına oturduğunda kaleme almak istemiştir. Kazakov ve Dostoyevskiy şu düşüncede birleşirler; karşı gelinmez arzu kendini tanımaktır ve yaşam uzun, bazen de sonsuz seyahatlere (manevi arayışlara) götürür,

⁸⁷ Kuznetsova, Anjelika Alimovna, “*Proza Yuriy Pavloviç Kazakova (Promlematika i Poetika)*”, Avtoreferat dissertatsii na soiskaniye uçenoy stepeni kandidata filologičeskih nauk, Prof. Ognev, A. V.(Nauçnyy Redaktor), Moskovskiy Pedagogičeskiy Gosudarstvennyy Universitet, Tver, 2001, s.12

bununla beraber insanın ruhunda iyilikle kötülüğün, yalanla doğrunun, uyumla uyumsuzluğun mücadelesi gerçekleşir. Holmogorov yazar hakkında şöyle söylemiştir: “*Yazar, edebiyatın kıymet bilenlerine hizmet etmezdi, sözlerinde Tanrı’yı arardı.*”⁸⁸

Birçok yazar gibi Kazakov da Leningrad (St. Peterburg) hayranlarındandır. 1957 yılı Ekim ayında Paustovski’ye şöyle söylemiştir: “*Bu yaz büyük bir sarsıntı tecrübe ettim, ilk kez Leningrad’daydım. Beyaz gecelerine hayran oldum, bu şehir hakkında bir şeyler yazmak istiyordum, ama yazamadım. Yavaş atlı biraz gezdirdi ve hiçbir şey yazamadım.*”⁸⁹

Yuriy Kazakov bir yıl sonra Arhangelsk’teyken Leningrad’ı hatırladığında “*kalbinin acıdığını, orayı gerçekten sevdiğini*” belirtmiştir.

1957 Kasım’ında Leningrad’da genç nesir yazarlarının toplandığı bir seminer olmuştur. Kazakov’da buna katılmıştır. Orada Viktor Konetskiy, Gleb Grişin, Eduard Şim ve diğer edebiyatçılarla tanışmıştır. Bu yazarlar Kazakov’u eleştirisiz, usta ve parlak bir yazar olarak kabul etmişlerdir. Yuriy Kazakov da bu arkadaşlarına yeteneklerinden ve edebiyata olan ciddi tavırlarından ötürü değer vermiştir.

Kuzey, yazarın edebi hayatının içerisinde kendisine çok önemli bir yer edinmiştir. Onun, Rus Kuzeyine karşı ayrı bir dikkati vardır. İlk eserlerinde, bu bölgeye olan sevgisinden bahsetmiştir. 1961 yılında, yazarın, Arhangelskli, Murmanskli kahraman balıkçılar ve denizcilerle birlikte seyahate çıktığı balıkçı gemisindeki gezisini, gördüklerini ve yaşadıklarını anlattığı “*Severnıy Dnevnik*” (Kuzey Günlüğü) adlı bir deneme kitabı ortaya çıkmıştır.

İlk defa 1940’lı yılların sonunda, babasının sürgünde olduğu zamanlarda, annesiyle birlikte onu ziyarete gittiklerinde oradaki gri köy izbelerini sevmiş ve sürülmüş topraktaki köylüyü görüp ona vurulmuştur ve duygusunu şu şekilde ifade etmiştir: “*Yürüyordu ve elleriyle tohumları serpiyordu, atasının tarlasını işliyordu...*”

Edebiyat enstitüsü öğrencisiyken, 1956 yılında “*Znamya*” (Sancak) dergisinin verdiği görevle Kazakov, “*Beyaz Deniz*”e gönderilmiştir. Bu bahaneyle yarım yüzyıl önce bulunduğu Prişvin hattından geçme fırsatı olmuştur.

⁸⁸ Holmogorov, M., “*Eto je Smertnoye Delo*”, Vaprosı Literaturı, No.4, Moskva, 1994, s. 18

⁸⁹ Kuzmiçev, İ.S., “*Snova Vspomnil Leningrad (Pismo Yuriya Kazakova)*”, Zvezda, izd. Hudojestvennaya Literatura, No:1, Leningrad, 1990, s. 162

Büyüleyici kıyı şeridi ve beyaz geceler... Kazakov o anda kendisini yeniden dünyaya gelmiş gibi hissetmiştir. “Her insanın hayatında böyle bir zaman olur, bu bende Beyaz Deniz’in kıyısında oldu. Burada her bir kelime yüzyılları yaşanmış kıldı.”⁹⁰ Yazar burada, Kuzeye olan hayranlığını; “her zaman sadece zaman duraklarında, kuzey kutbunda ve radyo istasyonlarında değil aynı zamanda köylerde, ezelden beri Rus yerleşim yeri olan yerlerde, hayatın çabucak akmadığı yerlerde, daima, yüz yıllardır insanları evine bağlayan aile, çocuklar, ekonomi, doğum, alışılmış kalıtsal emek ve ataların, dedelerin mezarlarındaki haçların olduğu yerlerde yaşamayı isterdim”⁹¹, diyerek göstermeye devam eder.

“*Severnıy Dnevnik*”in konuları özerktir, hepsi önceden düşünülmüştür ve 1960–1972 yılları arasında yazarın sanatında yeni bir etap başlamıştır. Onun bütün hayatı Kuzey’e, o, el değmemiş bakırlığa bağlıdır sanki. Kuzey’in eşsiz doğasının tasvirleri eserlerinde hayat bulmuş, okuyuculara ulaşmıştır. Kuzey’de birçok alanda toplu olarak gelişmiş, birlik ve bütünlük içerisindeki Rus hayatını kavrama fırsatı bulmuştur. Ayrıca, hem oraların ekonomik durumunu, hem de balıkçılık sanayinde ve orman üretiminde teknolojik ilerlemenin detaylarını gösterme şansı elde etmiştir *Severnıy Dnevnik*’te.

Konuları açısından buradaki denemeleri köy nesrine yakınlık taşımaktadır.

Yazar, Kuzey’i evi gibi görmüştür. Zaten “*Severnıy Dnevnik*” de oranın insanlarına duyduğu sevgiden doğmuştur. Yolculukları üzerine lirik bir günlüktür. Rus edebiyatında bu türün yakın öncüleri olarak M. Prişvin ve K. Paustovski’yi, çağdaş yazarlardansa V. Solouhin’i saymak mümkündür.⁹²

Yazarın bu günlükte kullanmaya çalıştığı denemeye V. Dal, muhteşem bir tarif vermiştir: “Deneme, gölgesiz bir resim, kısa hatlarda bir şeylerin el yazısı ve kısa tasvirleridir... Bir şeyin kenarlarıdır, görünüşü, dış görünüşünün etraflıca tasviridir.”⁹³

Kazakov, Kuzey’de, soğuk beyaz denizin resmini lirizmin doruklarında çok iyi bir şekilde çizmiştir: “Güneş batıyor. Batıyor yavaş yavaş ve her yer kızarıyor, kızarıyor...

⁹⁰ Kuzmiçev, İgor, “*Roman Rasskazçika*”, Legkaya Jizn, izdatelstvo Azbuka Klassika, St. Peterburg, 2003, s. 787

⁹¹ a.g.e, s. 787

⁹² Georgeyeviç, Aleksey, “*Obreteniye Doma o Tvorçestve Yuriya Kazakova*”, Literatura v Şkole, No:6, Moskva, 1988, s.17

⁹³ Çalmayev, Viktor, “*Dorogi Zemniye i Puti Nebesniye, Tvorçeskiy Put Yuriya Kazakova*”, Literatura v Şkole, No:6, Sayı:495, Moskva, 1997, s. 61

Güneş yanan ucuyla kızarmış, şeffaf bulutlarla çevrilidir. Sarı saçlı bir kadının saçları gibi hatırda kalıyor. Güneş batıyor, deniz kararıyor, neredeyse siyahtır.”⁹⁴

“*Severnny Dnevnik*” adlı deneme kitabında, nedenini bilmiyorum, ama her zaman şunu isterdim diye yazarmıştı: “*Bir zaman bir yerlerde sabit durmak, köylerde, içten Rus yerleşme yerlerinde, hayatın alelacele gitmediği bir yerlerde yaşamaya başlamak mümkün olmalı.*”⁹⁵

Kazakov, bir seyyahtır. Hayatı boyunca oradan oraya gezmiş durmuştur. Belki de bu yolculukları onu kendi evine, ocağına, yurduna çağırmıştır. Abramtsev’de bir yazlık satın alıp buraya yerleşmiştir. Aslında bu dönemlerde üretkenliği zayıflamıştır. Ancak kimi eleştirmenlere göre kâh müzikle kâh oğluluyla ilişkisinden ortaya çıkan sentezde sanatı doruk noktasına ulaşmıştır.

1973 yılında “Sveçeçka” (Mum) ve 1977 yılında “Vo Sne Tı Gorko Plakal” (Uykunda Acıyla Ağlıyordun) eserlerini yazmıştır. Bu eserler, yazarın, oğluluyla coşkun, soru soran, günah çıkartan (daha doğrusu, monolog, çocuğun kısa repliğine cevap) diyalogudur. Cevap kendisi ve bizim içindir. Bu ruhta, özde, yanan mum ışığı önündeki bu dua, bir şeyleri yeteneğiyle önceden hissetmesi ve yaşaması, kayıp bir şey hakkında acıması vardır. Bilfiil bu, “*Dolgiye Kriki*”nin devamı ve şiddetlenmesidir, hayata, insana, aslında kadere karşı yeni bir durumun fişkırması, yüce, semavi ahlaki taahhütlerin kendi çevresi önündeki fişkırmasıdır. Yazar uykusunda ağlayan çocuğa ne soruyordu? Uykular, rüyalar gerçeğin düzensiz savuşturması değil miydi? Peki, nasıl bir gerçek rüyada sana görünürdü? Uykunda acıyla ağlamak için hayatın sessiz mutluluğu hariç ışıktaki neyi öğrenmeyi başardın?.. Ya da bizde artık gençliğimizde gereken acıdan korkup ruhun kederlenmesi midir? Bu sorular cevapsızdır. “*Vo Sne Tı Gorko Plakal*” bize bir vasiyet, bir nutuk olarak kalmıştır.⁹⁶

Kazakov, “*Vo Sne Tı Gorko Plakal*” eserini oğlu uyurken dikkatlice onun önünde durup onu izlediğini ve uykusunda ağladığını gördüğünde kederlendiğini söyler bu hikâyede oğlundan esinlenerek yazdığı bir eserdir. “*Vo sne Tı Gorko Plakal*” hikâyesinde yazarın yakın arkadaşının ani intiharıyla ortaya çıkan şiddetli düşüncesi verilir. Yaratımında bu trajik olayı oğluna yaptığı söylemle ilişkilendirmektedir.

⁹⁴ Georgeyeviç, Aleksey, “*Obreteniye Doma o Tvorçestve Yuriya Kazakova*”, Literatura v Şkole, No:6, Moskva, 1988, s.12

⁹⁵ a.g.e., s.17

⁹⁶ Çalmayev, Viktor, “*Dorogi Zemniye i Puti Nebesniye, Tvorçeskiy Put Yuriya Kazakova*”, Literatura v Şkole, No:6, Sayı:495, Moskva, 1997, s. 66

Kazakov 1970’li yılların sonlarından itibaren yalnız olarak Abramtsev’de yaşamıştır. “Şöyle oldu, yılın 340 günü Abramtsev’de yazlıkta yaşıyorum”, diye açıklamaktadır. “Kederlice, ama yalnızlıktan haz alıyorum. Bir şey üzerine düşünmediğinizde yalnızlık zordur. Eğer düşünecek bir şeyler varsa, bu yardımcı oluyor.”⁹⁷ Kendisiyle savaşmakta, endişesine gem vurmaya çalışmaktadır. Ama gene de bu yerleşim yeri sıradan olayları ve ahbablarıyla monotondur, sinirlenmiştir ve işte o zaman Kazakov isyan etmiştir. 1979 yılındaki röportajında şöyle söylemiştir: “Abramtsev’deki evimi seviyorum, ama bir zamanlar bu çok titreyen evi aldığıma acıyorum. Valday’a gitmek istiyorum! Tekrar seyahat aptalı olmak istiyorum, bir zamanlar yalnız başıma geziyor olduğum gibi bütün bir zaman düşünüyorum, kimse tanıdık değil, kimse sevgili değil... Hayat ne için? Vapurla seyahat etmek istiyorum. Güvertede geceleyin gezmek istiyorum. Gün ışıldarken sessizlikten uyanmak mümkün, çünkü bir köyün iskelesinde durursun, açgözlülükle bakıp küçük detayları toplarsın, daha sonra hatırlamak için...”⁹⁸

Kazakov XIX. yüzyıl klasik edebiyatı kelimelerinin müziği ve sanatsal maneviyatın egemenliği altında kalarak, kişisel dünyevi duygularını kendi “hayat varsayımlarına” yansıtmaya çalışmıştır. Yazar klasik gelenekteki metne, çağdaş dünya tablosunu, heyecanını, türünü ve kişisel kelimelerini koymuştur. Farklı yıllardaki eserler kıyaslandığında, Kazakov’un yeteneğindeki bütünlük net olarak ortaya çıkmakta, edebiyattaki ilk adımlarından itibaren kendi yolunu çizmektedir. Yazarın sanatsal düşüncelerine özgü vasıfları kadar edebiyatın genel insani yönelimi de seçilmişlerin arasında yer almasına neden olmuştur. Kazakov’un nesrinde meydana gelen lirik başlangıç, yazarın isteklerini hayata geçirmesine yardım etmiştir, Bunu yaparken de N.V. Gogol’ün “ruhun aynı temiz gerçekliği vermesi” kelimelerini kullanmıştır.

Yazar hayatı boyunca hikâye ve deneme yazmıştır. Hikâyeye gerçek bir düşkünlüğü vardır. 1979 yılında bir konuşmasında şöyle söylemiştir: “Hikâye kendi kısıtlığını disipline eder, imprestyonistliği tam zamanında ve bir anda görmeyi öğretir. Galiba bu yüzden ben hikâyeden kopamadım. Ne zafer ne mutluluk, bir fırça darbesi, bir an ebediyet gibidir, hayat sayılır.” Ve şöyle yakınır: “İşte romanla fiyaskoya düşüyorum. Galiba roman kendi

⁹⁷ Kuzmiçev, İgor, “Roman Rasskazçika”, Legkaya Jizn, izdatelstvo Azbuka Klassika, St. Peterburg, 2003, s.

794

⁹⁸ a.g.e., s. 795

türünde bir güç, hikâye gibi sınıksız yazılmıyor, benim için değil... Hikâyecinin ölmesi hükmü gibi görünüyor...”⁹⁹

Doğrusu Kazakov hiç kimsenin fiyaskosuna dayanamazdı. Paustovskiy’e, “her zaman romancıya imrenmek gariptir” diye yakınırdı. Onlara katılmak güya daha kolay ve daha bereketlidir ve herkes kesin olarak biliyordu ki doğaya direniyorum, yeteneğim onu çağırıyor. Kazakov sıkı sıkıya yazardı; geniş ahenkli stil onun satırlarında yoktu ve bu sebepten ötürü üzülmeye gerek var mı? Yayınlanmış bir hikâye kitabı roman yerine geçmez miydi? Bu konuda Puşkin şöyle söylemişti: “Hikâye yazarı bütün hayatı boyunca bir roman yazar. Roman yayınlandığında ve yazar öldüğünde ona değer gösterirler.”¹⁰⁰

“Yuriy Kazakov, Sovyet edebiyatında büyük bir inci tanesi gibidir ve bundan başka çok açık, kendine hastır. Yorulmak bilmeden Sovyet edebiyatının patikalarında dolaştı, asıl yolları aradı ve bu asıl, gerçek büyük yola çıktı. O, kendi dünyasının çevresine muazzam bir merak duyan insanlığa sahipti. Zamanımızın yazarının bu yüce hediyeleri ve ruhuyla “Oluşumun Yüce Sırları”na girmeyi denemiştir.”¹⁰¹

Ben onu Sovyet edebiyatının seyyahı olarak adlandırıyorum. O, bize bu mutlu dünyayı gösterir.

“Yuriy Kazakov’un eşsiz eserleri Rus dili yaşadığı müddetçe yaşayacak, onsuz 20. yüzyıl Rus edebiyatı olmazdı.”¹⁰²

1961 yılı Temmuz ayında Hemingway kendi kendini öldürürken şunu itiraf etti: “Bu Rus yazar sanki bizdenmiş gibi onunla gurur duyduk.”¹⁰³ Bu kesinlikle içten söylenmiştir, ama bu dikkate değer dünya yazarlarıyla bir eşitleme, bir yarışma ruhudur.

Yuriy Kazakov’un 21 Ekim 1982 tarihinde, yani ölümünden birkaç gün evvel Viktor Konetskiy’e yazmış olduğu mektubundan: “...Şimdilerde zaman çok ciddi ve sonunda bile olsa ahlaki olarak kucaklamamız gerekir...”¹⁰⁴

Yazar, okuyucularına tüm edebi hayatı boyunca kendi yüksek ahlakıyla, onlara kafalarını kaldırdıklarında kolaylıkla görebilecekleri günlük hayatı, aşkı, sevgiyi, kazanmayı,

⁹⁹ Kuzmiçev, İgor, “Roman Rasskazçika”, Legkaya Jizn, izdatelstvo Azbuka Klassika, St. Peterburg, 2003, s. 782

¹⁰⁰ a.g.e., s. 782

¹⁰¹ Sarançin, Kim, “Strannik Sovetskoy Literaturı”, Literaturnaya Uçeba, no:4, Moskva, 2002, s. 76

¹⁰² Holmogorov, M., “Eto je Smertnoye Delo”, Vaprosı Literaturı, No.4, Moskva, 1994, s. 18

¹⁰³ Kuzmiçev, İgor, a.g.e., s. 781

¹⁰⁴ Konetskiy, Viktor, “Zaveşannoye Slovo”, Studençeskiy Meridian, No:3, Moskva, 1989, s. 40

kaybetmeyi, terk edilmeyi kimi zaman genç bir kahramanın gözünden, kimi zaman bir ayının ya da bir köpeğin gözünden sessiz, ama usta bir lirizmle sunmayı başarmıştır. O, XX. yüzyıl Rus edebiyatının klasik bir hikâye yazarıdır.

VI. I. Yazarın Dili

“Şefkatli, kül rengi hikâyelerin yazarı”

Ye. Yevtuşenko

Kazakov’un dili çağdaş bir mucize gibidir ve yazar, eserlerinde sade, kelime yaratmadan, onlardan hazır kalıpta faydalandığı anlatımları, direk konuşma dilini tercih etmiştir. Halk dilinden uzak olmayan dili oldukça özgündür. Eserleri samimidir, halk dili jargonlar, yaşayan ve artık yaşamayan ölü kelimeleri kullanmaktadır. Sıkı sıkıya yazar, geniş ahenkli stil onun satırlarında yoktur. Onun nesrinde Rus doğasının hissi, insanlardan ayrılmazlığı, onların fikirleri, istekleri ve ruhani çalkantıları vardır. Özellikle hikâyelerinde, denemelerinde, büyük bir güçle ferdilik, ifadecilik ve dilin “uyarlanmazlığı”, yani başka bir deyişle yerel konuşma kullanımları içerisinde farklı tasvir araçlarından faydalanması ortaya çıkmaktadır. Buna örnek verecek olursak: “*Köye doğru yürüdüler, duman önlerinden kalkmıştı, bütün yeni şeyler, yeni evler, saraylar, okullar, süt-beyaz çiftlik binalarının uzun kuyrukları bir bir görünüyorlardı. Sanki cimri ev sahibi, her şeyi sadece bir dakikalığına gösteriyor, sonra tekrar arkasına dolandırıp gizliyordu.*” [“*Tihoye Utro*” (Sessiz Sabah) hikâyesinden]

Yuriy Kazakov’un dikkat çekiciliği dilin “uyarlanmazlığı” hakkında hiçbir şekilde bu dilin kullanımının sanatsal zararı hakkında konuşmuyor olmasıdır.

Onun dili okuyucuya kendisini fark ettiren, fevkalade bir şekilde tarzlı, kendine “kelimenin taze pınarını” getirmektedir. Bu net olarak “*Pomorka*” (Deniz Yakasında Yaşayan Kadın) eserinde ortaya çıkmaktadır. Tasvir ve eserdeki melodik ritmik oluşum sanatsal göreve boyun eğmekte, tasvirin yaratımı güçlerin genelleştirilmiş büyüklüğüyle yaşayan doğa düşüncesi ve sembolle ortaya çıkmaktadır.¹⁰⁵

“*Rusça Kısa Edebiyat Ansiklopedisi*”nde, “*Yuriy Kazakov, stilistik halk ve klasik Rus nesirlerinin tematik geleneğinin parçalarını takip eder*”, denmektedir. Klasik geleneklerine olan ciddi ilgisi, kelimeye olan yüksek hissiyat, onun dikkatini cezp etmiştir. Onun boyaları,

¹⁰⁵ İvçenkov, V. İ., *Yazık Proizvedeniya Yuriya Kazakova (Konstruiruyuşaya Funktsiya Tropa)*, Russkiy Yazık i Literatura, no: 6, sayı:39, izd. Adukatsiya i Vıdıhaniye, Moskva, 2002, s. 118–119

renkleri ve melodileri geçmiş büyük ustaların cazibelerine kapılmıştır. Yuriy Kazakov'un tasviri, doymuş derin ifadeyle, izlenimcilikle, keskin çağrışımlarla ve zengin renklerle oluşmuştur. Bütün eserlerinde sanatsal sabitliğe, köy hayatına, şehir hayatına, insan psikolojisine, çevresindeki dünyada onun aydınlık ve karanlık taraflarına dikkat göstermiştir. Şehir dili ve köy dili arasına keskin ayrımlar koymamıştır. Kendisinin şöyle bir ifadesi vardır: *“Ve gene de şehir dili ve köy dili ayrılmıştır, edebiyatta sentezini yapmak mümkündür. Ben kendi köy ve şehir anlatımlarımla keskin dil ayrımını genellemiyorum, çünkü onların kaynağı, duygu, moral ve etkidir. Ve söz kokuya, ışığa ve harekete müdahale etmek zorundadır.”*¹⁰⁶

Eserleri müzikal bir ritim taşımaktadır. Geçmişte sanat hayatına müzikle başlamış olması bunda, en büyük etkendir. Kazakov'u okurken neredeyse fiziksel ortamı zihninde yaratmak, mükemmel bir elejik (içli acıklı yakarışları, yakınmaları ve melankolik duyguları anlatan şiir) melodi duymak mümkündür. Müzisyenlik eğitimi almasından ötürü bu özelliğin önemine varmış, kendi edebiyatına uygulamıştır ve kendi yazarlık göreviyle ilgili şöyle söylemiştir: *“Hikâyenin iç melodisine yoğunlaşmak gerekir. Eğer melodi sağlamsa, doğru sözleri hileyle çekip çıkarır.”*¹⁰⁷ Kazakov'un bütün hikâyeleri melodik ve müzikaldir, ama başka özellikleri de vardır; hikâyelerinde peyzaj bir resim gibidir. Bir örnek vermek gerekirse: *“Köy, sanki büyük, tüyden bir battaniyeyle örtülüymüş gibi sisle kaplanmıştı. Evin yakınları görülebiliyor, uzaklarıysa güçlükle koyu bir leke gibi seçilebiliyordu. Daha da uzaklarıysa, ırmağa doğru, artık hiçbir şey görünmüyor ve sanki hiçbir zaman ne tepedeki rüzgâr değirmeni, ne yangın kulesi, ne okul, ne de orman ufukta hiç bulunmamış gibi geliyordu... Her şey kaybolmuş, saklanmıştı şu anda ve küçük kapalı dünyanın merkezi Yaşka'nın izbesi gibi görünüyordu.”* (Tihoye Utro hikâyesinden alıntı bir cümle.)

Yuriy Kazakov'un kahramanları hakikidir, etrafımıza alelade bir bakış bile attığımızda görülebilecek türdendir, plastik değildirler. Kimi zaman bir seyyah, kimi zaman bir avcıdırlar. Kazakov, tıpkı bir psikolog gibi kahramanlarının psikolojisine, ruhani çalkantılarına inmektedir.

Kazakov'un kahramanlarının direkt konuşmasında, düşüncelerinin zemininde ve kuruluşunda hatta yazarın notlarında bile yansıtılan belli duygusal durumlar canlandırılmaktadır. Yazar, ilave açıklamalardan kaçınarak okuyucunun düşüncelerini hesaba

¹⁰⁶ İvçenkov, V. İ., *Yazık Proizvedeniya Yuriya Kazakova (Konstruiruyuşaya Funktsiya Tropa)*, Russkiy Yazık i Literatura, no: 6, sayı:39, izd. Adukatsiya i Vıdihaniye, Moskva, 2002, s. 119

¹⁰⁷ Georgeyeviç, Aleksey, *“Obreteniye Doma o Tvorçestve Yuriya Kazakova”*, Literatura v Şkole, No:6, Moskva, 1988, s.16

katmaktadır. Çehov'dan miras kalan karşılıklı heyecanlanma etkisi, Kazakov'un psikolojik analiz özelliklerini oluşturmuş, bu etki ayrıca farklı şekillerde, özellikle de dolaylı konuşmada kendini göstermiştir. Tabii burada dolaylı konuşma derken yazarın kendisi direkt konuşmaz, kahraman konuşur, yani diğer bir ifadeyle ben anlatıcı kullanılır. Özellikle “*Goluboye i Zelyonoye*” eserinde bunu görebiliriz. Yazar, okuyucuyu kahramandan biraz uzaklaştıran iç monologun geleneksel şekillerinden kaçmakta, yani direkt yazarın ağzından olan anlatımdan farklı olarak kahramanın kendi kendisine konuşması yöntemini kullanmaktadır. Bu da sadece onların düşünce ve duygularının değil okuyucunun heyecanının da birleşmesine yardımcı olmaktadır.

Kazakov, hikâyelerinde mecazlardan, istiarelerden faydalanmıştır. Bu, yazarın sanatsal tarzının gücünü göstermektedir. Bu kullanımlarla semboller yaratmıştır. Özellikle “*Dolgiye Kriki*”(Uzun Çığlıklar) eserinde sembolleri sıklıkla kullanmıştır. Örnek olarak karın, sessizlik ve yalnızlığı simgelemesi ya da kayıkçının, ölümü simgelemesi gibi.

İvçenkov'un deyiimiyle Kazakov, “*kitap kompozisyonu ve Rus dilindeki sözlü elementlere yansıyan yaratıcılığı, maksimum derecede kendi zamanı için Turgenyev'e ulaşmış ve inandırıcı bir şekilde onun yetenek devamlılığını geliştirmiştir.*”¹⁰⁸

¹⁰⁸ İvçenkov, V. İ., *Yazık Proizvedeniya Yuriya Kazakova*, Russkiy Yazık i Literatura, no: 6, sayı:39, izd. Adukatsiya i Vıdıhaniye, Moskva, 2002, s. 116

VII. BÖLÜM

Y.P. KAZAKOV'UN HİKÂYELERİNDEN BİR TANESİ OLAN, YAZARIN YARATICILIĞI VE DİLİ HAKKINDA KAPSAMLI ÖRNEK TEŞKİL EDEN “MAVİ VE YEŞİL” (GOLUBOYE İ ZELYONOYE) ESERİNİN ÇEVİRİSİ

MAVİ VE YEŞİL

1

— Lilya, diyor derin, içten sesiyle ve bana sıcak, küçük elini uzatıyor.

İtinayla elini alıyorum, sıkıyor ve bırakıyorum. Bu sırada adımları da mırıldanıyorum. Adımı söylememin gerekliliğini hemen akıl edememişim gibi geliyor. Sadece bıraktığım eli, nazikçe ağarıyor karanlıkta. “Nasıl da alışık olunmadık, ince bir el!” Diye heyecanla düşünüyorum.

Mavi avlunun dibinde duruyoruz. Bu dörtgen, karanlık avluda ne kadar da çok pencere var: mavi, yeşil, pembe ve sade beyaz pencereler. İkinci kattaki mavi pencereden müzik sesi geliyor. Radyoyu açmışlar ve ben caz dinliyorum. Cazı çok severim, hayır, dans edemem, dans etmeyi beceremem, iyi olan bir cazı dinlemeyi severim. Bazıları sevmez, ama ben seviyorum. Bilmiyorum, belki de bu kötüdür. Duruyorum ve ikinci kattaki mavi pencereden gelen caz müziğini dinliyorum. Görünen o ki, orada muhteşem bir radyo var.

O, adımı söyledikten sonra, büyük bir sessizlik oluşuyor. Benden bir şeyler beklediğini biliyorum. Belki de söze benim başlamamı düşünüyor. Bu gibi durumlarda her zaman söylenen türden, eğlenceli bir şeyler söylememi düşünüyor, belki de kendisinden bahsetmeye başlamak için bir soru bekliyor. Ama ben susuyorum, tümüyle bu beklenmedik ritmin ve gümüş borazanın hâkimiyeti altındayım. Müzik yapmak ne kadar da güzeldir ve ben susabilirim.

Nihayet hareketleniyoruz. Aydınlık sokağa çıkıyoruz. Dört kişiyiz: kız arkadaşıyla birlikte bir dostum, Lilya ve ben. Sinemaya gidiyoruz. İlk kez bir kızla sinemaya gidiyorum,

ilk kez bir kızla tanıştırlmıştım ve o, bana elini uzatmış, ismini söylemişti. Derinden gelen mucizevî bir isim! Ve işte birlikte yürüyoruz, tamamıyla birbirimize yabancıyız ve aynı zamanda garip tanışıklarız. Müzik artık yoktu ve ardına saklanabileceğim bir şey kalmamıştı. Dostum, kız arkadaşıyla birlikte duruyor. Korku içinde adımlarımı azaltıyorum, ama ikili bu kez daha da yavaş ilerliyor. O, bunu kasten yapıyordu, biliyorum. Bizi yalnız bırakmak istiyor, ama bu, çok kötü. Kendisinden hiçbir zaman böyle bir ihanet beklemezdim.

Ona ne söyleyebilirim? Ne sever? Dikkatlice yandan ona bakıyorum: ateş gibi yakan, parlayan gözleri; koyu galiba çok sert saçları; ona kararlı bir ifade veren çukuk, sık kaşları... Ama her nedense yanakları her an gülebilecek bir halde gergin duruyordu. Gene de ona ne söylenebilir?

Moskova'yı sever misiniz? Diye soruyor birden ve bana çok sert bakıyor. Onun derin sesiyle irkiliyorum. Başka bir kişi de daha böylesi bir ses var mıdır acaba!

Nefes alıp vererek bir süre susuyorum. Sonunda gücümü toparlıyorum: - Evet, elbette, Moskova'yı severim. Özellikle, Arbatskaya caddesini ve bulvarını severim. Ama diğer sokaklarını da severim tabii. Sonra yeniden susuyorum.

Arbatskaya meydanına çıkıyoruz. Ben ısıklık çalıyor ve ellerimi ceplerime sokuyorum. Onunla tanışık olmanın bana ilginç gelmediğini düşünüyordur herhalde. Düşünsün! Neticede, eve gidebilirim, burada yakınlarda yakışıyorum ve onun yanaklarının nasıl da titrediğini görerek benim sinemaya gitmemin pek de mümkün olmadığını, işkence çektiğimi fark ettiğini anlıyorum.

Ama biz gene de sinemaya gidiyoruz. Seansın başlamasına hâlâ on beş dakika var. Fuayenin ortasında duruyoruz ve şarkıcıyı dinliyoruz, ama kötü duyuluyor. Etrafımız kalabalık ve herkes fısır fısır konuşuyor. Ben çoktan sahnede birisinin durduğunu, insanların orkestrayı iyi duymadıklarını fark etmiştim. Sadece öndekiler dinliyorlar ve alkışlıyorlar; arkadakiler de dondurma ve şekerleme yiyor, sessizce sohbet ediyorlar. Şarkıcıyı dinleyebilmenin artık mümkün olmayacağına karar verip resimlere bakmaya koyuluyorum. Çoktandır bunlara dikkat etmemiştim, ama şimdi çok ilgilim. Bunları çizen ressamı düşünüyorum. Bu resimleri fuayeye boşu boşuna asmamışlar gibi görünüyor. Onların burada bulunması çok güzel.

Lilya parlak, gri gözleriyle bana bakıyor. Ona neredeyse tam olarak bakmıyorum, ama nedense her an onun yüzünü görüyorum. Nasıl da güzel! Zira o, büsbütün güzel değil, sadece

parlayan gözleri ve pembe, keskin yanakları var. Güldüğü zaman yanaklarında gamzeleri beliriyor, kaşlarıysa yüzünde dağılıyor ve sert ifadesi kayboluyor. Uzun, açık bir alnı var. Sadece bazen kırışıklıklar oluşuyor. Galiba, bu zamanlarda düşünüyor oluyor.

Hayır, onunla daha fazla kalamam! Niçin bana bu şekilde bakıyor?

— Sigara içmeye gideceğim, diyorum kesik kesik ve özensizce ve sigara odasına geliyorum. Orada oturuyorum ve ferahlayarak nefes alıyorum. Garip olan, bir oda duman altı olduğu zaman, dumandan ötürü ağır ve basık bir hava olduğu zaman, her nedense sigara içmek istenmez. Etrafa göz gezdiriyorum: ayakta ve oturan birçok insan var. Bazısı sakince sohbet ediyor, diğerleri susmuş, acele acele sigara içiyor, hırsıyla sigaradan bir nefes çekiyorlar, sonra küllüğe atıp hızlıca çıkıyorlar. Nereye acele ediyorlar? İlginçtir, eğer hırsıyla sigara içiyorsan, sigara ekşi ve acı gelir. Acele etmeden içmek daha iyidir, azar azar. Sadece bakıyorum, seansa beş dakika kalmış. Hayır, ben galiba gene de aptalım. Başkaları kolayca tanışır, sohbet eder, gülüşürler. Başkaları espritüeldir. Biliyorum ki, futbol üzerine ve ne hakkında olursa olsun konuşurlar. Sibernetik (güdüm bilimi, elektronik bilimi) üzerine tartışırlar. Bense bir kızla sibernetik üzerine hiç konuşmadım. Lilya'nın merhametsiz olduğuna karar veriyorum, sert saçları var onun. Benim saçlarım yumuşak. Galiba bu yüzden oturmuş sigara içiyorum ve tam olarak içmek istememe rağmen. Ama gene de, hâla oturmaya devam ediyorum. Fuayedede ne yapabilirim? Tekrar resimlere mi bakayım? Ama neyse ki bu kötü resimler, ünlü oldukları için orada asılı değildiler. Bunları daha önce hiç fark etmemiş olmam çok güzel.

Nihayet zil çaldı. Sigara odasından çok yavaş bir şekilde ayrılıyor, kalabalıkta Lilya'yı arıyorum. Birbirimize bakmadan, seyirci salonuna gidiyor ve oturuyoruz. Sonra ışıklar sönüyor ve film başlıyor.

Sinemadan çıkarken, dostum tamamen kayboluyor. Bu, benim genellikle bir şey hakkında düşünmeye ara vermeme neden oluyor. Yalnızca, yürüyorum ve susuyorum. Sokakta neredeyse hiç kimse yok. Hızlıca arabalar geçiyor. Adımlarımız duvarlardan yankılanıyor ve uzaklardan duyuluyor.

Böylece onun evine kadar geliyoruz. Yeniden avluda duruyoruz. Pencerelerden ışık gelmesi için artık vakit geç ve avlu da iki saat evvelkinden daha karanlık. Birçok beyaz ve pembe pencere sönmüş, ama yeşil olan hâlâ yanıyor. İkinci kattaki mavi pencere de yanıyor, sadece müzik artık duyulmuyordu. Bir süre büsbütün bir sessizlik içinde duruyoruz. Lilya

kendisini garip bir şekilde kontrol ediyor, yüzünü kaldırıyor, pencereye bakıyor, sanki onları seviyormuş gibi; neredeyse yüzünü benden kaçırıyor, sonra saçlarını düzeltmeye başlıyor... Sonunda bir yabancıyla konuşuyormuş gibi, yarın yine görüşmemiz mümkünmüş gibi oldukça özensizim. Bu karanlık avluda alev alev yanan kulaklarımı görmediği için çok memnunum.

Görüşmemiz konusunda aynı fikirdedir. Ona gelebilirim, penceresi sokağa açılıyor. Şimdi tatilde, ailesi yazlığa gitti ve biraz sıkılıyordur. Memnuniyetle gezmeye gelecektir.

Veda için olgunca elimi ona uzatıp uzatamayacağımı düşünüyorum. O, kendisi uzatıyor bana karanlıkta dar, beyaz elleri ve ben yeniden onun sıcaklığını ve sadeliğini hissediyorum.

2

Başka bir gün karanlık basmadan ona geliyorum. Avluda, bu kez bir sürü çocuk var. Onlardan bisikletli olan iki tanesi, bir yerlere gitmek üzere toparlanıyorlar; yoksa onlar gelmişler miydi, olabilir miydi? Geri kalan çocuklar öylece duruyorlar. Bana öyle geliyor ki, hepsi bana bakıyorlar ve neden buraya geldiğimi kesinlikle biliyorlar. Ve ben daha fazla avluya yaklaşamıyorum, onun sokağa bakan penceresine doğru sokuluyorum. Pencereye göz atıyor ve birkaç kez öksürüyorum.

— Lilya, evde misiniz? Yüksek bir sesle soruyorum. Yüksek bir sesle soruyorum ve sesim titremiyor. Bu, ara vermediğim sesim, dosdoğru fark edilircesinedir.

Evet, o, evde. Bir kız arkadaşı var. İlgiyle bir şeyler tartışıyorlar ve ben bu tartışmayı bozmamalıyım.

— Çabuk geliniz. Diye sesleniyor Lilya bana. Ama avluya gitmek bana dayanılmaz geliyor, daha fazla avluya yaklaşamıyorum.

— Size, tırmanarak pencereden geleyim! Diyorum karalı bir şekilde ve pencereye atlıyorum. Çok rahat ve güzel atlıyorum pencereye, bir ayağımı pencerenin pervazına koyuyorum ve orada arkadaşının bana alaycı bir dikkat gösterdiğini, Lilya'yı etkilediğini fark ediyorum. Birden nasıl bir aptallık yaptığımı anlıyorum ve pencerenin üzerinde kaskatı

kesiliyorum. Bir ayağım dışarıda, diğer ayağım odada, öylece oturuyorum ve Lilya'ya bakıyorum.

— Hadi, tırman artık! Diyor Lilya sabırsızlıkla. Kaşları çatılıyor ve yanakları daha fazla kızarıyor.

— Yazları odada dikilip durmayı sevmiyorum... Diye mırıldanıyorum, kibirli bir ifade takınarak. Sizi dışarıda beklesem daha iyi olacak.

Pencereden iniyorum ve avlu kapısına doğru ayrılıyorum. Kim bilir şimdi bana ne çok gülüyorlardır! Biliyorum ki, kızlar çok acımasızdır ve hiçbir zaman bizi anlamazlar. Niçin buraya gelmiştim? Niçin kendimle alay ettiriyorum! Gitsem daha iyi olacak. Eğer şu anda koşarsam, sokağın sonuna kadar koşabilirim ve o dışarı çıkmadan önce köşeyi dönebilirim. Koşmalı mı, koşmamalı mı? Bir saniye düşünüyorum. Bu doğru olur mu, olmaz mı? Sonra dönüyorum ve birden Lilya'yı görüyorum. Arkadaşıyla birlikte avlu kapısından çıkıyor. Bana bakıyor, gözlerindeki tebessüm hâlâ sönmemiş, yanaklarındaki gamzeleri oynuyor.

Arkadaşına bakmıyorum. Neden o, bizimle geliyor? Onların her ikisiyle birlikte ne yapacağım? Susuyorum ve Lilya arkadaşıyla birlikte konuşmaya başlıyor. Onlar sohbet ediyorlar, bense susuyorum. Bir afişin yanından geçerken, onu dikkatlice okuyorum. Afişleri bazen sonundan okumak gerekir, o zaman gırtlaktan gelen alaycı sözler çıkıyor. Köşeye kadar gidiyoruz ve orada arkadaşı veda etmeye başlıyor. Minnetle ona bakıyorum. O, çok güzel ve akıllı.

Arkadaşı gidiyor, bizse Tverskiy Bulvarı'na gidiyoruz. Çok sayıda sevgili Tverskiy Bulvarı'na gelirdi! şimdi oraya biz gidiyoruz. Doğru, biz daha sevgili değiliz. Belki de biz de sevgiliydik bilmiyorum. Memnuniyetle birbirimizden uzaklaşıyoruz. Birbirimizden bir metre uzaklaştık. Ihlamurlar çiçek açmıştı artık. Ama birçok çiçek daha çiçeklikte, tam anlamıyla kokmuyorlar ve hangi çiçek olduklarını daha kimse bilmiyor.

Oldukça çok konuşuyoruz. Konuşmamızdaki ve düşünçelerimizdeki birbirini takip eden konuları durdurmak imkânsız. Kendimiz ve tanıdıklarımız üzerine anlatıyoruz. Konudan konuya atlıyoruz ve bir dakika öncesinde neyden bahsettiğimizi unutuyoruz. Ama bu bizi rahatsız etmiyor, çok zamanımız var, önümüzde uzun bir gece var ve unuttuklarımızı hatırlayabiliriz. Her şeyi daha sonra, gece hatırlamak daha iyi olacaktır.

Birden elbisesinin düğmelerinin açıldığını fark ediyorum. Büyüleyici bir elbisesi var, böylesini kimsenin üzerinde görmedim, yakasından kemerine kadar küçük düğmeleri var. Ve işte şimdi bu düğmelerinin bir kaçı açılmıştı, o ise bunu fark etmiyor. Ama sokakta böylesi düğmeleri açık halde gidemez! Bunu ona nasıl söyleyebilirim? Belki de yakalayıp ilikleyivermeli mi? Gülünç olduğunu söylemeli ve bu, çok sıradan bir olaymış gibi iliklemeli. Ne güzel olurdu! Ama hayır, bunu yapmak mümkün değil, bu düpedüz imkânsız. Başımı ona çeviriyorum, sözünü kesiyorum ve düğmesini iliklemesini söylüyorum. Birden susuyor. Bense çatının üzerinde dimdik duran tabelaya bakıyorum. Herkes yüz bin kazanabilir yazıyor. Çok iyimser bir tabela. Her zaman ne olursa olsun kazanınız!

Sonra sigara içmeye başlıyorum. Çok uzunca bir süre içiyorum. Genellikle her zor zamanda sigara içmekten daha iyisi olamaz. Bu çok yardımcı oluyor. Sonra tebessümle ona bakıyorum. Elbisesi ilikli, yanakları alev alev yanıyor, gözleri cansız ve ciddileşiyor. O da bana bakıyor, değişmişim gibi veya onun için neyin önemli olduğunu öğrenmişim gibi bakıyor. Şimdi yürüyoruz, ama artık birbirimize daha yakınız.

Saatler birbirini kovalıyor, bizse sadece yürüyoruz, konuşuyoruz ve yürüyoruz. Moskova'da sonsuz yürünebilir. Puşkin Meydanı'na akıyoruz, Puşkin'den Trubnaya'ya geçiyoruz, oradan, Neglinka üzerinden, Büyük Tiyatro'ya gidiyoruz, sonra Taş Köprü'ye... Ben sonsuza kadar gitmeye hazırım. Ona sadece yorulup yorulmadığını soruyorum. Hayır, yorulmamış, ona çok ilginç geliyor bu gezi. Sokaktaki fenerler yanıyor. Karanlığı bekleyen gökyüzü daha da alçalıyor, yıldız daha büyük oluyor. Sonra sessiz bir seher başlıyor. Bulvarda sevgililer sarmaş dolaş oturuyorlar. Her bankta bir çift var. Gıptayla onlara bakıyorum ve acaba bir gün Lilya'yla biz de böyle oturabilecek miyiz diye düşünüyorum.

Sokakta kimse kalmamış, sadece askerler var. Hepsi bize bakıyorlar. Biz onlara yaklaşırken, bazıları manalı manalı öksürüyor. Galiba bize bir şeyler söylemek istiyorlar, ama söyleyemiyorlar. Lilya başını aşağıya doğru eğiyor ve adımlarını sayıyor. Nedense bana gülünç geliyor. Şu anda neredeyse onunla yan yana yürüyoruz. Eli arasına benim elime çarpıyor. Bu temaslar tamamıyla belli belirsiz oluyor, ama ben bunları hissediyorum.

Nihayet onun karanlık avlusunda ayrılıyoruz. Herkes uyuyor, hiçbir pencerenin ışığı yanmıyor. Neredeyse fısıltıyla konuşuyoruz, ama yine sözler gür bir şekilde yankılanıyor ve bana birisi bizi duyacakmış gibi geliyor.

Eve saat üçte gidiyorum. Şu anda sadece ayaklarımın sızlamasını hissediyorum. O zaman o, nasıl yorulmuştur! Masa lambamı yakıyorum ve okumaya başlıyorum. Lilya'nın bana verdiği "Brouda'nın Şato'su"nu okuyorum. Bu, harikulade bir kitap, onu okuyorum ve her nedense her yerde Lilya'nın yüzünü görüyorum. Bazen gözlerimi kapatıyorum ve onun derinden gelen şefkatli sesini duyuyorum. Sayfanın arasına uzun, koyu bir saç teli düşüyor. Bu, onun saçı, ne de olsa o, bu kitabı okumuştur. Neden onun sert bir saçı olduğuna karar vermişim? Bu çok yumuşak, ipek gibi bir saç. İtinayla yerinden alıyorum ve ansiklopedinin arasına koyuyor, sonra onu saklıyorum.

Neredeyse gün ağardı ve ben daha fazla okuyamıyorum. Uzanıyorum ve pencereye bakıyorum. Biz, yüksekte yaşıyoruz, yedinci katta. Penceremizden birçok evin çatısı görünüyor. Uzaklardaysa yazdan kalma bir güneş parlıyor, Kremlin Kulesi'nin yıldızı görünüyor. Uzun uzun bu yıldızla bakmayı seviyorum. Geceleyin, Moskova sessizken Kremlin Kulesi'ndeki çanın çalışını dinliyorum. Geceleyin her şeyde çok güzel bir sessizlik var. Uzanıyorum, yıldızlara bakıyorum ve Lilya'yı düşünüyorum.

3

Bir hafta sonra annemle Kuzey'e gidiyoruz. Uzun zamandır bu geziyi hayal ediyordum. Ama şimdi, köydeki hayat benim için özellikle daha önemli ve anlamlı.

İlk kez ormanlara, şimdiki vahşi ormanlara dalıyorum ve tıka basa sevinç doluyum. Bir silahım var, dokuzuncu sınıfı bitirdiğimde almışlardı, onunla avlanacağım. Tek başınayım ve sıkılmıyorum. Bazen yoruluyorum. O zaman, oturuyorum ve geniş ırmağa, sonbaharın alçak gökyüzüne bakıyorum. Ağustos. Ve Kuzey'de sıklıkla kötü hava olur. Ama kötü havada olsun, iyi havada olsun her gün erken kalkıyor ve evden çıkıp ormana gidiyorum. Orada avlanıyorum ve mantar topluyorum ya da orman açıklıkları arasında, oradan oraya geçiyorum ve buralarda bol miktarda olan papatyalara bakıyorum. Orman da az olması mümkün mü? İrmağın kenarına oturuyor ve hareketsizce duruyorum. Ördekler uçuyor, tıslayarak yana yana iniyorlar. Önce, boyunlarını dik bir şekilde gerip oturacaklar, sonra dalıp kanatlarını çırpacaklar. Ben başımı onlara çevirmeden bir göz mesafesi arkalarında uzanıyorum.

Sonra, güneş bulutların arasından çıkıyor, başımın üzerindeki yaprakların arasından parlıyor ve titreyen o altın parmaklar suyun derinliklerine dalıyor. O vakit uzun, paslı nilüfer yaprakları görünüyor. Sapların arasında çok sayıda balık göze çarpıyor. Güneş bulutlarına atlıyorlar, yüzgeçlerini oynatmadan sanki ısınıyorlar, uyuyorlar gibi. Arkalarında izler bırakmaları bana garip geliyor. Onları takip ederken donup kalıyorsun her şey bir rüyaymış sanıyorsun.

Ormanda daha ne yapılabilir ki! Uzanıp çam uğultusunu dinlemek ve Lilya'yı düşünmek, hatta onunla konuşmak. Ona avdan, ormanlardan ve göllerden bahsedeceğim, silahtan çıkan dumanın kokunu anlatacağım. Genellikle kadınların avı sevmemesi ve ondan hoşlanmamasına rağmen o beni anlar.

Eve bazen geceleyin dönüyorum. Tarlada yürüyorum ve bu, bana biraz korkunç geliyor. Dolu silahım benimle, ama gene de sık sık etrafımı kolaçan ediyorum. Çok karanlık. Sadece gökyüzünde, eğer uzun süre bakılırsa, zayıf bir ışık fark ediliyor. Ama yer çok karanlık. Etrafımda sessizce baykuşlar uçuyor. Onları görüyorum, ama nicedir duymuyordum, kanat çırpışlarından çıkan ses kulağıma gelmiyor. Günün birinde karşılaşmıştım. Baykuş tarla sınırına boğuk boğuk dalmış ve uzun süre gagasıyla şaklamıştı...

Bir ay sonra Moskova'ya dönüyorum. Gardan dosdoğru, eve valizleri bıraktığım gibi Lilya'ya gidiyorum. Akşam, penceresinde ışık yanıyor, demek oluyor ki evde. Pencereye yaklaşıyorum, ormanı yara yara geçiyorum, evi onarılıyor ve perdenin aralığından bakıyorum.

Tek başına masa lambasının ışığında oturuyor, kitap okuyor. Yüzü düşünceli. Sayfayı çeviriyor, dirseğini dayıyor, gözlerini kaldırıyor ve parmaklarını saçlarının arasında gezdirerek lambaya bakıyor. Nasıl da koyu gözleri var! Neden daha önce gri gözleri olduğunu düşünmüştüm? Onlar tam anlamıyla koyu, neredeyse siyah. İskelenin altında oturuyorum, sıva ve çam kokuyor. Bu çam kokusu bana kadar geliyor, avımın uzak yankısı gibi, Kuzey'deyken edindiğim tüm hatıralar gibi. Arkamda gelip geçen insanların ayak sesleri duyuluyor. Asfaltta çıkarttıkları düzenli adım sesleriyle bir yerlere acele ediyorlar, her birinin kendisine ait fikirleri, kendilerine ait sevgileri var, herkes kendi hayatını yaşıyor. Moskova, gürültüsüyle, ateşiyle, kokusuyla, bir ay öncesinden alışık olduğum kalabalığıyla beni sağıra çeviriyordu. Ve şimdi çekingen bir sevinçle, şu kocaman şehirde bir sevgilim olması ne kadar da iyi diye düşünüyorum.

— Lilya, diye sesleniyorum sesimi yükseltmeden.

Hareketleniyor, kaşları kalkıyor. Sonra ayaklanıyor, pencereye yaklaşıyor, perdeyi aralıyor, bana doğru eğiliyor ve onun sevinç dolu koyu gözlerini daha yakından görüyorum.

— Alyoşa! Diyor yavaşça. Yanaklarında güçlkle beliren gamzeleri ortaya çıkıyor. – Alyoşa! Sen misin? Bu gerçekten de sen misin? Şimdi çıkıyorum. Gezmek ister misin? Ben seninle dolaşmayı çok isterim. Şimdi çıkıyorum.

Ormandan çıkmaya çalışıyorum, diğer tarafa yöneliyorum ve onun penceresine bakıyorum. İşte ışığı yanıyor, kısa bir süre geçiyor ve karanlık avlu kapısının aralığında Lilya'nın endamı görünüyor. Derhal beni fark ediyor ve caddeden karşıya bana doğru koşuyor. Ellerimi yakalıyor ve uzun süre ellerimi ellerinde tutuyor. Bana öyle geliyor ki, yanıyordu ve biraz zayıflamıştı. Gözleri hâlâ büyüktü. Kalp atışımı ve nefes alıp verişini duyuyorum.

— Dolaşmaya gidiyoruz! Diyor sonunda o. Ve bana “sen” demesi dikkatimi çekiyor. Bir yere oturmayı ya da bir şeylere yaslanmayı çok istiyorum, öyle ki ayaklarım birden kuvvetten düştü. Hatta en yorucu avdan sonra bile bu kadar titrememişti.

Ama onunla yürümek benim için uygun değil. Zira onu bir dakikalığına görmeye gelmişim. Üstüm başım berbat. Yoldan doğru buraya geldim, üzerimde kayak kıyafeti ve çarpık, sıyrık bir bot. Elbisenin birkaç yeri yanık, birinde avda gecelemişim. Kenevir kabuğunu yakarken, sıklıkla ceketimi ve pantolonumu da yakarım. Hayır, bu haldeyken onunla birlikte gidemem.

— Ne saçmalık! Diyor düşünmeden ve beni ellerimden yakalayıp çekiyor. Benimle konuşması gerekiyor. O, tamamen yalnız, arkadaşı hâlâ gelmemiş, ailesi yazlıkta, canı korkunç sıkılıyor ve bütün bir zaman beni beklemiş. Bu kıyafetle mi? Ve sonra, neden hiç yazmamıştım? Galiba başkalarının acı çekmesinden memnun mu oluyordum?

Ve işte yeniden Moskova'da yürüyoruz. Çok garip, çılgın bir gece. Yağmur başlıyor, hızlı koşmaktan soluğumuz kesilerek uğultulu bir saçağın altına doğru yöneliyoruz ve sokağa bakıyoruz. Yağmur, su borularına gürültüyle düşüyor, kaldırımlar parlıyor, arabalar büsbütün hızlanmış olarak geçiyor ve onlardan bize ıslak asfalttan yansıyan ışığın kırmızı ve beyaz yılcıkları sürünüyor. Sonra, terk ediyor, dışarı çıkıyoruz, gülüyoruz, su birikintilerinden sıçraya sıçraya gidiyoruz. Ama yağmur yeni bir güçle başlıyor ve biz tekrar sığınıyoruz.

Lilya'nın saçlarında yağmur damlacıkları parlıyor. Ama gözleri hâlâ daha güçlü parlıyor bana bakarken.

— Beni düşündün mü? Diye soruyor bana. Ben neredeyse her zaman, istemememe rağmen seni düşündüm. Şahsen neden bilmiyorum. Kısa bir süredir tanıştık. Doğru mu? Kitap okuyordum ve birden düşünmeye başladım, benden hoşlanıyor musun diye. Kulakların çınladı mı? Derler ki, birisini uzun süre düşünürsen kulakları çınlarmış. Hatta büyük tiyatroya da gitmedim. Annem bir bilet göndermişti, bense gitmedim. Opera sever misin?

— Sayılır! Yakında solist olabilirim. Bana iyi bir bas olduğumu söylüyorlar.

— Alyoşa! Sen bas mısın? Şarkı söyle lütfen! Mırıldanarak söyle ve kimse duymasın, sadece ben.

Önce reddediyorum. Sonra gene de söylüyorum. Romanslar, ariyalar söylüyorum ve yağmurun artık dinmiş olduğunu fark etmiyorum. Kaldırımında gelip geçenler var ve bize bakıyorlar. Lilya da kimseyi fark etmiyor. Yüzüme bakıyor ve gözleri parlıyor.

4

Genç olmak çok kötü. Hayat hızla geçiyor, on yedi ya da on sekiz yaşındasın, hâlâ bir şey yapmadın. Bir yeteneğin olmasına rağmen daha tanınmıyorsun. Bir de büyük, fırtınalı hayat istersin! Bütün ülke onları ezberle bilsin diye şiir yazmak istersin. Ya da kahramanlık senfonisi bestellersin ve sonra beyaz frakınla, alnına düşen saçlarınla orkestraya gidersin... Ve mutlaka locada Lilya oturuyor olacaktır! Ne yapmam gerek? Hayatım boşuna geçmesin, her günüm bir mücadele, bir zafer günü olsun diye bir şey yapmam gerek! Can sıkıntısında yaşıyorum, kahraman olmamış olmamın, açılmamış olmamın düşüncesi bana ıstırap veriyor. Kahraman olmaya yeteneğim var mı acaba? Bilmiyorum. Zor bir duruma karşı dayanıklı mıyım, yaptığım yüce bir işi koruyabilir miyim? Hepsinden daha fenası kimsenin ıstırabımı anlamaması. Herkes bana çocukmuşum gibi bakıyor, hatta yabancılar sanki daha dokuz yaşındaymışım gibi saçlarımı okşuyorlar. Ve sadece Lilya, bir Lilya anlıyor beni, sadece onunla sonuna kadar açık yürekli olabiliyorum.

Çoktandır, artık okuldayız. O, dokuzuncu sınıfta, bense onuncu sınıftayım. Yüzmeyle uğraşmaya ve SSCB şampiyonasına, sonra da dünya şampiyonasına katılmaya karar verdim. Üç aydır havuza gidiyorum. Kurol, en güzel stil. Çok hızlı bir stildir. Benim çok hoşuma gidiyor. Ama akşamları hayal kurmayı seviyorum.

Kışın çatılarda kar varken, gökyüzü alacakaranlıkta koyu mavi, hatta lila renklerini oluştururken kısa bir süren vardır. Pencerenin yanına otururum, pencereyi açar, lila renkli kara bakırım, tatlı ayaz havayı solurum beni alır uzak seyahatlere, bilinmeyen ülkelere, dağlara götürür... Açlık çekerim, sarı sakallar kaplar yüzümü, güneş beni yakar veya ayaz kemiklerime kadar işler, hatta ölürüm, ama bir gizli doğaya daha açılırım. İşte hayat! Yola bir kere düştüysen...

Tröslere ve genel müdürlüklere gitmeye başlıyorum. Onlardan Moskova'da çoktur ve hepsinin anlaşılmaz isimleri vardır. Evet, gezi grupları yola koyulurlar. Orta Asya'ya, Ural'a ve Kuzey'e. Evet, işçiler gereklidir. Benim özelliğim nedir? Ah, benim bir özelliğim yok. Çok yazık, bana yardımcı da olamazlar. Benim okumam gerekir. İşçiler? İşçilere bir yerde iş ayarlarlar. Selametle!

Ve yeniden okula gidiyorum, derslere hazırlanıyorum... Şartlara boyun eğmek gerekiyor. Pekâlâ, dokuzuncu sınıfı bitireceğim ve hatta enstitüye gireceğim. Şimdi ayrıcalıksızım. Enstitüye giriyorum ve sonra mühendis ya da öğretmen oluyorum. Ama insanlar benim yüzümdeki büyük seyyahı kaybediyorlar.

Aralık bitti. Bütün boş zamanlarımı Lilya ile birlikte geçiriyorum. Onu biraz daha fazla seviyorum. Aşkın sonsuz olabileceğini bilmiyordum. Ama öyleymiş. Her geçen ay, Lilya bana daha çok değer veriyor ve ona olan memnuniyetim boşa kurban olmuyor. Bana sıklıkla telefon ediyor. Uzun uzun konuşuyoruz, sohbetten sonraysa ders kitaplarıma dönüyorum. Tipiyle beraber güçlü bir ayaz başladı. Annem köye gitmek için toplanıyor, ama onun sıcak bir başörtüsü yok. Şehir dışında yaşayan teyzemin eski, sıcak bir şalı var. Gidip o şalı getirmem gerekiyor.

Pazar sabahı evden çıkıyorum. Gara gitmek için çıkmanın yanında Lilya'ya da uğruyorum. Birlikte buz pistine gidiyoruz, sonra Trediyakovskiy'e ısınmaya. Trediyakovskiy kışları çok sıcaktır, orada sandalyeler vardır ve bu sandalyelerde oturmak, sessizce konuşmak mümkündür. Salonda dolanıyor, resimlere bakıyoruz. Özellikle Serova'nın "Şeftalilerle Genç Kız" tablosunu seviyorum. Bu kız Lilya'ya çok benziyor. Bunu söylediğim zaman Lilya kızarıyor ve gülümsüyor. Bazen resimleri unutuyoruz, fısıltıyla konuşuyor, birbirimize bakıyoruz. Bu arada süratle ısınıyoruz. Trediyakovskiy birazdan kapanacak, ayaza geri çıkıyoruz ve o anda şal için gitmem gerektiğini hatırlıyorum. Lilya'ya ürkerek durumu söylüyorum. Ama neyse ki, şimdi şehir dışına birlikte gidecek olmamız çok güzel.

Ve gidiyoruz. Vedalaşmak zorunda olmamamızdan ötürü sevinçliyiz. İstasyona iniyoruz ve zemindeki yoldan yürüyoruz. Önde ve arkada, bizimle ve trenle birlikte yürüyen insanların figürleri kararıyor. Konuşmaları ve gülüşmeleri duyuluyor, sigaralarının ateşleri yanıp söniyor. Ara sıra bazıları yola izmarit atıyor. Ona yaklaşıyoruz, hâlâ yanıyor. Ateşin etrafında, karda, küçük, pembe leke var. Ona basmıyoruz. Hâlâ yanmaya devam ediyor. Sonra, buz tutmuş nehrin üzerinden geçiyoruz ve ayaklarımızın altında ahşap köprü gıcırıyor. Çok kuvvetli bir ayaz var. Ormanın içerisinde karanlık yolda gidiyoruz. Yolun etrafında köknarlar ve çamlar var. Burası açıklık alandan daha da karanlık. Sadece birkaç tane yazlığın penceresinden, karın üzerine ışığının sarı şeridi düşüyor. Birçok yazlık büsbütün ıssız ve karanlık, galiba kışın bunlarda yaşayan yok. Ağaç tomurcukları ve temiz kar kokusu geliyor güçlü bir şekilde. Moskova, hiçbir zaman böyle kokmaz.

Nihayet teyzemin evine yaklaşıyoruz. Her nedense Lilya ile birlikte teyzemin yanına gitmek bana uygunsuz olacak gibi geliyor.

— Lilya, beni biraz bekler misin? Karasızca rica ediyorum. – Birazdan geleceğim.

— Olur, diye katılıyor bana. – Sadece birazcık. Donmak üzereyim. Ayaklarım dondu. Ve yüzümden. Hayır, yanlış anlama, seninle geldiğim için memnunum. Sadece birazcık ama tamam mı?

Onu oracıkta yalnız başına bırakarak ayrılıyorum. Bu beni kalpten rahatsız ediyor.

Teyzem ve teyzemin kızı şaşkın ve sevinçliyidiler. Niçin geç kalmışım? Ne kadar da büyümüşüm! Neredeyse adam olmuşum. Geceye kalacak mıymışım?

— Annen nasıl?

— Teşekkürler, çok iyi.

— Baban çalışıyor mu?

— Evet, babam çalışıyor.

— Her şey yolunda mı? Ya amcanın sağlığı nasıl?

Bin tane soru! Kuzen, tren tarifesine bakıyor. En yakın dönüş treni saat on birde. Üzerimi çıkarmak ve çay içmek zorundayım. Ve sonra onlarla oturmak ve ne var ne yoksa anlatmak. Neyse ki bütün bir yıl onlarla birlikte değilim. Yıl, bu oldukça çok.

Zorla beni soyuyorlar. Soba yanıyor. Soba yanıyor, lamba, pembe bir abajur içerisinde parıl parıl ışıltıyor, eski bir saat tıklıyor. Çok sıcak ve çay içmeyi çok istiyorum. Ama o karanlık orman yolunda Lilya beni bekliyor.

Sonunda şöyle söylüyorum:

— Affedersiniz, ama çok acelem var. İş bu ki, tek başıma değilim. Dışarıda beni bir ... arkadaşım bekliyor.

Beni nasıl da azarlıyorlar! Tam anlamıyla terbiyesiz bir insanım. Bu soğukta dışarıda bir insan bırakılır mı hiç! Kuzen bahçeye koşuyor, pencerenin altından onun ayaklarının hışırtısını duyuyorum. Tekrar karları hışırdatarak biraz daha sürdürüyor aramayı ve odaya giriyor, yanında Lilya. O, tamamen bembeyaz olmuş. Onun da üzerini çıkarıyorlar ve sobanın ateşini artırıyorlar. Ayağına sıcak keçe çizme giydiriyorlar.

Biraz ısınıyoruz. Sonra çay içmeye oturuyoruz. Lilya mahcubiyetten ve sıcaktan al al oluyor. Neredeyse çaydan başını hiç kaldırmıyor, sadece arasıra garipseyerek ciddiyetle bana bakıyor. Ama yanakları gerilmiş ve gamzeleri beliriyor. Bunun, çok mutlu olduğu anlamına geldiğini biliyorum. Ben beş bardak çay içiyorum.

Sonra masadan kalkıyoruz. Gitme zamanı. Giyiniyoruz, bana şalı veriyorlar. Ama birden fikirlerini değiştirip, Lilya'dan üzerini çıkarmasını istiyorlar ve şalı ona sarıp yukarıdan paltosuna bağlıyorlar. O şimdi çok şişman, yüzü neredeyse şalla kaplı, sadece gözleri parlıyor.

Dışarıya çıkıyoruz ve ilk etapta hiçbir şey göremiyoruz. Lilya bana sıkıca sarılıyor. Evden uzaklaşıyoruz, patikayı ayırt etmeye başlıyoruz. Lilya birden kakhaha atmaya başlıyor. Hatta iki kez düşüyor ve onu kaldırmam için bana geliyor ve karı ellerinde silkerek düşürüyor.

— Nasıl görünüyordun! Diyor zorla ağzından çıkararak. Bana bir deve kuşu gibi bakıyordun, beni getirdiklerinde. Ben de ağız dolusu gülüyorum.

— Alyoşa, diyor birden tatlı ve ürpertili bir sesle. Ya bekliyorsa!

— Kim?

— Kim olabilir ki! Haydutlar... Bizi öldürebilirler.

— Saçmalık diyorum güf bir şekilde.

Çok yüksek bir sesle söylüyorum gibi geliyor. Ve nedense birden dışarıda bir ayaz olduğunu hissetmeye başlıyorum. Hatta biz çay içip konuşurken o daha da kuvvetlenmiş gibi.

— Saçmalık, diye yeniden tekrar ediyorum. Burada kimse olamaz.

— Ya birden olursa? Diye hızla soruyor Lilya ve bir bakış atıyor. Ben de ona bakıyorum.

— Sen korkmuyor musun? Diye soruyor.
— Hayır, ...-sa bile. Ya sen korkuyor musun?
— Ah, ben dehşetle korkuyorum! Bizi acımadan soyarlar. Önsezim var.
— Önsezine inanıyor musun?
— İnanıyorum. Neden geldim ben? Gerçi, geldiğimden ötürü pişman değilim.
— Öyle mi?
— Evet! Bizi soysalar, öldürseler bile, gene de acı çekmeyeceğim. Ya sen? Bana katılır mıydın?

Susuyorum ve sadece ellerini daha fazla sıkıyorum. Bu sessizliğim sadece sevdiğimi göstermek içindi.

— Alyoşa...
— Evet?
— Sana sormak istiyorum... Sadece bana bakma. Yüzüme bakıp gülme! Evet, ... ne istemiş olabilirim? Cevap ver!
— İşte cevap verdim. Sadece yola bak. Ayağımız sürçecek.
— Önemli değil, zırh içindeyim hasta olmam.
— Öyle mi?
— Alyoşa... Hiç öpüştün mü?
— Hayır, hiç öpüşmedim. Ne oldu?
— Hiç mi?
— Bir kez öpüştüm... Ama bu, birinci sınıftaykendi. Bir kız öpmüştüm. Adı neydi, hatırlamıyorum bile.

— Doğru mu? Adını hatırlamıyor musun?
— Hayır, hatırlamıyorum.
— O zaman bu sayılmaz. Daha çocukmuşsun.
— Evet, çocuktum.
— Alyoşa... Beni öpmek ister misin? Ayağım sürçebilir. Şimdi daha fazla düşmek istemiyorum, dikkatlice yola bakıyorum.

— Ne zaman? Şimdi mi? Diye soruyorum.
— Hayır, hayır... İstasyona varırsak ve öldürülmezsek, o zaman istasyonda seni öpeceğim.

Susuyorum. Ayaz zayıflamaya başladı gibi geliyor. Tam olarak onu hissetmiyorum. Yanaklarım çok yanıyor. Ve sıcak. Ya da biz çok mu hızlı yürüyoruz?

— Alyoşa...

— Evet?

— Ben birisiyle hiç öpüşmedim. Susup yıldızlara bakıyorum. Sonra önüme, Moskova'nın üzerinde yanan sarı ışığa bakıyorum. Moskova'ya kadar 30 km var, ama yanan ışıkları görülmüyor. Nasıl da mucizevî hayat!

— Galiba bu... öpüşmek ayıp olur mu? Utanmış mıydın?

— Hatırlamıyorum, çok oldu... Bana göre pek utanılacak bir şey değil.

— Evet, çok olmuş. Ama gene de, galiba utanılacak bir şeydir.

Yürümeye devam ediyoruz. Yalnız bu kez bu boş arazide bir başımızlayız. Ne önümüzde, ne de ardımızda bir canlı dahi yok. Yola sigara izmariti atmış bir kimse de yok. Sadece bizim adımlarımızın çıkarttığı çıtırtı sesleri var. Birden önümüzde bir mum ışığı beliriyor, uzaklarda olduğunu düşündüğümüz solgun bir mum. Bir süre yalpalanarak yanıyor ve sönüyor. Sonra tekrar yanıyor, ama bu kez daha yakın. Bu ateşe bakıyoruz ve sonunda bunun bir elektrikli trenin feneri olduğuna karar veriyoruz. Sonra, siyah, küçük karartılar fark ediyoruz. İstasyondan bizi karşılamaya geliyorlar. Bu gelen elektrikli tren olabilir mi? Hayır, tren hiç geçmedi, kimsenin sesini duymadık.

— İşte... Diyor Lilya ve bana daha sıkı sokuluyor. Biliyordum, şimdi bizi öldürecekler. Bu, haydutlar.

Ona ne söyleyebilirim? Hiçbir şey söyleyemiyorum. Siyah karartılarla karşılaşmaya doğru yürüyoruz. Oldukça yavaş ilerliyoruz. Bakıyoruz, sayıyoruz: 6 kişi. Cebimdeki anahtar yokluyorum ve bir anda ateşli bir heyecan ve cesaretle atılmaya hazırlanıyorum. Onlarla nasıl başa çıkacağım! Endişeyle soluk alıp vermeye başlıyorum, kalbim deli gibi atıyor. Yüksek sesle bir şeyler konuşuyorlar, ama bizden yirmi adım uzaklıkta susuyorlar.

— Seni öpseydim daha iyi olurdu, diyor Lilya hüzünlü bir şekilde. Çok pişmanım...

Ve işte arazinin ortasında, yolda karşılaşıyoruz. Altı kişi duruyorlar, fener yakıyorlar, fenerin zayıf, kırmızı ışığı karın üzerinden kayıp bize doğru düşüyor. Gözlerimizi kısıyoruz. Bize bakıyor ve susuyorlar. İkisinin paltosu açık. Birisi acele acele sigara içiyor, kara tükürüyor. Bir laf veya bir darbe bekliyorum. Ama bize bir şey demiyorlar. Geçip gidiyoruz.

— Küçük bir kız çocuğu, bir şey değil, diye fark ediyor arkadan birisi acıyarak. Hey, küçük, çekinme! Vazgeçiyoruz.

— Korktun değil mi? Diye soruyor Lilya birazcık alaycı bir tavırla.

— Hayır! Ben sadece senin için korktum...

Benim için mi? Bana yandan garip bir şekilde bakıyor ve adımları yavaşlıyor. Bense birazcık bile korkmadım! Bana sadece bu başörtüsü acı veriyordu.

İstasyona kadar fazla konuşmuyoruz. İstasyonda Lilya ayaklarının ucunda durup karları silkerek çam ağaçlarından kopup gelen pürçükleri topluyor. Sonra platforma iniyoruz. Hiç kimse yok. Gişede bir lamba yanıyor ve platformun üzerindeki bir tuz gibi parlıyor. Tepinmeye başlıyoruz. Çok soğuk. Lilya birden uzaklaşıyor ve korkuluklara yaslanıyor. Ben platformun bir ucunda, rayların üzerindeyim ve ellerimi yanaklarıma götürerek trenin ışığını gördüğümü bağıyorum.

— Alyoşa, diyor Lilya bana. – Korkunç bir sesin var. Yaklaşıyorum. Ayaklarım titriyor, birden bir şeyler bana garip gelmeye başlıyor.

— Beni sar, Alyoşa, diye rica ediyor Lilya. – Neredeyse dondum.

Onu kaldırıyor ve ona sarılıyorum. Yüzüm neredeyse yüzüne temas ediyor. Gözlerini çok yakından görüyorum. İlk kez gözlerini bu kadar yakından görüyordum. Kirpiklerinde sık bir kırağı var, saçları şalın altından dökülmüş ve onların üzerinde de kırağı var. Nasıl da büyük gözleri ve ürkmüş bir görüntüsü var! Kar ayaklarımızın altında çatırdıyor. Hareketsizce duruyoruz, ama o çatırdıyor. Birden arkamızdan bir fiske sesi geliyor. Donmuş nehrin üzerinde kayan bir tahta parçası gibiydi ve platformun ucunda bir yerlerde kaybolup gidiyor. Neden susuyoruz? Zira konuşmak istemiyoruz.

Lilya dudaklarını oynatıyor. Gözleri onu iyice koyulaştırıyor.

— Beni neden öpmüyorsun? Diye tatlı bir şekilde fısıldıyor. Nefeslerimizden çıkan buhar birbirine karışıyor. Onun dudaklarına bakıyorum. Dudakları tekrar oynamaya başlıyor ve açılıyorlar. Eğiliyorum ve uzunca bir süre onları öpüyorum. Bütün dünya sessizce dönmeye başlıyor. Dudakları çok sıcak. Ben onu öperken, bana bakıyor ve şimdi görüyorum onun beni nasıl sevdiğini.

İlk kez öpüşüyoruz. Sonra, soğuk yanaklarını yüzüme yaslıyor ve kıpırdamadan öylece duruyoruz. Omuzlarının üzerinden istasyonun ardındaki karanlık kış ormanına bakıyorum.

Yüzümde, sıcak, çocuksu nefesini hissediyor ve kalbinin hızla atışını duyuyorum. O da galiba benim kalp atışlarımı duyuyor. Sonra o, kıpırdanıyor ve nefes alıyor. Yana doğru eğiliyor, dudaklarını buluyor ve tekrar öpüyorum. Bu kez gözlerini kapatıyor.

Uzaklardan alçak bir siren sesi duyuluyor, yıldızlar göz kamaştırıcı bir şekilde parlıyor. Tren yaklaşıyor. Bir dakika sonra, kapıyı ardımızdan takırt diye kapatarak sıcak ve aydınlık vagona giriyoruz ve sıcak koltuğa oturuyoruz. Vagonda az sayıda insan var. Birisi gazeteleri şakırdatarak okuyor, diğerleri vagonun içerisinde hep birlikte sallana sallana uyuyorlar. Lilya susuyor ve camlar donmuş olmasına rağmen, hele ki geceleyn bir şey görmek mümkün değilken yol boyu pencereden bakıyor.

5

Galiba aşkın sana ne vakit geldiğine dair hiçbir zaman kesin bir an yoktur. Ve Lilya'yı ne zaman sevmeye başladığıma bir türlü karar veremiyorum. Belki de Kuzey'de bir başımayken mi? Ya da istasyonda onu öptüğüm anda mı? Ya da bana ellerini ilk kez verdiğinde ve şefkat dolu sesiyle "Lilya" diye adını söylediğinde mi? Bilmiyorum. Sadece, artık onsuz yapamayacağımı biliyorum. Şimdi bütün hayatım iki parçaya bölünüyor; ona kadar ve onunla olan. Nasıl yaşamıştım ve onsuzluk ne anlama gelirdi? Ölümün bize olan yakınlığının mümkünlüğünü düşünmek istemediğim gibi bunun üzerine de düşünmek istemiyorum.

Kışımız mucizevî geçti. Her şey bizimdi, her şey daha müşterekti: geçmiş ve gelecek, sevinç ve son nefesimizi verene dek bütün hayat. Nasıl da mutlu zamanlar, günler ve nasıl da bir baş döndürücülük!

Ama ilkbaharda bir şeyi fark etmeye başlıyorum. Hayır, hiçbir şey fark etmiyorum, sadece üzerime yerleşen yeni bir sızı hissediyorum. Hatta bunu ifade etmek zor. Sadece karakterlerimizde bazı farklılıklar ortaya çıkıyor. Görüşlerimden hoşlanmıyor, hayallerimle alay ediyor, acımasızca gülüyor ve birkaç kez tartışıyoruz. Sonra... Sonra hepsi üzerime yığılıyor, her şey hızlanıyor, her şey yapmacık bir sevinç ve beyhude bir hâl alıyor. Her bir seferinde benden biraz daha, biraz daha uzaklaştığını hissediyorum.

Dünyada on yedi yaşında birçok kız vardır! Ama bir tanesini bilirsin ve bir tanesinin gözlerine bakarsın, onların parıltısını, nemini görürsün, sadece onun sesi gözyaşlarına dek dokunur, sadece onun ellerini tutmaya, hatta öpmeye cesaret edersin. Seninle konuşur, seni dinler, seninle güler, susar ve görürsün ki, onun yaşaması için sadece sen gereklisindir ve senin için onun sevdiği tek kişi sensindir, onun senin için olduğu gibi.

Ama önceleri sana sıcaklığını, parlaklığını, hayatını verdiği gözlerinin, şimdi kayıtsızlığını, senden uzaklaştıklarını ve onun tümüyle senden, senin erişemeyeceğin, dönüşü olmayan uzaklara gittiğini fark edersin. En kutsal anlar, gizli ve mağrur düşünceler onun için değildir ve sen de, kendin, tüm karmaşıklığın ve ruh güzelliğinle onun için değildir. Onu kovalarsın, gerilirsin, güç kaybedersin, ama her şeyden öte, bunlar artık boşa çırpınmalardır. O, kayıp gitmiştir, sende bir yerlerdedir, eşi olmayan mucizevî dünyadadır, lâkin sana orada yer yoktur. Sen günahkârsındır ve cennet senin için değildir. Nasıl bir umutsuzluk, kötülük, esef ve seni çevreleyen acıdır! Terkedilmiş, aldatılmış, ezilmiş ve mutsuzsundur! Her şey gitmiş ve sen boş ellerle kalmışsındır. Acın ve güçsüzlüğün üzerine meçhul bir Tanrı'ya haykırmak için diz çöker yalvarırsın. Ve sen bunu yaparken o sana bakar, gözlerinde korku, dikkat ve merhamet vardır, ama sana gerekeni göstermez ve benzersiz bakışından onun senin için olmayan sevgisini, hayatını alamazsın. Bir kahraman olabilirsin, bir dahi olabilirsin, ülkenin seninle gurur duyduğu bir insan olabilirsin, ama bu benzersiz bakışı hiçbir zaman alamazsın. Ne acı! Nasıl bir hayat!

Ve işte ilkbahar... Bol bol güneşli, aydınlık günler, mavi gökyüzü. Bulvardaki ıhlamurlar da kokmaya başlamış. Bunlar canlılar, neşeli, herkes toplanmış Mayıs ayını bekliyor. Ve ben de herkes gibi toparlanıyorum. Bana, Mayıs ayı için yüz ruble hediye ediyorlar, şimdi çok zengin bir insanım. Ve önümde üç boş günüm var. Lilya ile birlikte geçireceğim üç boş gün. Aslında bu üç gün sınavlara hazırlanılıyor. Hayır, hiçbir yere gitmeyeceğim, hiçbir kumpanya bana lazım değil, bu günleri onunla birlikte geçireceğim. Uzun zamandır birlikte olmamıştık...

Ama o, benimle olmayabilir. Yazlığa hasta amcasının yanına gitmesi gerekiyor. Amcası hasta ve çok sıkılıyor, Mayıs ayını tüm akrabalarıyla karşılamak istiyor. Ve işte gidiyorlar, ailesi ve o. Muhteşem! Mayıs ayını yazlıkta karşılamak çok güzel. Ama onunla olabilmeyi öyle çok istiyordum ki... Belki 2 Mayıs'a.

İki? O, beni kırışmış alnıyla düşünüyor ve kolayca kızarıyor. Evet, belki de kurtuluyordur... Elbette, o çok istiyor! Gene de uzun zamandır birlikte olmamıştık. Demek ki, ikinci akşamı Gorki caddesinde, Telegraf'dayız.

Belirsiz bir saatte Telegraf'tayım. Ne kadar da kalabalık burası! Başımın üzerinde yer küresi. Hâlâ karanlık, ama artık sarı kıtalarıyla mavi rengi parlıyor ve sessizce dönüyor. Işıklıdırma büyük altın heykelleri, mavi ve yeşil kıvılcımları aydınlatıyor. Işıklıdırma sayesinde hepsinin yüzleri çok güzel oluyor. Cebimde yüz ruble var. Akşam onları harcamadım ve hâlâ benimleler. Bugün gideceğimiz yerlerin hepsi bu kadar mı ki! Parka ya da sinemaya... Sabırsızca bekliyorum. Etrafımdakiler sinirleniyorlar, ama ben fevkalade sakinim.

Sokakta, orta yerde bir insan kalabalığı var. Ne kadar da çok kız ve erkek çocuğu var ve hepsi de bağırarak şarkı söylüyor, akordeon çalıyorlar. Bütün evlerde bayraklar, parolalar, ateşler var. Şarkı söylüyorlar, benim de canım şarkı söylemek istiyor, neyse ki sesim güzel. Ben bir basım. Bir zamanlar solist olmayı hayal ediyordum. Çok kez hayal ettim...

Birden Lilya'yı görüyorum. Bana doğru süzülüyor, basamaklardan iniyor ve herkes ona bakıyor, öyle güzel ki! Onu hiç bu kadar güzel görmemiştim. Kalbim çarpmaya başlıyor. Süratle herkese bakış atıyor gözleri yüzden yüze koşuyor, birisini arıyor. Beni buluyor. Onu karşılamak için adım atıyorum, sadece bir adım ve keskin bir acı vuruyor kalbimi ve ağzım kuruyor. O, yalnız değil! Yanında şapkalı bir genç adam duruyor ve bana bakıyor. Yakışıklı bir delikanlı ve onun elinden tutuyor. Evet, benim ancak ikinci ayımızdayken tutmayı başardığım ellerinden tutuyor.

— Merhaba, Alyoşa, diyor, Lilya. Sesi biraz titriyor, gözlerinde bir mahcubiyetlik var. Sadece büyük bir mahcubiyetlik değil, düpedüz küçük.

— Uzun süredir bekliyor musun? Biz geç kaldık galiba.

Yerkürenin altındaki büyük saate bakıyor ve biraz homurdanıyor. Sonra başını çeviriyor ve delikanlıya bakıyor. Ona bakarken yanakları çok şefkatli. Bana bakarken de böyle miydi acaba?

— Tanışın lütfen!

Tanışıyoruz. Keskin bir şekilde elimi tutuyor. Sıkışında bir güven var.

— Alyoşa, biliyorsun bugün seninle bir yere gidemeyiz. Biz şimdi Büyük Tiyatro'ya gidiyoruz. Gücenmezsın değil mi?

— Hayır, gücenmem.

— Bize biraz eşlik eder misin? Yapacak bir şeyin yoktur şimdi senin.

— Eşlik ederim. Gerçekten de yapacak bir şeyim yok.

Kalabalığa dökülüyoruz ve kalabalıkla birlikte aşağıya, Av sırasına hareketleniyoruz. Ben neden geliyorum? Ne yapmam gerekiyor? Etrafımızdakiler şarkı söylüyor. Akordeon çalıyorlar. Evlerin çatılarındaki hoparlörler gürlüyor. Cebimde yüz ruble var. Gıcır gıcır bir yüzlük. Ama neden geliyorum, nereye gidiyorum ki!

— Amcan nasıl? Diye soruyorum.

— Amcam? Hangi amcam? Ah, sen dünkünü mü söylüyorsun? Dişlerini dudaklarının arasına alıp ısıyor ve hızla delikanlıya bakıyor. — Amcam iyileşiyor... Mayıs ayını çok sağlıklı karşıladık, öyle eğlenceliydi ki! Dans ettik... Ya sen? Sen iyi karşıladın mı?

— Ben? Çok güzel.

— Ya, çok sevindim!

Büyük Tiyatro'ya sapıyoruz. İkişile yan yana yürüyorum. Şimdi onun ellerinden tutan ben değilim. Şu yakışıklı delikanlı tutuyor onun ellerini. Ve o, artık benim değil, onunla beraber. Şimdi benden bin verst uzaklıkta. Neden boğazımda bir gıcıklenme var? Gözlerim mi yanıyor? Hasta mı oldum acaba? Büyük Tiyatro'ya varıyor, duruyoruz. Susuyoruz. Bir şey üzerine konuşmamak mükemmel. Delikanlının onun dirseğini yumuşakça kırıldığını görüyorum.

Gitmeye yelteniyoruz. — Görüşürüz! Diyor Lilya ve bana gülümsüyor. Nasıl da endişeli ve aynı zamanda iştirak olduğu bir gülümseme!

Elini sıkıyorum. Gene de muhteşem bir eli var. Sırtlarını dönüyorlar ve acele etmeden kolonların altına yürüyorlar. Ben duruyor ve onun ardından bakıyorum. Bu yıl çok büyümüş. Artık on yedi yaşında. Zarif bir endamı var. Bu endamı ilk kez nerede görmüştüm? Ah, evet, Kuzey'den geldiğim zaman, o karanlık avlu kapısında. O zaman beni vücuduyla hayrete düşürmüştü. Sonra, Dikili Taş salonunda ve konservatuarda hayranlıkla seyretmiştim onu. Sonra okul balosunda... Harikulâde bir kış balosuydu! Şimdi o gidiyor ve bakış atmıyor. Önceden bunu hep yapardı giderken. Bazen, hatta dönerdi, yüzüme dikkatlice bakar ve sorardı:

— Bana söylemek istediğin bir şey var mı?

— Hayır, hiçbir şey yok, diye gülümseyerek cevap verirdim, geriye dönmesinden mutlu olarak.

Hızlıca yandan bakar ve şöyle söylerdi:

— Öp beni!

Ve onu öperdim ayaz kokusuyla meydanda veya sokağın bir köşesinde. O, bu sokakta olan öpüşme anını severdi.

Bizi nereden tanıyorlar ki! Derdi öpüşmemizi gören insanlar hakkında.

— Hiçbir şey bilmiyorlar. Ne erkek ne de kız kardeşimizler. Doğru değil mi?

Şimdi bakmıyor. Duruyorum ve etrafımdan dolanarak sanki bir direk, bir eşyaymışım gibi yanımdan insanlar geçiyor. Gülüşmeler duyuluyor. İkişerli, üçerli, tam bir grup halinde yürüyorlar, neredeyse hiç birisi yalnız değil. Bu bayram sokağında yalnızlık dayanılmaz bir şey. Yalnızlar galiba evde oturuyorlar. Duruyorum ve bakıyorum... İşte onlar aydınlık saçakların altında saklanıyorlardı. Bütün akşam opera dinleyecekler, yakınlıklarının tadını çıkaracaklar. Mor gökyüzünde benimle uçması gerekir ve dört atın uçması mümkün değildir. Ve cebimde yüz ruble var. Akşam harcamadığım gıcır gıcır bir banknot.

6

Bir yıl geçti. Dünya yıkılmadı, hayat durmadı. Nerdeyse Lilya'yı unuttum. Evet, onu unuttum. Daha doğrusu onu düşünmemek için elimden geleni yaptım. Neden düşünmemek? Bir kez onunla dışarıda karşılaştım. Doğru, sırtımı döndüm. Ama doğrusunu yaptım. Onun hayatına olan ilgimi tamamıyla kaybettim. Hayatının nasıl gittiğini sormadım, o da bana sormadı. Çok yeni bir zaman geçmiş olmasına rağmen. Bir yıl... bu neyse ki oldukça çok.

Üniversitede okuyorum. Çok iyi çalışıyorum, kimse beni derslerimden alıkoyamıyor, kimse beni gezmeye çağırıyor. Çok fazla sosyal uğraşım var. Yüzmeyle uğraşıyorum ve artık birinci kategorinin normlarını tamamladım. En sonunda kurol stiline hâkim olmuştum. Kurol, en hızlı stildir. Zira bu önemli değil.

Bir gün ondan bir mektup alıyorum. Yine bir bahar, yine Mayıs, yine yumuşak bir mayıs, ruhumda oldukça uysal. Baharı seviyorum. Sınavlarımı veriyorum ve ikinci sınıfa geçeceğim. Ve işte ondan bir mektup alıyorum. Evlendiğini yazıyor. Dahası kocasıyla birlikte Kuzey'e gideceklerini ve gelip onları uğurlamamı rica ediyor. Bana "sevgili" diye hitap ediyor ve mektubun sonunda şöyle yazıyor: Hayatta gerçekleşmeyen çok şey vardır.

Geçen yıl seninle olanların hepsini hatırlayacaksınız.

Ve mektubunda bana yazdığı gün ve saatte istasyona gidiyorum. Peronda uzun süre ona doğru yürüyor ve onu buluyorum. Birden bire görmüştüm onu ve hatta irkildim. Kolları açık, açık renk bir kıyafetle duruyor ve ilk bronzluk, ellerine ve yüzüne dokunmuş. Eskiden olduğu gibi zarif elleri var. Ama yüzü değişmiş, kadınsılaşmıştı. O artı bir kız çocuğu değil, hayır, bir kız çocuğu değil... Onula birlikte akrabaları ve kocası da ki bu aynı delikanlı, duruyorlar. Hepsi yüksek sesle konuşuyor ve gülüyorlar, ama Lilya'nın sabırsızlıkla etrafına bakındığını fark ediyorum, beni bekliyor.

Yaklaşıyorum. O anda beni ellerimden yakalıyor.

— Bana bir dakika izin ver! Diyor Lilya kocasına nazik bir gülümsemeyle.

Kocasını sallıyor ve selam verir bir ifadeyle bana bakıyor. Evet, beni hatırlıyor. Bana yüce gönüllülikle ellerini uzatıyor. Sonra biz, Lilya ile uzaklaşıyoruz.

— Ve işte bir hanımefendiyim, ayrılıyorum, Moskova'ya veda ediyorum, diyor Lilya ve derinden istasyonun kulesine bakıyor. Geldiğin için çok memnunum. Her şey nasıl da garip... Çok büyümüşsün. Hayat nasıl gidiyor?

— İyi, diye cevaplıyorum ve gülmeye çalışıyorum. Ama her nedense uyuşmuş yüzümle gülmeyi beceremiyorum. Lilya dikkatle bana bakıyor, alnında kırışıklıklar oluşuyor. Hep düşünürken böyle olur.

— Neyin var? Diye soruyor.

— Yok bir şey. Sadece senin için mutluyum... Çok oldu mu siz evleneli?

— Sadece bir hafta. Bu öyle bir mutluluk ki!

— Evet, bu mutluluktur. Lilya gülüyor.

— Nereden bilebilirsin ki! Ama boş ver, senin yüzün bir garip!

— Öyle gibi geliyordur. Güneştedir. Sonra biraz da yorulduğum, sınavlarım falan var.

Almanca...

— Lanetli Almanca mı? Diye gülümsüyor. – Sana yardım ederdim hatırlar mısın?
— Evet, hatırlıyorum. Dudaklarımı dişlerimin arasına alıyor ve gülümsüyorum.
— Dinle, Alyoşa bir şey mi oldu? Diye endişe içinde soruyor Lilya, bana doğru hareketlenip. Ve ben tekrar onun kendisinden bir şeyler kaybetmiş muhteşem yüzünü yakından görüyorum. Evet, o değişmişti, şimdi bana neredeyse yabancı bir yüz. Öyle kalmış olsa daha mı iyi olurdu, karar veremiyorum. — Sen bir şey saklıyorsun, diyor sitemle. Eskinden böyle değildin!

— Hayır, hayır, yanıyorsun, diyorum haklı olmaktan emin olarak. – Sadece gece uyumadım.

Saatine bakıyor. Sonra bakışını çeviriyor. Kocasına ona başıyla işaret ediyor.

— Şimdi! Diye bağıyor kocasına ve tekrar ellerimi yakalıyor. Mutlu olduğumu biliyorsun. Benim için sevin!

Kuzey'e gidiyoruz, işe... Bana Kuzey'den bahsetmiştin, hatırlıyor musun? İşte... Benim için mutlu musun?

Niçin, niçin bana bununla ilgili soruyor! Aniden gülmeye başlıyor.

— Hatırladığımı biliyorsun... Kışın istasyondaki öpüşmemizi hatırlıyor musun? Seni öpmüştüm, sense istasyon sallanıyor gibi titriyordun. Ha, ha, ha... Çok aptal bir görüntün vardı.

Gülüyor. Sonra neşe dolu gri gözleriyle bana bakıyor. Gözleri gündüzleri gri oluyor. Sadece akşamları koyu gibi geliyor. Yanaklarında gamzeleri beliriyor.

— Nasıl da aptaldık! Diyor düşünmeden ve kocasına bakıyor. Bakışında şefkat var.

— Evet, aptaldık diye katılıyorum.

— Hayır, aptallık öyle olmaz. Sadece ahmak çocuklardık. Doğru mu?

— Evet, ahmak çocuklardık.

Önümüzde işaret fenerinin yeşil ışığı yanmaya başlıyor. Lilya vagona gidiyor, onu bekliyorlar.

— Evlada! Diyor. – Hayır görüşürüz! Sana yazacağım, kesinlikle!

— Tamam.

Yazmayacağımı biliyorum. Neden? O, bunu biliyor. Bana yan gözle bakıyor ve birazcık kızarıyor.

— Gene de, uğurlamaya geldiğin için memnunum. Ve elbette çiçeksiz! Sen bir kez olsun bana çiçek vermemiştin.

— Evet, sana hiçbir şey hediye etmemiştim...

Elimi bırakıyor, kocasının elini tutuyor ve vagonun meydanına çıkıyorlar. Aşağıda platformda kalıyoruz. Akrabaları bana bir şey soruyorlar, ama hiçbir şey anlamıyorum. Önümde dar ve uzun olan tren uğulduyor. Vagonlar hareket ediyorlar. Dikkatle ve yumuşak bir biçimde tren platformdan uzaklaşıyor. Herkes gülümsüyor, başörtülerini, şapkalarını sallıyorlar, bağılıyorlar, vagonların yanında yürüyorlar. Farklı yerlerdeki iki veya üç armonikacı birden çalmaya başlıyor, vagonun birinde de yüksek sesle şarkı söylüyorlar. Galiba öğrenciler. Lilya artık uzakta. Bir eliyle kocasının omzunu tutuyor, diğeriyle bize el sallıyor. Ellerin zarıflığı uzaklardan bile görülüyor. Ve gülümseyişinde, nasıl da mutluluğu belli oluyor.

Tren uzaklaşıyor. Bir sigara yakıyorum, ellerimi cebime sokuyor ve uğurlama için burada olanların akıntısına bırakıyorum kendimi ve istasyondan çıkıyorum. Sigarayı dişlerimde sıkıyorum ve direğin gümüş-i fenerine bakıyorum. Güneşten çok parlıyor, hatta gözleri hasta edecek kadar. Ve gözlerimi kısıyorum. Şimdi şunu anlıyorum ki, bütün bir yıl bende, gene de bir umut yaşamıştı. Şimdi son buldu. Onun için mutluyum, gururlu bir sözcük: Mutlu! Sadece nedense kalbim acıyor.

Sıradan bir olay, kız evlendi. Her zaman olacak bir şey. Kızlar evlenir, bu çok güzel. Kötü olan sadece, ağlayamıyorum. En son on beş yaşımdayken ağlamıştım. Şimdi yirmi yaşımdayım. Ve kalbim acı içinde ve hepsini kaldırabiliyor, yakında bunu da yenecektir. Bense ağlamayacağım. Kızların evlenmesi çok güzel...

Meydana çıkıyorum, gözlerim Kazan istasyonundaki saat kadrana takılıyor. Kadranslar arsında garip figürler var, hiçbir zaman fark edememişim. Gaz tesisine yaklaşıyorum. İlk önce şerbet rica ediyorum. Sonra fikrimi değiştiriyor ve temiz su istiyorum. Kalbin acılıyken şerbet içmek beceriksizliktir.

Soğuk bir bardak alıyorum ve suyu ağzıma dolduruyorum, ama yutamıyorum. Sonunda yutuyorum, hepsi, hepsi bir yudum. Daha kolay oldu gibi geliyor.

Sonra metroya iniyorum. Yüzüme bir şey olmuş, birçok kişinin dikkatlice bana baktığını fark ediyorum. Evde biraz Lilya'yı düşünüyorum. Sonra yeniden duvar kâğıtlarındaki desenleri inceliyorum. Eğer onlara bakarsan birçok ilgi çekici şey olduğunu görmek mümkün. Ormanları ve hortumlarını kaldırmış filleri görmek mümkün. Veya sahildeki bereli garip insan figürlerini... Veya tanıdıklarının yüzlerini... Sadece Lilya'nın yüzünü, hayır, duvar kâğıtlarında değil...

Galiba o şimdi ilk kez öpüştüğümüz o istasyonun yanından geçiyordur. Sadece şimdi oralarda her yer yeşillenmiştir. O, istasyona bakıyor mudur acaba? Beni düşünüyor mudur? Mamafih neden baksın. O şimdi kocasına bakıyordur. Onu seviyor. Kocasını çok yakışıklı.

7

Dünyada hiçbir şey ebedi değildir, acı bile. Hayatsa yerinde durmuyor. Hayır, hiçbir zaman durmuyor hayat, emredercesine ruhuna girer, bütün acıların duman gibi dağılır; küçük, insani acılar, hayatla karşılaştığında büsbütün küçük kalır. Hayat muhteşem inşa edilmiştir.

Şimdi enstitüyü bitiriyorum. Gençliğim sona erdi, sonsuza dek uzağa, uzağa gitti. Ve şu güzel: Yetişkin bir insanım, her şeyi yapabilirim ve saçlarımı çocukmuşum gibi okşamayacaklar. Yakında Kuzey'e gideceğim. Beni neden her şeyin Kuzey'e bağladığımı biliyorum. Çünkü galiba orada avlandığım zamanlarda mutlu oluyordum. Lilya'yı tam olarak unutmuştum, üstünden bunca yıl geçmişti. Yaşamak çok zor olurdu hiçbir şeyi unutamazdım. Ama neyse ki her şeyi unutuyorum. Elbette dediğim gibi bana Kuzey'den mektup yazmadı. Nerede şimdi bilmiyorum, bilmek de istemiyorum. Onu artık düşünmüyorum. Hayatımdan memnunum. Doğru, ne şair, ne de müzisyen oldum... Herkes sanki şair mi oluyor! Spor müsabakaları, konferanslar, pratikler, sınavlar, tüm bunlar beni çok oyalıyor, beş dakika boş zaman bulamıyorum. Bunlardan başka, dansa başladım, çok sayıda güzel ve akıllı kızlarla tanıştım, bazılarına âşık oluyorum, onlar da bana âşık oluyorlar, birlikte çıkıyoruz...

Ama bazen rüyamda Lilya'yı görüyorum. Rüyalarımda bana geliyor ve yeniden onun sesini, onun şefkatli gülümsemesini duyuyorum, elini tutuyorum, sohbet ediyoruz, hatırlamıyorum. Bazen üzgün ve süzgün, bazen sevinçli oluyor, yanaklarında gamzeleri

beliriyor, çok küçükler, neredeyse fark edilmesi çok zor. Ve o zaman yeniden canlanıyorum, gülüyorum, kendimi on yedi yaşındaymışım gibi genç ve utangaç hissediyorum ve ilk zamanlardaki gibi seviyorum hayatı.

Sabah uyanıyorum, enstitüye seminere gidiyorum, sendika komitesinde nöbetçiyim ya da işçi sendikası toplantısına katılıyorum. Ama nedense bugün bana ağır geliyor ve yalnız kalmak istiyorum. Sonra bir yerlerde gözlerim kapalı otuyorum.

Rüyaları istemiyorum. Rüyamda kendimi müzisyen olarak gördüğüm zaman seviyorum. Derler ki, sağ tarafına yatarsan rüya görmezmişsin. Şimdi sağ tarafıma yatıyorum. Cesurca uyuyacağım ve sabah neşeyle uyanacağım. Hayat ne kadar güzel!

Ah, baylar, rüyaları öylesine istemiyorum ki!

SONUÇ

Sırasıyla “Gümüş Çağ”ı, 1971 Büyük Ekim devrimiyle başlayan özellikle 1930’lu yıllarda baş gösteren Stalin dönemi, 1941–1945 yılları arasındaki savaş dönemi, daha sonra 1953 yılı Stalin’in ölümüne kadar süren Sovyet bildirgeleri kapsamındaki çalışmalar, 1960 yılından başlayıp 1980 yılına dek süren “Don Çözülmesi” yıllarını yaşayan 20. yy. Rus edebiyatında Yuriy Pavloviç Kazakov’un edebi yaratımları 1954 yılından itibaren başlamıştır. Bu yıllar itibariyle Y. P. Kazakov’un çalışmaları “Don Çözülmesi” dönemine denk gelmiştir. Bu açıdan bakıldığında eserleri dönemin temel yaklaşımı olan “peyzaj” ve “insan ruhuna inilmesi” konularına bağlılık göstermektedir. Yine bu dönem içerisinde teşkil eden “köy nesri” ve “genç nesir” tavırlarına da ait örnekler vermiştir. “*Pomorka*”, “*Manka*” gibi eserlerinde tonyalardaki durumlardan bahsederek “köy nesri”ne, “*Goluboye i Zeloneye*” eserinde “olgunlaşmamış şehir gencinin” günah çıkartmasıyla da “genç nesir”e ait örnekler ortaya koymuştur.

Yazar, yazım tarzı olarak sade ve ritmik bir dille lirik bir anlatım yakalamıştır. Bunu en bariz olarak “*Goluboye i Zeloneye*” hikâyesinde gördük.

Yazar bazı eserlerinde kendi küçük otobiyografilerini işaretlemiştir. “*Sveçeçka*”, “*Vo Sne Tı Gorko Plakal*”, “*Proklyaty Sever*”, “*Osen v Dubovih Lesah*”, “*Severnıy Dnevnik*”, “*Nestor i Kir*”, “*Dolgiye Kriki*” eserlerini bunlara örnek olarak gösterebiliriz.

Rusya’nın Kuzey’i yazarın hayatında çok önemli bir edinmiştir ve kendisini yazarın edebi eserlerinde açık bir şekilde göstermiştir. Ayrıca yazarın ava, karşı konulmaz bir merakı vardır. Bu iki öge bir araya gelince, yazarın yaratımlarında “peyzaj” faktörünü önemli hala getirmiştir. Bu sayede Kazakov, gerek hikâyelerinde, gerekse deneme yazılarında muhteşem Rus doğasını, özellikle de Kuzey’i başarıyla kaleme almıştır.

Yazarın edebiyat hayatında iki ayrı dönemden söz edebiliriz. Birincisi, 50’li yıllarda başladığı ve 60’lı yıllara kadar devam ettiği lirik hikâyeleri, ikincisi ise, 60’lı yıllarda kaleme aldığı, kendi hayat ve tecrübelerinin yer aldığı “*Severnıy Dnevnik*” adlı deneme kitabıdır. Bu deneme kitabından sonra uzun süre hiçbir eser vermeyen yazar, hayatının son yıllarında Abramtsev’de bulunan yazlığında oğluyla ilgili olarak 1977 yılında yayınlanan 1973 yılında yazdığı “*Sveçeçka*” ve yine 1977 yılında yazdığı “*Vo Sne Tı Gorko Plakal*” hikâyeleri yazarın son iki eseri olmuştur.

1954–1977 yılları arasında hikâye yazarı olarak edebi hayatını sürdüren Yuriy Pavloviç Kazakov 20. Rus edebiyatı içerisinde kendisine saygın bir edinmiştir.

Çalışmamız içerisinde öncelikle 20. yy. Rus edebiyatını genel olarak inceledik ve bu yüzyıl içerisinde edebi faaliyetlerini sürdüren Kazakov’un yüzyılın hangi döneminde öykülerini ortaya koyduğunu, yazarın edebiyat anlayışını, yaratıcılığını, dili ve konu işleyişiyle değerlendirerek araştırdık. Bunların yanı sıra yazmış olduğu, önemli olduklarını saydığımız 26 hikâyesini özetleyerek genel edebiyat inceleme metodunu kullanarak araştırdık. Yazarın hayatında çok önemli bir yeri olduğu ve birçok hikâyesine kaynak niteliği taşıdığı için “Severnıy Dnevnik” (Kuzey Günlüğü) adlı günlük şeklindeki edebi çalışmasını inceledik. Yine bu kitap içerisinde yer alan kimi eleştirmelerce içinde “ben”i barındırdığı için deneme türüne yakın sayılan, ancak kurguda hikâyeye yakın olan “Nestor i Kir” (Nestor ve Kir) ve “Dolgiye Kriki” (Uzun Çılgınlıklar) adlı iki edebi çalışmasını da incelememize dâhil ettik. Eser incelemelerinde son olarak üç parçadan oluşan hikâyesi olan “Dve Noçi” (İki Gece)’yi de araştırdık. Tezimizde en son olarak da yazarın edebi çalışmaları, yaratıcılığı, dili, edebiyat eserlerini nasıl işlediğinin anlaşılması bakımından yardımcı olması ve bir örnek teşkil etmesi teşkil etmesi amaçlanarak buna en uygun eseri olan “Goloboye i Zelyonoye” (Mavi ve Yeşil) adlı hikâyesini Türkçeye çevirerek sunduk.

KAYNAKÇA

1. Aytaç, Gürsel, Genel Edebiyat Bilimi, Papirus Yayınları, İstanbul 1999
2. Baranova, Svetlana Vladimirovna: Trudniy Put k Lubvi İstinnoy, Literatura v Şkole, izdatelstvo Almaz Pres, No:2, Moskva 2001
3. Çalmayev, Viktor, Dorogi Zemniye i Puti Nebesniye, Tvorçeskiy Put Yuriya Kazakova, Literatura v Şkole, izdatelstvo Almaz Pres, No:6, Moskva 1997
4. Eagleton, Terry, Edebiyat Kuramı, Çeviren: Birkan, Tuncay, Sanat ve Kuram Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2004
5. Fedyakin, S., Nostalgiya, Literaturnoye Obozreniye, No: 4, Moskva 1989
6. Galimova, E. Ş., Hudojestvenniy Mir, Pomorskiy Gosudarstvenniy Pedagogiçeskiy Universitet İm. M. V. Lomonosova , Arhangelsk 1992
7. Georgiçeskiy, Aleksey, Obreteniye Doma (O Tvorçestve Yuriya Kazakova), Literatura v Şkole, No: 6, Moskva 1988
8. Holuzev, V.E., Teoriya Literatürü, izd. Vıssşaya Şkola, Moskva 2000
9. Holmogorov, M., Eto je Smertnoye Delo, Voprosı Literatürü, Moskva 1994
10. İvçenkov, V. İ. : Lingvostilistika Tropov Yuriya Kazakova, Minsk 2001
11. İvçenkov, V. İ. : Yazık Proizvedeniye Yuriya Kazakova Skonstrutsruyuşaya Funktsiya Tropa, Ruskiy Yazık i Literatura, Aktsiya i Vıhavanne, No:6 Moskva 2002
12. Kantor, Juliya, Yazgının Seçtiği ve Aforoz Edilen,
www.ykykultur.com.tr/kitaplik/66/juliyakantor.html, 10.07.2007
13. Kazakov, Yuriy Pavloviç, Legkaya Jizn, izdatelstvo Azbuka Klassika, St. Petersburg 2003
14. Konetskiy, Viktor, Nekatorım Obrazom Drama: Neputevıye Zаметki, izdatelstvo Pisma Sovetskiy Pisatel, Leningrad 1989
15. Konetskiy, Viktor, Zaveşannoye Slovo, Studençeskiy Meridian, No: 3, Moskva 1989
16. Kormilov, S.İ. (Otvetstvenniy Redaktor), İstoriya Ruskoı Literatürü XX. Veka(20–90-e godı), Filologiçeskiy Fakultet MGU um. M.V. Lomonosova, Moskva 1998
17. Kostrov, Leonidoviç, Mark, Bolşıye Svorotı, izdatelstvo Sovetskiy Pisatel, Moskva 1990

18. Krementsova, L.P. (Glavnaya Redaktsiya), Russkaya Literatura XX. Veka, V Dvuh Tomah, Tom 2, 1940–1990-e godı, izd. Akademiya, Moskva 2002
19. Kuzmiçev, İgor, Yuriy Kazakov, izdatelstvo, Savetskiy Pisatel, Leningrad 1986
20. Kuzmiçeva, İ. S., Snovo Vspomnil Leningrad (Pismo Yuriya Kazakova) Vstupitelnaya Statya, Publikatsiya Kommentarii, Zvezda, izd. Hudojestvennaya Literatura, No:1, Leningrad 1989
21. Kuznetssova, Anjelika Alimova, Proza Yu. P. Kazakova (Problematika i Poetika), Moskovskiy Pedagogiçeskiy Gosudarstvenniy Universitet, Dissertatsiya, Tver 2001
22. Moran, Berna, Edebiyat Kuramları ve Eleştiri, İletişim Yayınları, İstanbul 2004
23. Nedzvetskiy, V. A., “Vozvrat k Jizni” Liriçeskaya Novellistika Yuriya Kazakova, Literatura v Şkole, izdatelstvo Almaz Pres, No:2, Moskva 2001
24. Mustafayev, E.M., Şerbinin, V.G., Büyük Rusça Türkçe Sözlük, Multilingual Yabancı Dil Yayınları, İstanbul 1996
25. Nikolyukin, A.N.(Glavniy Redaktor), Literaturnaya Entsiklopediya Terminov i Ponyatiy, İzd. İntelvak, Moskva 2003
26. Ojegov, S.İ., Şvedova, N. Yu., Tolkoviyy Slovar Russkovo Yazıka, 4-e izdaniye, izd. “Azbukovnik”, Moskva 2001
27. Öğüt, Hande, Rus Edebiyatının Dirilişi,
http://www.radikal.com.tr/ek_haber.php?ek=ktp&haberno=5779, 05.07.2007
28. Popova, Tatyana Mihaylova, Pereçitayem Rasskaz Yu. Kazakova- Oceni Roza- , Literatura v Şkole, izdatelstvo Almaz Pres No:2, Moskva 2001
29. Pospelov, N. Gennady, Edebiyat Bilimi–1, Çeviren: Onayı, Yılmaz, Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara 1984
30. Sarançin, Kim, Strannik Sovetskoj Literaturı, Literaturnoy Uçeba, No: 4, Moskva 2002
31. Skibitskaya, L. V. : “Pomorka” Yu. Kazakova i Traditsii “Monumentalnaya Raskaza”, Vuçoniya, izdatelstvo Brestskovo Gosudarstvennovo Universiteta A. S. Puşkına, Tom 1, Çastka 1, Brest 2005
32. Şorohov, Aleksey, Yuriy Kazakov: Dolgiye Kriki na Beregu Kotsita, Literatura Uçeba, No:4, Moskva 2002
33. Tarasova, Elena, On Kazalsya Tagda Po-Nastoyaşemu Şastlivım, Naş Sovremennik, Jurnal Pisateley Rossii, No:8, Moskva 1997
34. Tomaşevskiy, B.V., Teoriya Literaturı Poetika, izd. Aspekt Pres, Moskva 1999

35. Trubina, L.A., Russkaya Literatura XX. Veka, Uçebnoye Posobiye Dlya Pastupayuşih v Vuz, izdatelstvo Flinta, izdatelstvo Nauka, Moskva 1998
36. Yükseler, Kayhan, Hodaseviç, Felitsyanoviç, Vladislav,
<http://www.ykykultur.com.tr/kitaplik/76/main.html>, 05.07.2007
37. www.pereplet.ru/podiem/n10-02/Gorysh.shtml, 04.10.2006
38. [www.belousenko.com/wr Kazakov. htm](http://www.belousenko.com/wr_Kazakov.htm), 04.10.2006
39. www.pereplet.ru/podiem/n10-02/Gorysh.shtml, 04.10.2006
40. www.tolerance.org.ru/BEREGA8/008ryzr.htm, 03.07.2007
41. www.sozlukmetre.com/showAuthor.php?t=mandelstam, 04.07.2007
42. www.wikipedia.org/wiki/Aleksandr_Soljenitsin, 08.07.2007
43. www.bilgicenneti.com/d-5357-Anna+Ahmatova.html, 03.07.2007
44. www.litera.ru:8080/stixiya/authors/evtushenko/dremlet-izbushka-na.html,
21.07.2006